

**BIHAR ROMÁN NEMZETISÉGI KÉTTANNYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA**

**GRĂDINIȚA ȘI ȘCOALA GENERALĂ BILINGVĂ DE
NAȚIONALITATE ROMÂNĂ DIN BIHOR**

SĂCAL, str. PIATĂ Nr.3

Pedagógiai program

Program Pedagogic

AZ OKTATÁS SZÁRNY, AMELY REPÜLÉSRŐL ÁLMODIK
(ISMERETLEN SZERZŐ)

**„„EDUCATIA ESTE O ARI PÁ, CARE VISEAZÁ DESPRE
ZBOR”**

Tartalom

Jogsabályi háttér	4. o.
1. Bevezetés	7.o.
1.1. Helyzetelemzés az intézményről általában	8.o.
1.2. A jogelőd intézmények általános jellemzői	9.o.
1.3. Tárgyi feltételek	14.o.
2. Az iskola nevelési programja	16.o.
2.1. Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása	17.o.
2.2. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, eszközei, eljárásai	23.o.
2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	30.o.
2.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	34.o.
2.5. Iskolai környezeti nevelés kiemelt feladatai	42.o.
2.6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	44.o.
2.7. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	57.o.
2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók pedagógiai tevékenysége	75.o.
2.9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	83.o.
2.10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	84.o.
2.11. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	92.o.
2.12. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei	95.o.
3. Óvodai nevelési program	97.o.
3.1. Óvodánk nevelésfilozófiája	98.o.
3.2. Nevelő-oktató intézményünk alapelvei, céljai	99.o.
3.3. Óvodapedagógusaink feladatai	104.o.
3.4. Óvónő és a dajka együttműködése	105.o.
3.5. Küldetésünk	106.o.
3.6. Gyermekképünk	107.o.

3.7.	Pedagógusképünk	108.o.
3.8.	Óvodaképünk	111.o.
3.9.	Az óvodai nevelés helyi programjának előzménye	111.o.
3.10.	Fejlesztendő kompetenciák és a fejlődést elősegítő módszerek	112.o.
3.11.	Egészséges életmód kialakítása	115.o.
3.12.	A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei	124.o.
3.13.	Érzelmi- erkölcsi nevelés szocializáció biztosítása	124.o.
3.14.	Értelmi fejlesztés	125.o.
3.15.	Esélyegyenlőséget elősegítő nevelési feladataink	156.o.
4.	Az intézmény helyi tanterve	157.o.
4.1.	A választott kerettantervek	158.o.
4.2.	Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások óraszámai az évfolyamokon	159.o.
4.3.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	167.o.
4.4.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok	167.o.
4.5.	Mindennapos testnevelés	170.o.
4.6.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	170.o.
4.7.	Az iskolai számonkéréseknek követelményei és formái	172.o.
4.8.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok	175.o.
4.9.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	177.o.
4.10.	A tanulók fizikai állapotának mérése	177.o.
4.11.	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	178.o.
4.12.	A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése	181.o.

Jogsabályi háttér:

A pedagógiai program módosításának jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény;(továbbiakban: NKT.)
- A NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020.(I.31.) Korm.rendelet, mely a 110/2012.(VI.4.) Korm.rendeletet módosította 4§ (3) bekezdése. A NAT továbbra is a 110/2012.(VI.4.) Korm.rendelet tartalmazza. MK.17.sz.

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók:

- A nemzetiségi kéttannyelvű (román-magyar) iskolai oktatás irányelve, kerettantervei 1-4.o. 5-8.o. román nyelv és irodalom, román népismeret tantárgyra vonatkozóan
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Módosította: 14/2020.(IV.16.) EMMI rendelet 2.§a. A PP-Helyi tanterv átdolgozása
- RENDELETEK, TÖRVÉNYEK, HATÁROZATOK:
- Térítésmentes tankönyvellátásról szóló 1092/2019.(III.8.) Korm.határozat
- 2019.évi LXX. törvény a közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013.évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről
- 24/2020.(II.24.) Korm.rendelet A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326(VIII:30.) Korm.rendelet módosításáról
- A pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és a kedvezményekről szóló 227/1997.(XII.22.) Korm. rendelet
- 1992.évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- Nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény módosítása a 2019.évi LXX. törvénnyel

- 136/2018(VII.25.) Korm.rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII:17.) Korm. rendelet módosításáról MK.2018.118.sz
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC törvény 80§. (9.) bekezdés a tanulók fizikai állapotának mérése (NETFIT)
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról, valamint a közoktatásról szóló 1993-as LXXIX. törvény rendelkezései
- 2003. évi CXXV. törvény és a közoktatásról szóló 1993.évi LXXIX. törvény rendelkezései az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2017. évi CCI. törvény a nemzetiségek jogairól szóló 2011.évi CLXXIX. törvény módosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 121/2013.(VI.26.) Korm.rendelet az Oktatási Hivatalról

1. BEVEZETÉS

Ez a nemzetiségi pedagógiai program a Köznevelési törvény, és a nemzetiségi nevelés-oktatás irányelveit figyelembe véve készült. A Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda nevelő-oktató munkájának működését és hosszú távú tervezését segítő kötelező alapidokumentum, mely a hatályos jogszabályok alapján készült.

A Pedagógiai Program az intézményben folyó nevelés- oktatás céljait, feladatait, eszköz- és eljárásrendszerét, további elemeit, szabályait tartalmazza. Általános rendelkezéseinek végrehajtását az intézmény többi dokumentuma tartalmazza, melyek közül a legfontosabbak:

- a Szervezeti és Működési Szabályzat és mellékletei,
- a Házirend,
- az éves Munkaterv.

A felsorolt dokumentumok a Pedagógiai Programmal azonos szellemiségben és ahhoz illeszkedő tartalommal készülnek. A program összeállításánál figyelembe vettük az iskola közvetlen és közvetett partnereinek véleményét, igényeit. A tervezés és a tartalmi szabályozás során felszínre került a minőségfejlesztési szemlélet, aminek eredményeként egy nyitott, a fejlesztéseket, szabályozásokat, szervezeti-kultúra változásokat követni tudó dokumentumot készült el. Az iskola Körösszakálban, tagintézményei Bedő és Körösnagyharsány településeken található. A román ajkú lakosság száma a történelem folyamán erősen lecsökkent, de az itt maradottakban megvan az igény, hogy az utódok nemzetiségi nevelésben-oktatásban részesüljenek. Természetesen ez az igény nemcsak a leszármazottakban merül fel, hanem sokan szeretnék azt a lehetőséget gyermekeiknek megadni, hogy a román nyelv és irodalom elsajátítása mellett megismerkedjenek egy Magyarországon élő nemzetiség történelmével, hagyományaival. Miután a település, jelentősen asszimilálódott, a tanulók nemzetiségi származását tekintve az osztályok heterogén összetételűek. Hozzávetőleg, az osztályokban mintegy 30 % -os azon tanulóknak a száma, akik nemzetiségi származásúak, így aztán a nemzetiségi témákról itt hallanak először. Éppen ezért kiemelt cél az ismeretközvetítés, hagyományörzés, más kultúrák tiszteletére nevelés és ezen keresztül a nemzetiségi öntudat erősítése. Fontos a tanulók érdeklődésének felkeltése a nemzetiségi témák iránt, nem érezhetik azokat „kötelező rossz”-nak. Nem kell, hogy a közvetítés minden ponton és korban tudatos legyen. Az elemeket tekinthetjük egy – egy építőkövnek, amelyeket, ha egymásra rakosgatunk, akkor a későbbiek során eljuthatnak a tanulók arra a szintre, hogy tudatosan vállalják hovatartozásukat. illetve büszkék legyenek

arra, hogy megismertek egy Magyarországon létező más kultúrát. Alapvető fontosságú az életkori sajátosságok figyelembevétele. Óvatosan kell bánni az anyagok és témák kiválasztásával, hiszen olyat nem szabad feldolgozni, amellyel a tanulók koruknál fogva nem tudnak érzelmileg azonosulni. A nemzetiségi kétnyelvű oktatási forma első évfolyama 1986-ban indult, Bedőben úttörő munkát folytatva, hiszen országos szinten minimális számú ilyen jellegű intézmény volt. A program nyelvoktatásra gyakorolt hatása már akkor is érződött és egyre több család gondolta úgy, hogy gyermekének már az általános iskolában lehetőséget ad egy nyelv elsajátítására. Az intézmények társulásakor felmerő rendszerben Körösszakálban is bevezettük a kétnyelvű oktatást.

1.1 Helyzetelemzés az intézményről általában

Az intézmény jogi meghatározottsága alapító okirat szerint:

Az intézmény hivatalos adatai:

Neve: Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda

Numele: GRĂDINIȚA ȘI ȘCOALA GENERALĂ BILINGVĂ DE NAȚIONALITATE
ROMÂNĂ DIN BIHOR

Címe: 4136. Körösszakál Piac tér 3.

Adresa: 4136 Șacal, Piața nr. 3.

Tel/fax: 54/435-052

E-mail: szakaliskola@gmail.com

Jogelőd általános iskolák:: Kétnyelvű Általános Iskola Bedő,
Körösnagyharsány Általános Iskola
ÁMK Körösszakál Általános Iskola

Az intézmény fenntartója: Magyarországi Románok Országosa Önkormányzata

Susținătorul instituției: Autogovernare pe Țară a Românilor din Ungaria

Az intézmény alapításának éve: 2007. szeptember 1.

Jogelőd általános iskolák és óvodák alapításának éve:

Kétnyelvű Általános Iskola Bedő 1952.

Általános Iskola, Körösnagyharsány 1948.

ÁMK Körösszakál Általános Iskola 1948.

Az intézmény típusa: általános iskola és óvoda

Tipul școlii: Școală generală și grădiniță

Évfolyamok: alapfokú évfolyamok 1-8. (Körösszakál), Bedő 1-4

Clasele: școală generală 1-8.

Az intézmény jogállása:

Önálló jogi személy, önálló gazdálkodású költségvetési intézmény.

Gazdálkodási feladatait az intézmény gazdasági vezetője látja el

OM azonosító: 201146

Oktatási formája: kéttannyelvű (magyar-román) nemzetiségi nevelés – oktatás

Forma de predare: *Școală bilingvă de naționalitate română*

1.2. A jogelőd intézmények általános jellemzői

a.) - ÁMK Körösszakál Általános Iskola

Az Általános Művelődési Központ részeként működtetett óvodánk biztosítja településünkön az óvodáztatási igények kielégítését. A szervezett nevelésbe való bekapcsolódás ösztönzését igényli a településen jelenlévő elszegényedés miatt nehéz helyzetbe kerülő családok növekvő száma. Az átlagos felszereltségű intézményünkben dolgozó pedagógusok és az ő munkájukat segítő más közalkalmazottak elkötelezettek az egyenlő esélyek biztosításának elve érvényesítésében.

Iskolánk a kiadott alapító okirat szerint az iskola alapfeladata biztosítani az általános műveltséget megalapozó nevelést és oktatást, mely lehetővé teszi a tanulók érdeklődésének, képességeinek és tehetségének megfelelő továbbtanulást, pályaválasztást. A feladatokból adódóan alaptevékenysége körében ellátja az iskoláskorúak általános iskolai oktatását, a tanulók részére napközi otthoni ellátást és étkezést biztosít. Feladat ellátási kötelezettsége körébe tartozik még a könyvtár működtetése, a gyógytestnevelés és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált felkészítése. Ezekon túlmenően iskolánkban kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséggondozást is.

Az igényeknek való megfelelésünket igazolja, hogy a szülők iskolánkkal szembeni elvárásai – melyeket a partnerigények felmérése és elemzése támaszt alá – megegyeznek a Pedagógiai programban megfogalmazott nevelő-oktató munkánk céljaival, feladataival.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Az igényeknek való megfelelést igazolja tanulócsoportjaink számának alakulása, valamint tanulólétszámunk viszonylagos állandósága is.

Körösszakál község Hajdú-Bihar megye déli részén, a Sebes-Körös partján fekszik a Debrecen – Gyula útvonal felénél (60 km). A település határa szántóföldi kultúra termesztésére alkalmas földekkel rendelkezik.

Körösszakál község lakóinak száma 926 fő. A falu lakói 3 nemzetiséghez tartoznak (magyar, román, cigány). Felekezeti hovatartozásukat tekintve legfőképp görög-keleti ortodox, ill. református vallásúak. Községünk halmozottan hátrányos település. A lakosság, több, mint egyharmada munkanélküli.

b.) Kétnyelvű Általános Iskola Bedő

Bedő magyar környezetben fekvő apró, román nemzetiségű település, ahol az itt élő lakosság 90%-a román nemzetiségűnek vallja magát, igyekszik megőrizni nemzetiségi mivoltát, az identitását, nyelvhasználatát.

A román nemzetiségi nyelv elsajátításának változása és szerepe a családon belüli kommunikációban kezdődik. A differenciált ismereteket óvodai kétnyelvű nevelési rendszerben igyekszünk kompenzálni, hogy az iskolai oktatásban biztosítani tudjuk az együtt haladást a kétnyelvű oktatás kereteiben is.

A XX. század elején, Bedőben született román nemzetiségű gyerekek román egynyelvűek voltak. A román családok csak anyanyelvüket használták a mindennapi kommunikációban. A két világháború közötti időszakban is elsősorban a helyi román nyelvváltozat volt a családban és a faluban a kommunikáció eszköze. Az ebben az időszakban született román gyerekek egy része a magyar nyelvű községi óvodába, majd magyar nyelvű iskolába kerülve tanulta meg a többség nyelvét. Ez idő tájt, tehát az első világháborút követő időszaktól kezdődően alakult ki a faluban az elsajátítás módja szerint, a szerzett román-magyar kétnyelvűség. A nyelvtudás, a nyelvek ismeretségi fokát tekintve még román domináns volt. A gyors társadalmi változások eredményeként ezzel szemben, a gyermekkorunkban a román domináns kétnyelvűek közül, egyesek felnőtt korukra már kiegyensúlyozott kétnyelvű beszélőkké is válhattak, teljes értékű megnyilatkozásokra voltak képesek a másik nyelven is.

A második világháborút követő politikai és gazdasági változások, nemcsak a föld nélkül maradt családokra, hanem a magyar-román kétnyelvű közösségekre is igen nagy csapást jelentettek. A község életében az 50-es, 60-as évek igen nagy változást hoztak.

A kollektivizálás következtében a családfenntartók csak kis száma dolgozott a faluban megalakult termelőszövetkezetben. A munkaképes férfiak közül sokan a környező és nem kevés esetben az ország különböző településein, a nagyobb méretű építkezéseken dolgoztak. Azokban a családokban – ahol a gyermek, a férj, más településen, vagyis magyar környezetben töltötte a nap nagy részét. – figyelhető meg a családon belüli nyelvcseré folyamatának kialakulása.

A román nyelv mellett a családokban a magyar nyelv is egyre inkább a kommunikáció eszközüvé kezdett válni, mely folyamatosan kezdte kiszorítani a románt. Így az 50-es, 60-as években született gyerekek esetében a két nyelv elsajátításának idejét tekintve már egymás után következő kétnyelvűségről, hanem egy egyidejű kétnyelvűségéről. Emellett sok családban főként a nagyszülőktől elkülönült háztartásban élőknel, a magyar nyelv nagyobb mértékben válik domináns nyelvvé. Ennek következtében a gyerekek egyre inkább már csak a nagyszülőkhöz és az idős korosztályhoz kapcsolják a román nyelvet. A társadalmi változások a párválasztás addigi hagyományaiába is változást hoztak. A faluban a magyar anyanyelvűekkel való együttélés ugyan békésnek mondható volt, mégis ismeretlen volt a román-magyar vegyes házasság.

Házasságokat léta- és pocsaji fiatalokkal kötöttek, akik szintén görögkatolikusok voltak. A magyar környezettel való gyakoribb érintkezés eredményeként egyre több román legény, illetve leány kötött házasságot magyar családból származó lánnyal, illetve legénnyel. A hagyományokhoz jobban ragaszkodó szülők kezdetben tiltakoztak a keveredés ellen. A vegyes házasságokban élő gyermekei már, nagyon kisszámú kivételtől eltekintve, magyar anyanyelvűek voltak.

A gyermekkori kétnyelvűség azért alakult ki, mert a gyermekeknek érintkezésben kell lépniük mindazokkal a személyekkel, akik életükben fontos szerepet töltenek be. Ezek: a szülők, a testvérek, az egyéb családtagok, a tanárok. A faluban a román nyelv elsajátítását tekintve ma már csak elvétve beszélhetünk a nemzetiségi nyelv természetes elsajátításáról. Egyre inkább a nagyszülők, a szülők, tudatos, tervezett nyelvtanításáról van szó. A tudatos nyelvelsajátítási esetek elsősorban a középiskolát végzett és főként az értelmiségi szülők gyermekei esetében figyelhetők meg. Az értelmiségi családok száma a faluban igen alacsony, mivel a kisszámú munkalehetőségek miatt nagyfokú az értelmiségi családoknak a városba költözése. (Lásd, 1997. október 18-án megszervezett Bedőből elszármazott Értelmiségiek Találkozója. 87 értelmiségi és az ország különböző pontjain) A városban élő családokban már nem természetes, sem a tudatos kétnyelvűségről nemigen beszélhetünk.

A család az a közösség, ahol a gyerekek megtanulnak beszélni, egy vagy esetleg két nyelven. Ezzel együtt a család az a közeg, ahol a beszéddel együtt a második generáció tagjai gyermekkorukban a közösségre jellemző magatartási mintákat a nyelven keresztül és a nyelv segítségével sajátítják el. A gyerek tehát a családon belül a nyelv, illetve a nyelvek segítségével nemcsak beszélni tanul meg, de elsajátítja a társadalmi szokásokat is, ami jobb esetben segíti, rosszabb esetben gátolja őt a társadalomba való beilleszkedésben. A bedői

román szülők többsége annak érdekében igyekszik gyermekét az állam nyelvére minél jobban megtanítani, hogy ne legyenek beilleszkedési nehézségei.

Bedőben a görögkatolikus iskolában 1847-től folyik a román nyelvű oktatás 1920-ig, mivel Váraddal szoros volt a kapcsolat. A tankönyveket, a hittankönyveket a nagyváradi püspökség biztosította az iskola számára. Tanító száma: 1 fő. A tehetséges fiatalok Nagyváradon folytatták tanulmányaikat. Ott különböző román nyelvű körökbe jártak, haza hozták a román kultúrát, énekeket, verseket, meséket, román szokásokat, melyek mai napig is élnek. 1920-tól jelentős változás következik be. Az iskola nem hajlandó román nyelvű tanárt biztosítani. A határ az addigi kapcsolatait megszakítja Váraddal. Más kapcsolatok alakulnak ki. A fiatalok közösségeket alakítanak. Irodalmi körök, találkozók, bálók szerveződnek, ahová más település fiataljait is meghívják. 1930-ban 600 lakosa volt Bedőnek, melyből 132 magyar, 537 román. 530 görögkatolikus, 27 római katolikus, 55 református, 11 ortodox volt.

1923-ig kétnyelvű oktatás volt. Tehát C típus szerint folyt az oktatás. Azzal indokolták, hogy ha gyermekeik tisztán anyanyelvükön fognak tanulni, s a magyart csak, mint nyelvet fogják részükre tanítani, nem tanulnak meg jól beszélni magyarul, már pedig a magyar nyelv tudására, miután nem zárt tömegben, hanem elzártan laknak, az életben nagy szükségük van.

A két világháború közötti időszakban tanuló gyerekek román egynyelvűek voltak. A második világháború után a román gyerekek részére 1948-ban indult meg az anyanyelvi oktatás. A helyi nyelvváltozat presztízsvesztése következett be. Figyelmen kívül hagyták azt a tényt, hogy a gyerekek egy helyi nyelvváltozatot és nem a román standard változatot beszélik.

Kitekintés:

- A nemzetiségi iskolába került gyerekek többsége nem beszéli szülei, nagyszülei nyelvét.
- Amennyiben a gyerekek román egynyelvűek voltak, úgy erőltetett módon történt a magyar nyelv elsajátítása az iskolában, ami ahhoz járult hozzá, a következő generáció esetében a román nyelv használata a családban egyre inkább háttérbe szorult.
- Sokkal nagyobb teret biztosítani a nemzetiségi nyelv és kultúra megismertetéséhez, valamint a társalgáshoz szükséges rutin megszerzéséhez.
- Életben boldogulni tudó „európai” polgárokat nevel.

In comuna diu anul 1840 functioneaza scoala, la- inceput activitatea instructiv – educativa s-a desfasurat stirect in limba romana. Mai tirziu in urma legii scolii populare din 1868 elevii

bedeuani au invatat intr-o scoala asa unita elementara mixta, cu caracter greco – catolic, cu limba de predare maghiara – romana. De la inceputul secolului a XX.- lea se dateaza stabilizarea primei familii de tigani, care au sosit din Ardeal, si cu care comuna a devenit localitatea populata de trei nationalitati. Cele trei nationalitati au trait si au lucrat impreuna unii pentru altii.

Satul si dupa 1945 si-a pastrat caracterul romanesc. La acel lucru a contribuit si faptul ca din anul 1948 la scoala invatamintul din nou se desfasoara in limbile romana si maghiara. In clasele inferioare limba romana se foloseste ca obiect, iar in clasele superioare invatamintul e cu limba de predare romana. Din 1997 scoala e bilingva.

Scolile generale romanesti de invatamint public au fost infiintate in anul 1946. Scolile romanesti au o conducere autonoma, directorii acestor institutii sunt in majoritate romani. Conform legii invatamintului program a pedagogica realizata de scoala romaneasca este stabilita de catre conducerea scolii.

Scolile din invatamintul public din Ungaria sunt intretinute si administrate de catre consiliile locale. Statul contribuie la intretinerea acestor scoli, printr-o subventionare normativa, acordin banii in functie de grupul copiilor pregatiti la scoala respectiva. Tot din bugetul de stat subventiei normative i se mai adauga diferite suplimente.

Numarul elevirol an din an nu se mareste, dar avem copii veniti si din sate invecinate, cu scopul de a invata in limba romana. Pedagogii nostri sunt calificati, fiecare a terminat facultatea la diferite sectii cu specialitatea 93 %. Copii in fiecare zi au diferite cercuri ca:

- dans popular romanesc
- dans popular maghiar
- ora de religie
- ora in limba romana

Avem o grupa cu copii si cu adulti, care pastreaza traditia locala, adunam, pastram, si le realizam pe scena. Au primit distinctie in anul 2002 si in anul 2007.

c.) ÁMK Körösnagyharsány Általános Iskola

Körösnagyharsány község Békés megyében a román határ mellett, a Sebes-Körös bal partján helyezkedik el. A község több mint 800 éves múltra tekint vissza. Az 1500-as évek közepén alapították meg az első iskolát közvetlenül a protestáns hitre való áttérés után. A Bocskai nemzeti és vallási szabadságharcban való tevékeny részvételért a község hajdúvárosi rangot kapott. Az 1660-as török pusztítás után az újra településsel beindították az iskolát is, ami a mai napig is működik.

A Körösnagyharsányi Iskola több százéves múlttal rendelkezik. A történelem viharáiban megmaradt, újra és újra kezdte működését, sem központi sem idegen akarat megszüntetni nem tudta. Kisiskolaként kezdte működését a reformáció hajnalán egy ellenséges többségi társadalomban, lett nagyobb, majd most a jelenkorban vált újra kisiskolává, melynek fennmaradása bizonytalan.

A nyolcosztályos iskoláztatás mellett a településen biztosított volt az óvodáztatási is. Külön épültben volt elhelyezve az óvoda. Az intézményi társulás létrejötte után felszabaduló helyiségek átalakítása után lehetségessé válhat az egy épültbe való költözés lehetősége is. Míg nem voltunk ennyire függőek a központi költségvetéstől, addig lehetett akármilyen akarat arra, hogy ne legyen iskolánk, ezt senki sem tudta végrehajtani. Jelenleg már egy egyszerű költségvetési törvény is elegendő arra nézve, hogy ne legyen iskolánk, már nem vagyunk annyira függetlenek, nincsenek forrásaink, hogy ennek ellent tudjunk állni.

A község lakosainak száma évek óta stagnál, jelenleg 595 (2019) főt tartanak nyilván. A munkanélküliség ebben a községben is nagy számban van jelen, ami meghatározza az emberek életszínvonalát, mindennapi tevékenységét. A községet az elöregedés veszélye fenyegeti, hiszen a lakosság 1/3-a nyugdíjas korú. Jelenleg ez a legnagyobb problémánk, hogy kevés gyermek születik községünkben, évente 3-4 fő. Az iskola Körösnagyharsányi telephelyén 2017. szeptemberétől már nem indult oktatás létszámhiány miatt.

1.3. Tárgyi feltételek

a.) Körösszakálban

Az óvodai épületek állaga megfelelő, az épülethez kapcsolódó tornaszoba áll rendelkezésre. A csoportszobák padlói és falburkolatai jól tisztántartható anyagból készültek. A falak világos pasztellszínűek, rajta nagy ablakok. A berendezési tárgyak vidámak, a gyermekek által is könnyen elérhetők. A teret tágítják az elhelyezett tükrök. Váltóruhák elhelyezésére öltöző áll rendelkezésre. Mosdók megfelelő számban biztosítottak. Az óvoda épülethez udvar és kert csatlakozik, melyek gondozottak. Az óvodában 3 vegyes csoport működik. Az iskolaépület két szintje a hozzá tartozó sportcsarnok épülete megfelelő feltételeket biztosít a helyi és a bejáró tanulócsoportok 8 évfolyam megfelelő elhelyezéséhez. A tantermek és kiszolgáló helyiségek száma és nagysága megfelelő. A helyiségek kihasználtsága maximális mértékéig még vannak lehetőségek. A szaktantermek felszereltsége az oktatás feltételeit biztosítja, de folyamatos fejlesztésre, felújításra szorulnak a nem a főépületben található épületrészek. Az ebédlő és a főzőkonyha felújítása 2012-13 évben megtörtént, üzemeltetése biztonságos.

b.) Bedőben

Az óvodai foglalkoztató mérete nem túl nagy, de a csökkenő létszám miatt az elhelyezés átlagos feltételek szerint biztosított. Az óvoda tárgyi feltételei a helyi viszonyokat és a szűkös költségvetést figyelembe véve elfogadhatónak mondhatók. Köszönhető ez az óvodapedagógusok, lelkes igyekezetének, a szülők önzetlenségének, akik mindig segítenek a környezet szépítésében a szakmai gazdagításában bővítésében. A bútorzat fejlesztéséhez külső pályázati forrásokat sikerült bevonni. Az iskolaépületen az elmúlt években kisebb javításokat, 2007-ben a nyílászárók cseréjekor nagyobb felújításokat végeztek el. 3 tanterem és 3 szükségstanterem található. Az udvar tiszta, rendezett, sportpályánk aszfaltozott. Az alapvető szemléltető eszközökkel rendelkezünk, pótlásuk, pályázati lehetőségekkel történik. 2011-ben az iskola és az óvoda épületének külső és belső felújítása megtörtént. TIOP pályázat segítségével korszerű informatikai eszközöket vásárolhattunk.

c.) Körösnagyharsányban

Az iskola fő épülete 1966-ban épült. 6 tanterem található benne, kisebb felújítások szükségesek. A tető lapos, ezért jó lenne egy magas tetőt építeni rá, mert a lapos tetőt sűrűn kell felújítani. Nagy udvarral rendelkezik, rajta egy aszfaltozott sportpályával. Alapvető szemléltető eszközökkel rendelkezünk, amit folyamatosan pótolni kell. Az óvoda épületként jelenleg eredetileg lakáscélú épületet használunk. Az óvoda és az iskola épületének korszerűsítésére 2012-ben került sor. TIOP pályázat segítségével korszerű informatikai eszközöket vásárolhattunk.

2. ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA PROGRAMUL EDUCAȚIONAL A ȘCOLII GENERALE

Mire való az iskola?

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni,
hogy felébredjen a tudás vágya,
megismerje a jól végzett munka örömét,
megízlelje az alkotás izgalmát,
megtanulja szeretni, amit csinál, és
megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog.” Szent-Györgyi Albert

Tanulóinknak egy életre szóló útravalót kívánunk adni. Valljuk, hogy értékálló és a kor igényeinek megfelelő, stabil tudás saját nemzeti értékeink ismerete, az európai és egyetemes emberi értékek közvetítése nélkül nem építhető. Ugyanakkor tudomásul kell vennünk: ha válaszolni kívánunk korunk kihívásaira, ma már nem elegendő a tanórákon kifogástalanul tevékenykedő és az előírt viselkedésmintákat követő fiatalokat nevelni.

Fel kell készítenünk őket a küzdelmekre, melyek átszövik életünket, mindennapjainkat. Mindent meg kell tennünk, hogy egészséges, önmagukban bízó, az előítéletek leküzdésére, kompromisszumra, pozitív jövőkép megfogalmazására képes, önismeretük révén képességeiknek és adottságaiknak megfelelően teljesítő tanulókat bocsássunk ki az iskola kapuján. Olyanokat, akik tudják, hol húzódnak lehetőségeik és korlátaik határai. Mikor érdemes kockázatot vállalni, mikor szükséges ezek elöl kitérni. Hogyan lehet a sikerből hajtóerőt nyerni, s a kudarcok után felállni és újra kezdeni. Olyanokat, akik kiemelkedő egyéni teljesítményre és csoportmunkára egyaránt képesek, korszerű, több területen is mobilizálható tudással rendelkeznek.

Iskolai közösségünk élete, belső szabályrendszere, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Fontosnak tartjuk az értékteremtő munka, a helyes fogyasztói magatartás iránti pozitív attitűd kialakítását, a rövidebb és hosszabb távú előnyök közötti egyensúly megtalálását, kialakítását, a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás meghatározóvá válását.

Hagyományaink és új törekvéseink alapján nyitottságot, toleranciát, bizalmat hirdetünk tanulóink és szüleik felé. Célunk, törekvésünk az általános emberi együttműködési kultúra fejlesztése; egy nyitott, demokratikusan, gyermekléptékűen működő iskolai világ kialakítása. Az értékek közvetítésének hitelességét személyes nevelői példaadással, az iskolánk működése elégedettségi mutatóinak folyamatos követésével, korrekciók megtételével, tudatos fejlesztéssel biztosítjuk.

Küldetésünknek tekintjük, hogy hozzájáruljunk tanulóink magas színvonalú általános műveltségének kialakításához. Olyan tudást örökítsünk át, amely alkalmazható idegennyelv-tudással, digitális kompetenciával párosul. Megújulásra, önművelésre az információ és az interaktív média felelősségteljes használatára képes tanulókat kell nevelnünk, akik képesek lesznek az élethossziglani tanulásra, amit megkövetel a felgyorsult, kitágult világ, a tudományok gyors fejlődése. Mindemellett hűek maradunk a klasszikus gimnáziumi képzés értékeihez is. Tevékenységrendszerünk formálásával vállaljuk, hogy tanulóink az iskolai élet alkotó részesei lehetnek iskolakezdéstől az érettségiig, megtapasztalva a közösség támogató erejét.

2.1. Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása

Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása, általános célkitűzései

A Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános iskolánkknak követnie kell az új időknek új elvárásait. Mindent kell tudnia, amit egy jó magyar iskola tud: idegen nyelveket és informatikát, tudományokat és művészeteket, versenyképes ismereteket minden részterületen, de ugyanakkor román nyelvet és kultúrát egyaránt.

Tudnia kell egyetemes, európai, magyar és román (etnikai) kultúrkincset jól közvetíteni, az anyanyelvet és az idegen nyelveket hatékonyan tanítani, mindvégig kellő hangsúlyt fektetve a helyi sajátosságok megőrzésére és az identitástudat formálására. Közvetítenie kell szellemet és emberséget, hitet és önismeretet, valamint a cselekvés, szorgalom erkölcsi princípiumait.

Pedagógiai tevékenységünk során arra törekszünk, hogy a „rég – új” NAT (módosított) üzenetének szellemében olyan nevelési-oktatói célkitűzéseket fogalmazzunk meg, amelyek összhangban vannak az új időknek új kihívásaival. Meggyőződésünk, hogy reformtörekvéseink csak akkor válhatnak valóra az új ezredév hajnalán, ha lényegében látjuk a valót, s jelenünk reális helyzetéből, és a lehetséges perspektívából kiindulva tervezzük meg iskolánk jövőjét.

Hisszük, hogy olyan értékmentő, értékteremtő és közvetítő szellemi műhellyé kell formálnunk az iskolát, amely jól szolgálja a különböző kultúrák és nyelvek iránti nyitottságot, az egyetemes, az európai, s benne a két nép (magyar és román) kulturális értékei iránti fogékonyságot, s mindezzel párhuzamosan az etnikai és lokális szín megőrzését. Úgy kell megvalósítanunk a hagyományápolást és a korszerű műveltségátadást, hogy intézményünk méltó helyet foglaljon el a nemzet iskoláinak soraiban.

Olyan sajátos profilú iskolát szeretnénk, ahol az általános kulturális kontextusból kiindulva jutunk el az etnikai specifikumokhoz, figyelembe véve a társadalom, a tudomány, a technika fejlődéséből adódó új kihívásokat. Iskolánk „az ép test, derűs lélek, fejlett szellem” hitvallásával a harmónia színtere kell, hogy legyen, ahol a pedagógus, a szülő és a gyermek egyazon célért fáradozik. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók életkori sajátosságaiknak megfelelően jussanak ember-, társadalom-, tudomány és művészetismerethez.

Célunk, hogy a különböző nyelveket magas szinten beszélő, a világra nyitott, s egy demokratikus és humanista értékrendet magáénak valló ifjúságot neveljünk - oktassunk. Tanulóinknak egyetemes kontextusba ágyazva, magasfokon kell ismerniük a két nép nyelvét, történelmét, földrajzát, vallását, szokásrendszerét, hagyomány -és hitvilágát, művészetét, tudományos és technikai vívmányait.

Az iskolánk nyelvi és kulturális vonatkozásban egyaránt sajátos tartalmakat is közvetít nemzedékről-nemzedékre. Mindezek az identitástudat formálásának forrásai, s az etnikai fennmaradás alapjai. Csak az a (kisebbség) nemzetiség képes kiállni az idő próbáját, amely definiálni tudja azonosságát, s csak az a többségi nemzet képes természetességgel tolerálni a másságot, amely fölismeri annak értékeit, külső és belső sajátosságait, Kosztolányi szavaival:

„Minden népet szeretek, úgy, amint van, ahogy a kertben a rózsát, a tulipánt, a szegfűt külön-külön és önmagáért szeretem. Szeretem a természet változatosságát. Az az óhajom, hogy a népek megértsék egymást. Aki nem különbözik mástól, az nincs is.”

A román népismeretet minden szinten önálló tantárgyként tanítjuk, s a tanórán kívüli tevékenységekre is kellő hangsúly fektetünk. Ebből a tudásanyagból megismerhetjük a múlt és a jelen értékeinek összefonódását, s jelentőségüket a jövő nemzedéke számára. Benne rejlik a folklórközösségek milió-, szellem - és lélekrajza, s a mai románság kulturális élete.

Meggyőződésünk, hogy csak a múlt megismerése és a jelen tisztánlátása vezethet egy minőséggel teli jövő felé. Az érték közvetítés egyik kulcseszköze a nyelv, melynek tanítása az iskola fő feladata lett. Úgy véljük, hogy a román és az idegen nyelvtanításban is követnünk kell a korszerű nyelv szemléletet, a modern eszközök és módszerek alkalmazását.

Minden részterületen ápolnunk kell a hazai románság értékeit és a magyar kulturális hagyományokat, ezáltal is erősítve a kölcsönös egymásrataltságból eredő összetartozástudatot.

Miközben törekszünk megőrizni és tovább erősíteni iskolánk nemzetiségi és humán jellegét, a jövőben is bővíteni szeretnénk az idegen nyelvek palettáját. Az angol és az olasz nyelven kívül a francia és a spanyol nyelvtanulás lehetőségét is biztosítjuk. Alkalmazkodva a számítógépes új világ elvárásaihoz fejleszteni kívánjuk az iskola IKT eszközkészletét. Nevelési programunk középpontjában a gyermek áll, minden róla szól és érte történik.

Arra ösztönözzük őt, hogy „tanuljon meg tanulni”, és képességeinek maximumát nyújtani. Inspiráljuk őt a tudásszerzés vágyára és örömére, az egészséges önbizalomra és jó magatartásra. Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen pozitív értékek sokaságát testesíti meg (humánus, erkölcsiség, fegyelmezettesség, korrektség, egyenesség, érdeklődés, kreativitás, becsületesség, munkaszeretet, tudásvágy, kultúrszomj, szépérzék, igazságérzet, szolidaritás, nyitottság).

A Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
- tanuló és tanuló,

- tanuló és nevelő,
- szülő és nevelő,
- nevelő és nevelő között.

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, tovább építhető alpműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

Iskolánk elsősorban a szülőkkel ápoltság révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,

- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,

- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a környezőfalvak és városokban található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,

- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle falusi, és városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett falusi és városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.

Ennek érdekében:

- biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára a képességkibontakoztató foglalkozásokat, melyek lehetővé teszik számukra a sikeres integrációt, illetve azt, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres társadalmi beilleszkedés követelményeinek.

5. Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjéről illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,

- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

2.2 A nemzetiségi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi, nemzeti és a román értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország, Románia megismerése, szeretete, megóvása. A magyar és a román kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

9. A nemzetiségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő nemzetiségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.

10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	Követelés. Gyakoroltatás. Segítségadás. Ellenőrzés. Ösztönzés.	A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. Hagyományok kialakítása. Követelés. Ellenőrzés Ösztönzés.

2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	Elbeszélés. Tények és jelenségek bemutatása. Műalkotások bemutatása. A nevelő személyes példamutatása.	A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	Magyarázat, beszélgetés. A tanulók önálló elemzőmunkája.	Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. Vita.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak a nyolcadik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott tovább haladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)

- ha jól beszélnek a román nyelvet és jól ismerik a román kultúrát is.
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségekben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

Iskolánk a nemzetiségi iskolai nevelést és oktatást a 110/2012.(VI.4.) Korm. rendeletben módosított Nemzeti Alaptantervben és a Nemzeti, etnikai nemzetiség iskolai oktatásának irányelvében foglaltakkal összhangban állapította meg célkitűzéseit.

A román nemzetiségi oktatást – a magyarországi közoktatás részeként – valósítjuk meg, betartva az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítjuk a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és a-

teremtést, az önismeret kialakítását, a román nemzetiségi kulturális identitás kialakítását és erősítését, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

Meggyőződésünk, hogy a nemzetiségi oktatás segíti a nemzeti nemzetiséghez tartozó tanulóinkat abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze kulturális identitását, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség közösségi értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Mindezek tükrében iskolánk általános oktatási célkitűzéseként arra törekszünk, hogy

a) a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknak a reális nemzetkép és kulturális önazonosságát.

b) a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

A Bihar Nemzetiségi Általános Iskola nevelőtestülete a mindennapi nevelő – oktató munkája során a fenntartói elvárásokat, a partneri igényeket figyelembe véve az alábbi pedagógiai alapelveket kívánja érvényre juttatni:

- A tanulók iskolánkhoz való kötődésének erősítése.
- Annak elősegítése, hogy iskolánk megfelelő rangú, egyéni arculattal rendelkező, elismert iskolává váljon a román nemzetiségi oktatás megyei intézményei között.
- Olyan légkör megteremtése az iskolában, ahol a tanulók otthon érezhetik magukat.
- A tanulók teljes személyiségének fejlesztése, korszerű ismereteik, készségeik, képességeik kialakítása és bővítése.
- Stabil értékrend közvetítése diákjainknak, amelyben kiemelt hangsúlyt kapnak az alapkészségek és a tanulási képességek fejlesztése, az idegen nyelv tudása, az informatika felhasználói szintű alkalmazása, a művészetek iránti fogékonyság és a környezettudatos magatartás erősítése.
- Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedék nevelése a ránk bízott gyermekekből.
- Annak elérése, hogy tanulóink sikeres emberekké váljanak, olyan ismeretek birtokába jussanak, amelyek segítik őket a tudatos pályaválasztásban.
- Széles kínálat biztosítása, minőségi munka végzése, amely magában foglalja a tehetségek gondozását és a lemaradók felzárkóztatását, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése.

- A szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátránykompenzációjának segítése.
- Kiemelt figyelem fordítása a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokra.
- Az esztétikus, korszerű nevelési - oktatási környezet megteremtése és annak biztonságos működtetése, a tárgyi feltételek javítása.
- Az iskola partnereinek folyamatos figyelése, elvárásaik, elégedettségük rendszeres mérése.
- Folyamatos részvétel elsősorban a szülőkkel ápoltt kapcsolatok révén - lakóhelyünk életében.
- Szakmai eredményeink közzétételével hozzájárulunk ahhoz, hogy településeink nevelési oktatási eredményei minél szélesebb körben váljanak ismerté, célunk, hogy intézményünk szakmai műhelyként működjék.

A célok megvalósítása érdekében:

- tiszteletben tartjuk a tanulók személyiségét
- a gyermekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe
- az iskolai életben szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk, minden gyermek számíthat pedagógusaink jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban egyaránt
- az iskola oktató - nevelő tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk
- célunk elérni azt, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót, megelőzni, felismerni a rosszat
- tervszerű oktató- nevelő munkánk a tanulók alapkészségeit fejleszti, számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, tovább építhető alpműveltséget nyújt
- iskolánk olyan ismereteket közöl, amelyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben
- az oktatás során figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességeit
- diákjaink megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeinket, megismerhetik elvárásainkat
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására, betartására

- megismertetjük tanulóinkkal nemzeti és nemzetiségi kultúránk, történelmünk kiemelkedő személyiségeit, jelentős eseményeit, hagyományainkat, mindezek megbecsülésével tápláljuk a gyermekekben a haza és a szülőföld, a nemzeti nemzetiségi tudat iránti szeretetet
- rendszeres kapcsolatot tartunk fenn hazai nemzetiségi és romániai partnereinkkel
- lehetőséget teremtünk arra, hogy iskolánk életéből, tevékenységéből, eredményeiből minél többet megismerhessenek partnereink, településeink polgárai
 - fontos feladatnak tartjuk, hogy iskolánk képviseltesse magát a különféle nemzetiségi rendezvényeken, a tanulók számára szervezett települési, illetve kistérségi szintű, valamint határon túli megmozdulásokon; programokban ezek lebonyolításában aktívan részt is vállalunk.

A nemzetiségi oktatásunk célja

A nemzetiségi önazonosság megőrzése és erősítése, a tanulók kétnyelvűsége nevelése, a tanulók kommunikációs készségének fejlesztése a beszédkedvet fokozó, a beszélés lehetőségét biztosító eljárásokon keresztül.

Kiemelten fontos, hogy

- • a múlt megismerésével a tanulók azonosságtudatának kialakítása és jövőképük formálása. A tanulók ismerjék meg a nemzetiségi jogokat, ezáltal készüljenek fel érdekeik képviseletére.
- • A tanulók először ismerkedjenek meg a magyarországi románok legfontosabb hagyományaival, életmódjával és kultúrájával. Legyenek büszkéek arra, hogy ehhez a népcsoporthoz tartoznak, de tiszteljék a magyar nép és az országban élő más nemzetiségek kultúráját, ismerjék fel a népek közötti kapcsolódási pontokat. A tanulók ismerkedjenek meg a magyarországi románok nyelvjárásaival, értékeikkel, és tudatosuljon bennük az irodalmi nyelvtől való eltérés oka.
- • A románajkú lakosság történetének tanulmányozása a magyar államalapítástól a mostani ezredfordulóig vezesse el a tanulókat ahhoz a tényhez, hogy a nemzetiség sokszínűségével és kisugárzásával hatást gyakorol a többségi nemzetre
- • A történelmi ismeretek segítséget nyújtanak az előítéletek megjelenési formáinak felismerésében és a jelenség hátterének feltárásában. A fiatalok igazodjanak el a mai nemzetiségi lét megjelenési formáiban, ismerjék meg a szervezeteket, a testületeket és a sajtót, továbbá ösztönözzük őket arra, hogy a tanulmányok befejezése után is

kapcsolódjanak a magyarországi románok kulturális intézményeihez és képviseljék a népcsoport érdekeit.

- • A történelmi témakörök a történelem tantárgy óráin kerüljenek feldolgozásra.
- • Az interkulturális tanulás segítségével rávilágítunk a nyelvi és kulturális sokszínűség előnyeire és a saját, valamint más kultúrák megbecsülésére nevelünk.
- • A tanulók tudják a magyarországi románok helyzetét az európai dimenzióban

A nemzetiségi oktatás formája

Iskolánkban a beiratkozó tanulók eltérő nyelvállapota és kulturális sajátosságára való tekintettel a nemzetiségi oktatást kétnyelvű nemzetiségi oktatási forma szerint szerveztük meg.

Pedagógiai programunkban a kétnyelvű nemzetiségi oktatás programját valósítjuk meg.

Feladatunk, hogy

- a román kétnyelvű nemzetiségi oktatás a nyelvismeret elmélyítésével és tanítási nyelvként való alkalmazásával járuljon hozzá a nemzetiségi oktatás céljainak megvalósításához. Kiemelkedően fontos, hogy az iskola teret adjon a nyelv valóságos helyzetekben történő alkalmazásához, segítse a nyelvi készség kialakulását. A pedagógiai program tartalmazza az anyanyelv és irodalom tantárgy és a népismeret tantervét is.
- a kétnyelvű nemzetiségi oktatásban a román nemzetiségi nyelv és a magyar nyelv a tanítás nyelve, s mindkettő tantárgy is. A nemzetiség nyelvén oktatott tantárgyakat a helyi tantervben rögzítettük.

2.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akaratni nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Célunk:

- az értékes személyiség kialakítása;
- a motivációra épülő nevelésmélet kidolgozása;
- a tanulók minél sokoldalúbb megismerése, s ennek alapján a leghatékonyabb segítség nyújtása;

A személyiségépítésben meghatározó a *pedagógus*, a *szülő* és a *gyermek* felelőssége. A személyiség fejlesztésének folyamatában a tanulók **motiválása** kiemelt szempontot képvisel, melynek eredményeit abban mérjük, hogy a tanuló a tudás iránti *vágyat kívánsággá*, a *kívánságot akarattá* tudja fejleszteni, s ebben segíti őt a környezet, (*iskola, családi háttér* stb.).

Nevelőmunkánk fő célját és egyben hatékonyságának zálogát a tanulók motivációs rendszerének kialakításában látjuk. Ebben a folyamatban elengedhetetlen, hogy a nevelőtestület jól ismerje a diákok motiváltságát. Célunk az, hogy a tanulók törekedjenek arra, hogy egyre *jobbá, érdekesebbé fejlesszék önmagukat*.

A **nevelők feladata** ebben a folyamatban, hogy képesek legyenek motiválni a diákot, ezen keresztül alakítani viselkedését. Mindenekelőtt azt kell figyelembe venni, mi az ami értéket képvisel számára, mi az, ami vonzza, mozgósítja, aktivizálja. Az iskolai munka, az iskolai személyiségfejlődés folyamatának szerves része. Arra kell figyelnie a nevelőnek, hogy a tanuló érzelmileg **kiegyensúlyozott**, elégedett legyen. A szaktanárok és az osztályfőnökök koordinált együttműködésével **önálló munkára** is meg kell tanítani. Az iskolai élet az **értelmi** és az **érzelmi nevelés** színtere, összekötő kapocs a családi élet és a felnőtt társadalmi tevékenység között. **A szülői ház és az iskola összhangját** ezen a téren is nagyon fontosnak tarjuk. A törekvések, elvárások ismeretében is határozottan körülírt nevelési koncepciót igyekszünk megvalósítani, melyben a **szeretet**, a **rugalmasság** és a **határozottság** konkrét formáit a tanuló személyisége határozza meg.

Az intézmény nyílt légkörének megőrzéséhez elengedhetetlennek tartjuk az ifjúság véleményének számba vételét. A nevelő értékeli a gyermek sikereit. A kudarcok kezelésére különös figyelmet kívánunk fordítani. A *kudarchelyzetek elemzése* hozzájárul a személyiség formálásához. A nevelő feladata, hogy segítse a tanuló kutató, kereső törekvéseit. Igyekezzen az érdeklődését kielégíteni, gazdagítani. A tanár felelőssége, hogy hivatását és tanulóit szeretve, tudását folyamatosan tökéletesítve gondoskodjon arról, hogy minden gyermek a neki megfelelő fejlesztésben részesüljön.

Feladatként fogalmazzuk meg:

- a tanulók *értelmi, érzelmi, erkölcsi, akarati, önismereti és munkára nevelését;*
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítását;
- *aktivításra, állandó újkeresésre szoktatjuk diákjainkat;*
- tudatosítjuk bennük a munka, a küzdés fontosságát;
- kifejlesztjük az *önálló döntési képességüket;*
- el kell érniük, hogy számukra *a tudás* képviselje az *értéket;*
- következetes nevelőmunkánkkal erősíteni kívánjuk tanítványaink *felelősségtudatát.*
- megismertetjük velük az emberi együttélés szabályait;
- hangsúlyozzuk a társas kapcsolatok fontosságát;
- a testmozgás iránti igény felkeltését.

Ebben a folyamatban meghatározónak tartjuk:

2. a nevelőnek példát kell adnia *megbízhatóságban* (megbízik tanítványában);
3. *lelkiismeretességre* nevel;
4. megteremti a normatartó iskolai légkört;

5. *következetesen értékeli* a tanulók teljesítményét, az adott helyzeteket morális szempontból is értékeli.

Ezek képezik alapját a fegyelmezett magatartás megszilárdításának. Pedagógiai munkánkban törekszünk olyan *nevelési, személyiségfejlesztési módszereket alkalmazni*, amelyek segítségével a *családi nevelés* jellemzői *összhangban* vannak az *iskola céljaival, feladataival*.

A személyiség fejlődését kibontakozó tanítási-tanulási folyamatban kiemelt feladatként az alábbiakat jelöljük meg:

- A tanulás mellett megteremteni a lehetőségét a *sokoldalú*, színes iskolai életnek, amelyben a tanuló egyéni adottságának megfelelően tudja kibontakoztatni tehetségét, képességét.
- Tudatos tervezéssel biztosítani a *sokoldalú személyiségformálást*, az *önismeret* fejlesztését.
- Az intézményben folyó nevelő-oktató munka járuljon hozzá a tanulók életmódjának, helyes szokásainak kialakításához, az *intézmény nemzetiségi jellegéből fakadó értékekkel való azonosuláshoz*, azok kialakításához, a motívumok, a szokások, az értékek megőrzéséhez.

A személyiségfejlesztés folyamatában a nevelő nemcsak közvetíti a tudás és viselkedésanyagot, hanem motivál, ráveszi a tanulót, hogy aktív tevékenységet végezzen, melynek eredményeképpen a lehető leggyorsabban fejlődik a megfelelő irányba.

2.4. Az egészségfejlesztéssel összefüggő pedagógiai feladatok.

Az egészség fogalma

Az egészség az életműködés zavartalansága, a szervezet, illetve a szervek betegség nélküli testi, lelki, szociális jólét állapota. Az egészség nem passzív helyzet, hanem aktív folyamat. Az alábbi feltételek teljesülése szolgálja kiteljesülését:

- harmóniában élni önmagunkkal, a családdal, a környezettel;

- személyes higiénia;
- változatosságra törekedve, stresszt kerülve, kiegyensúlyozottan éljük a napjainkat;
- mozogni, fizikailag aktívan élni;
- mozogni, helyesen táplálkozni;
- nem dohányozni, káros szenvedélyek elkerülésével élni;
- családi és kortárskapcsolatok;
- az elsősegélynyújtás alapismeretei;
- a szexuális fejlődéssel kapcsolatos ismeretek.

Az egészség a szervezeten belüli összhangban, illetve az egyén és természeti – társadalmi környezete közötti dinamikus egyensúlyban nyilvánul meg. Ez az egyensúlyra törekvő folyamat az egyén aktív, cselekvő tevékenységének eredménye.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások akkor válnak az ember természetes igényévé, ha már kisgyermekkorban kialakulnak. A család együtt jobban meg tudja változtatni életmódbeli szokásait, mint az egyes családtagok külön-külön, ezért fontos, hogy a jövő generációját adó szülők már korszerű, egészséges életmód kialakulását segítő ismeretekkel rendelkezzenek. Az egészségmegőrzés elsődleges közege a család, feladata táplálkozási és mozgási szokások gyakorlásának kialakítása a fizikai egészség érdekében.

Iskolai egészségnevelési program

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
 - a táplálkozás,

- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
 - a családi és kortárskapcsolatok, család és gyermekvédelem
 - a környezet védelme,
 - az aktív életmód, a sport,
 - a személyes higiénia,
 - az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
- a szexuális fejlődés területén.
 - lelki egészség
 - balesetek megelőzése

Az iskola feladata, hogy minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Az egészséges életmód elfogadtatásához, az egészségesebb alternatívák megismertetéséhez és választásához társadalmi, pedagógiai, pszichológiai és szociológiai módszerek, ismeretek szükségesek.

2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskola szerepe és lehetőségei:

- Az egészség megvédésére, megedzésére, visszaszerzésére vonatkozó, közérthető, de tudományos ismeretek átadása; az egészségvédő lehetőségek sokoldalú bemutatása.
- Annak megtanítása, hogy **alapvető értékünk az élet és az egészség**. Ezek megóvására alternatívák ajánlása. A megfelelő *egészségvédő magatartás* megtanítása gyakorlással, segítséssel, példamutatással.
- Motiváló, ösztönző hatások közvetítése egészségvédő magatartás szabályainak megtartására közös véleményformálással, támogató tanácsadással is.
- Segíteni mind az egészségeseket, mind a betegeket az egészségvédő öntevékenységekben, az egészséges életmód kialakításában, a döntési alternatívák kidolgozásában és a helyes döntések megvalósításában.
- Rávilágítani arra, hogy az egészség a szervezet és a környezet közötti dinamikus állapotot fejezi ki.

- Az iskolai környezetnek, mint létternek is biztosítani kell az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

Az iskolai egészségnevelés főbb színterei

- A tanórák (*biológia, környezetismeret, természetismeret, testnevelés*); a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása
- Az *osztályfőnöki* órák;
- Kiállítások megtekintése;
- *Egyéb programok*: iskolaorvos, védőnő vezette demonstrációk, meghívott előadók tájékoztató előadása, beszélgetések, gyakorlati bemutatók);
- Délutáni iskolai *sportkörök*, szakkörök, tömegsport.
- úszásoktatás;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt; csecsemőápolási, táplálkozási, túra);
- minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
- minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;

Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele

- félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

Tanév elején elvégzendő feladatok:

- minden tanuló általános balesetvédelmi, munkavédelmi, tűzvédelmi oktatásban részesül egészségük és testi épségük védelme érdekében.
- A testnevelési órán, vagy egyéb foglalkozásokon résztvevő tanulókkal a foglalkozást vezető megismerteti egészségük és testi épségük megőrzésére vonatkozó előírásokat.
- Könnyített vagy gyógytestnevelési foglalkozásokra irányítottak felmérése, beosztása.

A tanévben folyamatosan végzendő feladatok

- Minden évben egy általános és egy fogorvosi ellenőrzés.

Osztályfőnöki órák egészségnevelési feladatai

A felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében nagy feladat hárul az osztályfőnökre. A különböző tantárgyak tanítása során a tanulók ismereteket szereznek a betegségek, balesetek elkerüléséről, a káros szenvedélyek leküzdéséről, az egészség megőrzéséről. Az *osztályfőnöki órák feladata* abban áll, hogy *aktualizálja a meglévő ismeretanyagot* az adott közösségre.

Az osztályfőnök választja meg a konkrét témát, feldolgozási időpontokat és tartamokat, alkalmazott módszereket az osztály összetétele és sajátosságai alapján. Mivel a tanulók aktív résztvevővé tétele döntő szempont, a témák feldolgozásának ideje és módja osztályonként változó. Az osztályfőnöki órákon az egészségnevelési témák feldolgozása folyamán létrejön az osztály egészségtérképe, közösségi hálózata, erkölcsi értékrendje. A tanulók elmondják véleményüket az olvasott könyvekről, a látott filmekről, megbeszélik egymás között tapasztalataikat, s így alakulnak ki a közös és a személyes jövőképek. A szituációs játékok során rögzülnek a helyes viselkedési normák, a mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások. A kamaszkor sajátosságainak megfelelően a témák többségét a zárt és megszokott osztályközösségen belül a tanulók által elfogadott osztályfőnök dolgoztatja fel.

Az osztályfőnöki órák főbb témái

- A serdülőkor anatómiai és pszichés változásai;
- Egészségkultúráltság: higiénia, egészséges étkezés, öltözködés;
- Káros szenvedélyek egészség- és személyiségromboló hatása;

- Szervedélybetegségek megelőzése, gyógyítása;
- Munka és pihenés egészséges aránya;
- Saját és mások egészsége iránti felelősségvállalás;
- Felelősségvállalás saját személyiségünk kialakításáért;
- A belső személyi autonómia kialakítása;
- Az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása, törekvés a lelki egészség megteremtésére;

A következő témákban az iskola külső előadókat hív

- Szexuális nevelés, felvilágosítás;
- AIDS, drog megelőzése;
- Káros szervedélyek.

Gyakorlati tevékenységek

A mindennapi testedzés kettős funkciót lát el. Egyrészt biztosítja az ebben az életkorban bekövetkező testi fejlődéshez szükséges fizikai terhelést, másrészt hosszabb távon kialakítja a rendszeres testmozgás iránti igényt, tehát életmód – szemléletformáló hatása van. Ezért szükséges a heti testnevelés órák mellett a tanítási órákon:

- mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása az iskolában;
- testnevelés órák;
- tömegsport foglalkozás, sportkörü foglalkozás;
- rekreációs tevékenységek (pl.: sítúra, túraversenyek, korcsolyázás, úszás);
- úszásoktatás megszervezése

- osztályfőnökök, kollégiumi nevelők felmérései a káros szokásokról, szenvedélyekről, egészségkárosító veszélyeztetettségről;
- az ifjúságvédelmi felelős prevenciós tevékenysége, kapcsolata az ifjúságvédelmi tanácsadással, önkormányzatokkal, pszichológiai tanácsadással;
- az év folyamán két alkalommal környezetünk tisztaságáért a tanulók és a szülők „egy nap az iskoláért” mozgalomban vesznek részt;
- tanárok továbbképzése az egészségmegőrző programok oktatására.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- testnevelés órák;
- játékos,
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- tömegsport foglalkozások;
- úszásoktatás;

b) a helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Testnevelés tantárgyak tananyagai

c) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;

d) évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;

e) az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt; csecsemőápolási, táplálkozási, túra);
- minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
- minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;

f) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele

- félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;

– a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
<u>biológia</u>	rovarcsípések légúti akadály artériás és ütőeres vérzés komplex újraélesztés
<u>kémia</u>	mérgeзések vegyszer okozta sérülések savmarás égési sérülések forráзás szénmonoxid mérgeзés
<u>fizika</u>	égési sérülések forráзás
testnevelés	magasból esés

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

4. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.
- Bekapcsolódunk az egészségneveléssel kapcsolatos falusi programokba, egészségneveléssel kapcsolatos pályázatokon, versenyeken indulunk.

2.5. Az iskola környezeti nevelés kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival
 kapcsolatosan.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a) a helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Kémia, Földrajz tantárgyak tananyagai
- b) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- c) a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére;

- évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a „Föld napja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen;
 - a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában.

A környezeti neveléssel szembeni elvárások

- A tanárok rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségi vonásokkal, amelyek a *környezettudatosság* és az *együttélési morál* alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az *együttműködésre törekvés*.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Szervezzék meg az *egyéni* és *együttműködő tanulás* formáit, biztosítsák a *differenciálás* lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:
 - a tanulói *kíváncsiság* megőrzését,
 - az *aktivitás* fenntartását és megerősítését,
 - a belső motivációs bázis fejlesztését,
 - az általános és különleges *adottságok* felismerését és fejlesztését,
 - a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit,
 - a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére.

2.6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az iskola közösségeinek együttműködése

Az vezetőség és a nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.

Az együttműködés fórumai:

- az iskolavezetőség ülései,
- a különböző értekezletek,
- megbeszélések

Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg. A vezetőség az aktuális feladatokról a tanárban elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.

Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:

- az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az iskolavezetőség felé.
- A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik, az iskola vezetőségével, és az SZMK-val.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a *szakmai munkaközösségek* vezetői felelősek.

A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség *éves munkatervének* összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat, különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett *ellenőrzések* és *értékelések*,
- iskolán belül *szervezett bemutató órák*, továbbképzések,
- iskolán kívüli továbbképzések,
- a tanulók számára szervezett *pályázatok* tanulmányi, *kulturális* és *sportversenyek*.

A szakmai munkaközösségek vezetői, az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

A szülői munkaközösség (SZMK) és az iskola közösségeinek együttműködése

Az SZMK tagjai időközönként – évente legalább három alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltek a szülői munkaközösség tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait az SZMK felé továbbítani.

Az SZMK ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:

- az iskola igazgatója, igazgatóhelyettesek, munkaközösség vezetők.

Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább két alkalommal – köteles tájékoztatni a szülői munkaközösséget.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a

diákönkormányzat vezetőségének ülésén,

- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz, vagy az SZMK-hoz fordulhatnak.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, útján közölhetik az iskola vezetőségével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A közösségépítésnél figyelembe kell venni:

- a közösség fokozatosan épül ki – ezt a **fokozatosságot** a nevelőmunka minden területén figyelembe kell venni;
- a közösség alakításában a főszereplő a diák: **a tanulók egymásra gyakorolt hatása a legnagyobb nevelőerő;**
- fontos annak a szem előtt tartása, hogy a diákok a munkán keresztül nevelődnek;
- a közösségfejlesztési folyamat, melyben az egyén, az iskolai közösség és a társadalom hatásai összegződnek.

A közösségformálás folyamatában a társadalmi környezetre, társadalom polarizálódásából adódó hatásokra kiemelt figyelmet kell fordítani.

Célunk:

- olyan tanulóközösségek kialakítása, amelyekben a közösség tagjai képesek jobb teljesítményt nyújtani;
- ahol fokozottabb a késztetés és a motiváció a cselekvésre;
- a konformitásukra törekvésük elősegíti a közösség *normáinak*, értékeinek elfogadását;
- olyan közösség kialakítása *osztályszinten, iskolai szinten*, amelyben megmutatkozik a *támogatás, az egymás iránti figyelem*,
- keressük azokat a közös normákat, amelyekkel a különböző családi környezetből érkező gyerekek összetartó közösségé formálódnak;
- lehetővé teszik számukra az elvárásoknak való megfelelést;
- amelyben az egyén alkalmazkodik, azonosul, elfogadja az iskolai közösség értékeit.

Az osztályfőnökök szerepét ebben a folyamatban meghatározónak tartjuk.

Az iskola feladata, hogy a tanulókat a társadalomba beilleszkedni tudó személyiséggé formálja. Ezt a folyamatot segíti a tanulók öntevékenységén alapuló diákmozgalom (**DÖK**).

Az iskola törekszik a diákönkormányzat szervezeti megerősítésére:

- bevonja a tanulókat az iskolai élet szervezésébe;
- a tanulási-tanítási folyamat szervezésébe;
- biztosítani akarja, hogy a felnőtt társadalom felől érkező elvárásokat összhangba tudják hozni az életkori sajátosságaikból adódó érdekekkel.

A diákönkormányzat felelős fórum, amely önálló munkaprogram szerint dolgozik. Biztosítjuk működési feltételeit, segítjük a rendezvények megtartásában, a demokrácia szabályainak gyakorlásában.

A diákönkormányzati munka pedagógiai feladatainak megfogalmazása mellett a NAT közös követelményeire alapozott nevelési folyamatból az alábbiakat emeljük ki:

- A *hon- és népismeret* segítse elő a tanulók *harmonikus kapcsolatát a természeti és társadalmi környezettel*.
- Mélyítse el a *hazaszeretetet*, alapozza meg a *nemzet- és nemzetiségtudatot*.
- Késztesse a *szűkebb és tágabb környezet* történelmi, kulturális értékeinek megismerésére, *ápolására*.
- *Legyenek nyitottak*, megértőek a különböző *szokások, életmódok, kultúrák*, a *másság iránt*, becsüljék meg ezeket.
- A román nemzetiségi kultúra mellett ismerjék és becsüljék *más nemzetiségek kultúráját*.
- *Legyenek nyitottak az európai kultúra iránt*, a hazánkban és a szomszédos országokban élő népek értékeinek megismerésére, megbecsülésére.
- Ismerjék meg nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a történelmi, irodalmi, a művészeti világ nagyjait.
- *Legyenek tájékozottak hazánk és Románia földrajzában, irodalmában és történelmében*.
- Gyakorolják azokat a tevékenységeket, amelyekkel a hazai és a nemzetiségi kultúra ápolását szolgálják.
- Ismerjék városunk nevezetességeit, történelmi és kulturális múltját.
- Gondolkodjanak globálisan, de cselekedjenek lokálisan.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek

elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

3. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.

b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az egységes alapokra épülő differenciálás

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
- A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

2. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

a) Hagyományőrző tevékenységek

- Minden tanév folyamán iskolai szintű ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalommal:

1848. március 15-e évfordulóján, Mikulás, karácsonykor, farsang, Anyák napja, Diák önkormányzati nap a gyermeknapon, illetve a 8. osztályosok ballagásakor.

- Fontos feladata az iskolának, Román hagyományőrző tevékenység.
- Ki tud többet Romániáról? Vetélkedő
- Román Hét
- Alkotó tábor

Részt veszünk országos szintű hagyományőrző rendezvényeken:

- Perinita-körök találkozója
- Román Nemzetiségi Nap
- Tezaurul romanesc
- Lucian Magdu román szavaló verseny
- Mihai Eminescu román szavaló verseny
- Román vers-és prózamondó verseny
- Román mesemondó verseny
- Román színjátszó körök találkozója

Minden év január 15-én megemlékezünk Mihai Eminescu költő születésének évfordulójáról.

- Minden év január 23-én megemlékezünk Tara Romaneasca és Moldova fejedelemségek egyesítéséről (1857.)

Ezt szolgálják a különféle iskolai és települési és egyéb szintű kapcsolatok rendezvények megszervezése.

- Időszakonként az iskola tevékenységét, munkáját összefoglaló kiadvány kerül szerkesztésre.

(Nevezetes évfordulóhoz kapcsolódva.)

- Évenként szavalóversenyt szervezünk.

- Iskolatörténeti emlékeinket a folyosókon elhelyezett tárlókban az érdeklődők megtekinthetik

- Eredményesen versenyző diákjaink fotóit és versenyelismeréseit is.

- További rendezvényeink: Zenei hét, Iskola gála, Anyanyelv hete, Sportbál, Alapítványi bál, farsang, Iskolanap, karácsonyi hangverseny, játszóház, gyermeknapi program, napközis ki mit tud?

b) Diákönkormányzat. A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák-önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

c) Diákétkeztetés. A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) vagy ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az étkezési térítési díjakat az iskola által meghatározott módon kell befizetni.

d) Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások. Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti egy felzárkóztató órát szervezhetünk.

- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képességfejlesztő órákat tartunk heti egy órában magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

- További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. (Tanoda)

- A felzárkóztató foglalkozások sajátos formái az egyéni foglalkozások. Az egyéni foglalkozásokon a köznevelési törvény előírása alapján heti két órában elsősorban azok a tanulók vesznek részt,

- akiknek az első-negyedik évfolyamon az eredményes felkészülése ezt szükségessé teszi,

- akik második vagy további alkalommal ismétlik ugyanazt az évfolyamot.

e) *Képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés.*

Az iskola – amennyiben a feltételek adottak a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló miniszteri rendeletben szereplő előírásoknak – a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányainak ellensúlyozása céljából képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést szervez.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés keretei között a tanulók

- egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képesség-kibontakoztató felkészítésben.

A képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése-oktatása, tudásának értékelése az oktatásért felelős miniszter által kiadott program alkalmazásával történik.

f) *Iskolai sportkör.* Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

g) *Néptánc*

Valamennyi tanuló, adottságaitól, tehetségétől függetlenül kötelező néptánc oktatásban vesz részt, amely osztálykeretben és részben órarendi keretben kerül megszervezésre.

Az alsóbb osztályokban a körjátékok, egyszerű körtáncok, csúfolódók, dallal kísért táncok vannak túlsúlyban. A felsőbb osztályokban komoly koreográfiával betanult táncok is megjelennek.

A végzős diákok már kb. egy órás produkcióval rendelkeznek. Fontos, hogy a tanulók minél többet foglalkozzanak az általános iskolában a néptáncsal, hiszen azon túl, hogy fantasztikus közösség alakító, fegyelmező szerepe van, sokuknak az utolsó alkalma, hogy ilyen jellegű oktatásban részt vegyen, nemzetiségi táncot tanuljon.

h) Énekkar

A tánc és zene mellett az énekkari munka az a terület, amellyel sok gyerek szívesen foglalkozik, örömmel ismerkednek meg és tanulják meg a magyarországi román dalokat

A néptánchoz és a kórushoz kapcsolódik a népviselet, és így a nemzetiségi jelleg külsőségeiben való megnyilvánulása. Valamennyi felsős tanuló rendelkezik népviseleti ruhával, amelyet a tanulók az iskola, illetve más nemzetiségi rendezvényeken viselnek.

i) Szakkörök. A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziak, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

j) Versenyek, vetélkedők, bemutatók. A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

k) Témahetek, témanapok (projekthetek, projektnapok). Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (témaheteket, témanapokat) szerveznek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás vagy több iskolai órán, tanítási napon át zajló tanítási-tanulási folyamat. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve. A hosszabb (több napos, egy hetes) témahetet (projekthetet) a tanulócsoporthoz – ismereteket összegző vagy művészeti – bemutatója zárja. Iskolánkban évente ismétlődnek azok a téma napok, amelyek a katasztrófavédelemmel, az egészségvédelemmel, az elsősegélynyújtással, a természet- és környezetvédelemmel, iskolánk névadójával, illetve a honismerettel kapcsolatos ismereteket dolgozzák fel. A hosszabb (több napos, egy hetes) témaheteken feldolgozásra kerülő

ismereteket a nevelők szakmai munkaközösségei az iskola éves munkatervében határozzák meg.(pl.erdei tábor)

l) Tanulmányi kirándulások. Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

m) Osztálykirándulások. Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek nem kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

n) Erdei iskolák, táborozások. A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünidőkben szervezett táborozások. Az erdei iskolai foglalkozásokon és a táborozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek nem kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

o) Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás. Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek nem kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

p) Szabadidős foglalkozások. A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek nem kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

r) Iskolai könyvtár. A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

2.7. A pedagógusok helyi feladata, az osztályfőnök feladatai

1. A pedagógusok alapvető feladatai Nkt. 62. §, 63. §, 20/2012 EMMI rendelet

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.

- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.

- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.

- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felőli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.

- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.

- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.

- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.

- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.

- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.

- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.

– A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

– **Minden részterületen a kétnyelvűség igényes használata.**

2. *A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás*

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

3. *A tehetséges tanulók gondozása*

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

4. *A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése*

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.

- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.

- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).

- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).

- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.

- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.

- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

7. Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.

- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óraközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

8. Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

9. Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
- Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

10. Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

11. Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

12. Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

13. Az iskola képviselete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, a hazai románság rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport stb. életében, civil szervezeteiben.

14. A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

15. Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása)

AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

1. Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló tovább haladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.

- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervzetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).

- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

2. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

a) A tanév elején összeállított munkaterv

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.

- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán

- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

3. Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló

- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statistikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
 - Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői
 - A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
 - Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
 - A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - Továbbtanulás iskolatípusok szerint
 - Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya

- Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya
- Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma és aránya
- Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
 - Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

4. Az osztályfőnöki órák témái

a) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.

- A kerékpáros közlekedés szabályai.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.

- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.

- Félévente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.

- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.

- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.

- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.

- Megemlékezés az iskola névadójáról.

- Osztálykirándulás előkészítése.

c) Az osztályfőnöki órák tananyaga, tematikája évfolyamonként:

5. évfolyam

Tananyag: Tanuljunk tanulni Ötödikbe léptünk, házirend, tisztségek. A tanulást is tanulni kell. Nehéz és könnyű tantárgyak. Eredményes tanulás az 5. osztályban.

Követelmény: A tanulás kötelesség. Gazdálkodás az idővel. A tanulást is tanulni kell. Ami érdekel, amit szívesen csinállok.

Tananyag: Személyiségünk Önismeret, öntudat, önbizalom. Az ember értéke. Szokás, szenvedély.

Követelmény: Önismeret fejlesztése, osztálytársak közti bizalom, a támogató légkör megerősítése. A dohányzás szenvedélybetegség jellegének tudatosítása.

Tananyag: Test és lélek Az egészség értéke életünkben. Hogyan élhetünk egészségese. Testkultúra (testedzés, pihenés, öltözködés). Életrend, életritmus. Szabadidő helyes felhasználásáról.

Követelmény: Testünk iránti felelősségünk. Testi-lelki egészség legfontosabb összefüggései.

Tananyag: Tudni illik Az étkezés illemtana. Öltözködés, kultúrája. Szórakozás illemtana: színház, mozi, hangverseny, diszkó, kirándulás, sport, játék, strand.

Követelmény: Alapvető viselkedési normák gyakoroltatása, betartása, megkövetelése.

Tananyag: Családi élet Alkalmazkodás a családban. Egymás iránti figyelem a családban (hétköznapi, ünnepek).

Követelmény: A család életre szóló érzelmi háttér, erőforrás szerepének tudatosítása. Az egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása.

Tananyag: Közlekedés Gyalogos közlekedés kisebb, nagyobb településen. Tömegközlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés. Idénybalesetek.

Követelmény: Kövesse a közlekedés helyes magtartási szokásait! Ismerje a városi és vidéki közlekedésben lévő különbségeket! Ismerje a gyalogos és tömegközlekedés szabályait!

6. évfolyam

Tananyag: Gondolkodás, kommunikáció, tanulás Problémamegoldás, tanulás, emlékezet. Intelligencia, okosság, bölcsesség. Megismerés, tudás.

Követelmény: A beszéd és a gondolkodás összefüggései. Értékelje a tudást, a lelkiert, és az egyéb szellemi képességeket!

Tananyag: Személyiségünk Ember voltunk általános vonásai, egyediségünk. Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. Szokás és szenvedély: jó és rossz szokásaink.

Követelmény: Képesség a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására, mások bírálatának segítségként való elfogadására. Legyen képes felismerni az örökletes tényezők szerepét a jellem kialakulásában!

Tananyag: Test és lélek Test és lélek egysége. Egészséges életmód, testkultúra, mentálhigiéna. Növekszem, változom.

Követelmény: Helyezze el önmagát a saját korcsoportjában, felismerve ebből adódó jellemzőit! Ismerje az ember életszakaszainak főbb általános jellemzőit.

Tananyag: Tudni illik Találkozás, üdvözlés. Megszólítás, bemutatkozás, társalgás. Telefonálás illemtana. Vendégségben, vendéglátás. Pontosság, pontatlanság.

Követelmény: Alapvető magatartási normák ismerete.

Tananyag: Családi élet Személyi higiénia: testápolás, bőrápolás, ruha váltása. Nemi érés, nemi higiénia. Környezet tisztántartása: otthon, osztályban. Állatokkal a lakásban.

Követelmény: Tudja önmagát, környezetét tisztán tartani! Tudja, hogy a tisztaság az egészséges élet alapfeltétele!

Tananyag: Közlekedés Kerékpáros közlekedés korábban megismert szabályainak bővítése. Közlekedési jelzések, továbbhaladási algoritmusok leírása. Tömegközlekedés (országúti, vasúti, városi).

Követelmény: Ismerje az alapvető közlekedési szabályokat. Ismerje a kerékpár biztonsági felszereléseit!

7. évfolyam

Tananyag: Test és lélek Egészség, betegség, fogyatékoság. Egészséges életmód testkultúra, mentálhigiéna. Veszélyeztető tényezők. Az egyén és a drogok. A drogok és a médiák. A reklám hatása.

Követelmény: Ismerje fel a test és lélek összefüggéseit! Legyenek ismeretei a káros szenvedélyek veszélyeiről és elkerülésük módjáról!

Tananyag: Személyiségünk Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. A tanulás szerepe: sajátos szokások, ismeretek, világlátás, hobbik, örömök, félelmek. A nevelés szerepe: példaképek, jutalmazások, büntetések.

Követelmény: Tudja, hogy minden ember egyedi, hogy énünk egyes összetevői örökölték, mások megszerzettek! Ismerje fel a tanulás jelentőségét a jellem alakulásában!

Tananyag: Pályaorientáció Képességek: térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség, számolási képesség, fizikai teherbírás, kézügyesség, ötletgazdagság, kapcsolatteremtés. Képesség és teljesítmény összefüggése. Önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. Munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Pályaválasztási alapfogalmak: pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, képzettség. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Szabadban dolgozni, testi erőt kifejteni, technikai feladatokat ellátni, tiszta környezetben dolgozni, szellemi munkát végezni stb.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét. Értelmezni a pályaválasztási alapfogalmakat. Azonosítani az érdeklődési területeket és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Közlekedés A KRESZ szabályai. Az elsősegélynyújtás szabályai. Veszélyhelyzetek kialakulása.

Követelmény: Előrelátással hárítsa el a veszélyhelyzetek kialakulását! Alkalmazza a KRESZ szabályait különös tekintettel: rendőri karjelzések, behajtani tilos, kerékpárút, főútvonal!

Tananyag: Tudni illik Fiúk és lányok, megismerkedés, udvarlás. Társalgás illemtana. Hogyan? Miről? Kamaszszerelem.

Követelmény: Helyes viselkedési formák tudatosítása.

8. évfolyam

Tananyag: Személyiségünk Önmegfigyelés, önismeret, önnevelés: tapasztalat önmagáról és másokról. Elismerés, bírálat, építő, romboló. Érdeklődés, célok, akarat, én ideál, értékek. Önérzet, önbizalom, önszeretet, szégyen, nemzetiségi érzés. Önfegyelem, akaratérő, felelősség. Különbözőségek és hasonlóságok. A másik egyediségének, másságának elismerése, tisztelete. A másik megismerése. Kommunikáció. Vitatkozás, versengés, kompromisszumok. Jellem-lelki tulajdonságok. Szokások, tudás, erkölcs, világnézet. Intelligencia, okosság, bölcsesség, kreativitás. Büszkeség, gőg, méltóság, önzés, önzetlenség. Nyitottság, kíváncsiság. Az ember, mint értékelő lény. Az értékelés szempontjai. Az értékelés

nehézségei. A legfontosabbnak tartott értékek. Az ember, mint erkölcsi lény. Választás és döntés, szándék és tett. A rossz, a hibázás és a bűn. Az erkölcsös cselekedet (jót jól). Mozgatóink. Meghatározottságaink, gyökereink. Vágy, szükséglet, lehetőség, igény. Érdekek, értékek, normák, magatartás és viselkedés. Empátia, tolerancia. Az egyes ember fejlődése. Életkorok jellemzői.

Követelmény: Tudjon érvelni az önuralom, önnevelés, önismeret fontossága mellett! Legyen képes érvelni a másik személyiségének tisztelete mellett! Legyen nyitott az értékek felismerésére és elfogadására! Legyen képes a meggondolt véleményalkotásra, mások józan, igazságos megítélésére! Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére, indokolni mások és önmaga hibás és jó döntéseit! Legyen képes felfedezni a különböző viselkedések és döntések mögött meghúzódó mozgatókat! Ismerje az egyes életszakaszok főbb jellemzőit!

Tananyag: Pályaorientáció Képességek, munkahely, munkanélküliség. Térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség. Számolási képesség, fizikai teherbírás, kez ügyesség, ötletgazdagság és kapcsolatteremtési képesség. A képesség és teljesítmény összefüggése. Az önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. A munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, kérdőív, gyűjtőmunka.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét.

Tananyag: Pályák megismerése, pályaválasztási dokumentumok A pályák megismerésének lehetőségei: Pályaképek, pályatükrök, pályaismertetések, foglalkozás leírások. Pályaszintek, egymást helyettesítő pályaa ajánlatok. Pályaalkalmasság, továbbtanulási lehetőségek. A pályaválasztás dokumentumai, ismeretforrások. Videofelvételek elemzése, pályatábló készítése, riportok készítése, elemzése. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Érdeklődési területek: Szabadban dolgozni, növényekkel, állatokkal foglalkozni, emberek között dolgozni. testi erőt kifejteni, formákkal, vonalakkal dolgozni, kézi erővel, szerszámmal dolgozni. Technikai feladatokat ellátni, irodában dolgozni, embereken segíteni, eladni, vásárolni. Tiszta környezetben dolgozni, gépeket szerelni és

javítani, elektromos készülékekkel dolgozni, építőiparban, laboratóriumban dolgozni. Érzelmi viszonyulás és a motiváció szerepe a pályaválasztásban. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, öndefiníciós folyamatok támogatása.

Követelmény: A tanuló tudja: Azonosítani az érdeklődési területek és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Családi élet Családtervezés, házasság, családi célkitűzések. Generációk kapcsolata, egymás segítése. Családi szabadidő szervezés.

Követelmény: Legyen képes életvitele tudatos alakítására! Legyen fegyelmezett, segítőkész! Tudja szabadidejét kulturáltan hasznosítani! Legyen tájékozott nemzeti, vallási, családi ünnepekről! Tudjon ezek hagyományainak megfelelően viselkedni!

d) Választható témák az osztály összetételétől, neveltségi szintjétől függően

- A tanulást is tanulni kell
- Tanulást segítő tevékenységek
- Egészséges életrend
- A helyes napirend kialakítása
- A család: a nagyszülők, a szülők és a gyerekek közössége
- Ünnepek a családban
- Az ünnepek szerepe az emberek életében
- Ismerem-e önmagam?
- A megismerés forrásai
- Baráti kapcsolatok
- Részvétel a házi munkában
- A nyári szünidő tervezése
- A tanulási szokások, a gazdaságos tanulás
- Fiúk és lányok barátsága
- A helyes viselkedés, a helyes beszéd, az udvariasság
- Igazmondás, hazugság
- A serdülők biológiai és higiéniai problémái
- Fejlesztő játékok tanulása
- Tudni illik, hogy mi illik
- Illemtan a gyakorlatban
- Lakásunk kultúrája

- Pályaválasztásra készülünk
- Önállóság a tanulásban
- Konfliktusok az osztályban
- Igaz barátok az osztályban
- A kulturált magatartás szabályai
- Viselkedés ünnepnapokon, ünnepélyeken
- Bíráló, önbíráló
- A család funkciói
- Konfliktus a családban
- Fizikai és szellemi munka
- A pénz szerepe életünkben
- Ápolt, divatos megjelenés
- Hogyan rendezném be otthonomat?
- A vendéglátás illemtana
- A határainkon túl élő magyarság
- Testápolás, szépségápolás a serdülőkorban
- Az étkezési kultúra
- Az iskolaválasztás gondja
- A család pályaválasztási elképzelései
- Diákönkormányzat az osztályban és az iskolában
- Törekvés a harmonikus életre
- Jövőnkre készülünk
- Harcba önmagunkkal
- Bizonytalankodók az iskola- és a pályaválasztásban
- Ügyintézés a mindennapokban
- Barátság, szerelem, szexualitás
- Házasság és család, a felbomló család
- Hétköznapi és ünnepek a családban
- Korunk jellemző betegségei
- A fiatalok bűnözés
- A hivatalos helyen való viselkedés illemtana
- Különböző tanulási módszerek
- A jó időbeosztás, a helyes napirend
- Közösségfejlesztő játékok

- A kulturált viselkedés alapjai, illem
- Ismerős, haver, barát
- Kapcsolatok a másik nemmel, a nemi érés tudatosítása
- Árulkodás, becsület, "betyárbecsület"
- Hazugság, elhallgatás, igazmondás, becsületesség
- Közlekedési szabályok, utazási illemtan
- Színházlátogatás: viselkedés az előadáson, az élmények megbeszélése
- Megjelenés, öltözködés
- A sport szerepe az egészséges fejlődésben
- Helyem a családban, szüleink tisztelete
- Egészséges életmód rend, tisztaság, higiénia, korszerű táplálkozás
- Veszélyes anyagok (alkohol, dohányzás stb. egészségkárosító hatása)
- Az olvasás szerepe, fontossága, az olvasás élménye
- A televízió műsorok, a videó-filmek helyes megválasztása
- Ünnepek, az ünnepnapok szükségessége
- Iskolai hagyományok megismerés
- Fiú-lány kapcsolat, barátság, szerelem, a férfi, és a női szerepek.
- Szerelem és házasság
- Generációk együttélése, szüleink, nagyszüleink.
- Az idős emberek tisztelete, segítése, a kötelességtudat fejlesztése
- Családi hagyományok, ünnepek
- A vallások szerepe életünkben, sokfélék vagyunk, tolerancia
- Viselkedés iskolában a tanórán, iskolai rendezvényeken, utcán, közlekedési eszközökön, színházban, étteremben, szórakozóhelyen
- A munka az ember alapvető létformája, a munka értelme, megbecsülése
- Megélhetés, gazdálkodás, jólét
- Vitakultúra fejlesztése, a véleményalkotás szabadsága
- Nemzeti azonosságtudat, nemzeti hagyományaink, történelmünk, jelképeink
- Helyünk Európában
- Miért tanulunk? Pályaválasztás, szakmák, foglalkozások, hivatások
- Az információszerzés lehetőségei
- Családi munkamegosztás, segítség otthon
- A családi költségvetés ismerete, az előrelátó pénzgazdálkodás

- Szabadidő értelmes, hasznos eltöltése (olvasás, rendszeres sportolás, zenetanulás, tánc, képzőművészet stb.)
- Környezetünk kulturáltsága, növények, állatok gondozása
- Egészség, betegség. Egészségünk iránti felelősség kialakítása

2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok

1. *Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembevétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.*

2. Munkánk során kiemelten kezeljük

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

Az inkluzív nevelés legfontosabb jellemzői

- megköveteli az egész tanári testület *szemléletváltását*;
- a fejlesztési *módszerek speciálisak* és korszerűek;
- a *gyógypedagógus*, a *tanító* és a *szülő* partner a nevelésben;
- megértő, toleranciára alapuló viszonyulást igényel;
- lelki affinitást is megkövetel.

A pedagógus feladatai

- a többségi gyermekeket a kiemelt figyelmet érdemlő gyermeke feltétel nélküli befogadására és a segítségnyújtás természetességére kell nevelnünk;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek maximális befogadása;

- a nevelés differenciált tervezése, szervezése;
- a prevenció, a korrekció és kompenzáció megvalósítása;
- folyamatos gondolat- és tapasztalatcsere a szülővel és a gyógypedagógussal;
- segíteni kell a kölcsönös interakciót a szülő és gyermeke közt;
- a nevelő-oktató munkát egyéni fejlesztési tervek alapján végezni,
- segíteni az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek közötti harmonikus kapcsolat kialakulását.

1. Sajátos nevelési igényű tanulók (SNI)

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.

- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.

- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
- az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
- a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képességfejlesztő játékok, eszközök,
- számítógépek fejlesztő programokkal.

2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

3. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).

4. A hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés, mely a pedagógiai program mellékletét képező „Intézményi integrációs program” alapján folyik;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- a tanulók három havonkénti fejlesztő értékelése a szülőkkel közösen;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az intézmény vezetője gondoskodik a gyermek – és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről, felel a feladatok megszervezéséért, irányításáért, ellenőrzéséért.

Kijelöli a gyermek – és ifjúságvédelmi felelőst, és a tanév elején tájékoztatja a szülőket a gyermek – és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy hol és mikor kereshető fel.

Az iskolai gyermek – és ifjúságvédelmi tevékenység elsősorban nevelési funkció, de jelentős szerepet kap a jelzési funkció is.

A gyermek- és ifjúságvédelem feladata

Tágabb értelemben:

- Az iskola biztosítsa az esélyegyenlőséget, azt hogy egyik tanulót se érje hátrányos megkülönböztetés (pl. származásra, színe, neme, vallása, etikai hovatartozása miatt).
- Segítse a hátrányok leküzdésében.

Szűkebb értelemben:

- Az iskola meghatározza a gyermek – és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatrendszert, a feladatok megszervezését és irányítását.
- ***A gyermek – és ifjúságvédelmi felelős munkája:***
 - Segíti az iskola pedagógusainak ez irányú munkáját.
 - Kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal, mind a tanuló veszélyeztetettségének megelőzése, mind pedig a megszüntetése terén.
 - Minden évben felkeresi az osztályokat és tájékoztatja a diákokat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá.
 - Tájékoztatja a tanulókat a gyermekvédelmi intézményekről.
 - Mindezeknek (pl. nevelési tanácsadó, drogambulancia, gyermekjóléti szolgálat, lelki segélytelefon) az elérhetőségét írásban is jelzi, jól látható helyen.
 - Ha valamely tanár, szülő vagy gyermek részéről aggodalomra okot adó tájékoztatás kap (pl. veszélyeztetettségről) *családlátogatást* tart a diák otthonában.

- Amennyiben a gyermek magatartása miatt (pl. kábító hatású szerekkel való visszaélés, vagy egészségkárosító szokások miatt az iskolaköteles ezt jelezni a Családsegítő Szolgálatnak.
- A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén köteles kezdeményezni, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakóhely szerinti önkormányzatnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek kiemelt szerepe van a szenvedélybetegségek megelőzésében.
- Részt kell veyen az iskola kábítószeres ellenes programjának kidolgozásában, és figyelemmel kell kísérje annak végrehajtását.
- Részt vesz ez irányú pályázatok megírásában és megvalósításában.
- Figyelemmel kíséri a romániai diákok helyzetét és nekik is kellő segítséget nyújt.

- ***A szülő joga és kötelessége***

- A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét.
- A szülő kötelessége, hogy megjelenjen a nevelési tanácsadáson, biztosítsa gyermekének az iskolapszichológiai vizsgálaton és fejlesztő foglalkozáson való részvételt, ha a tanárok erre javaslatot tesznek.
- Szülői mulasztás esetén a jegyző kötelezheti a szülőt, hogy meghatározott kötelezettségének tegyen eleget.

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenykedik. Alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül kiemelt feladatai közé tartozik:

- a tanulók és a szülők, pedagógusok tájékoztatása azokról a lehetőségekről (személyekről, intézményekről), ahová problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról (Feladatait a munkaköri leírás rögzíti)

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.
- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit
- meg kell keresni a problémák okait
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához
- szükség esetén jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek, illetve a jegyzőnek

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval
- gyermekjóléti szolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- házorvossal, védőnővel
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal mindhárom településen

e.) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások
- a tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése: első évfolyam előkészítő szakaszban, a differenciált oktatás és képességfejlesztés, korrepetálás, szükség esetén szakvizsgálat és korrekció

- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a családi életre történő nevelés tanórai és szabadidős foglalkozások keretében
- a napközis foglalkozások
- az iskolai étkezési lehetőségek igénybevétele
- az egészségügyi szűrővizsgálatok (a védőnő éves munkaterve alapján, mely az iskolai munkaterv melléklete)
- gyógytestnevelés
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás)
- a szülővel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról
- ismeretterjesztő előadások szervezése (tanulónak, szülőnek, pedagógusnak)

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (egyéni szabott differenciálással)
- csoportbontás
- a napközi otthon, tanulószoba
- az egyéni foglalkozások (fejlesztő,)
- a felzárkóztató foglalkozások (korrepetálás vagy tanóra keretében)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a továbbtanulás irányítása, segítése

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló, esélyegyenlőség javító tevékenységek

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- csoportbontás
- a napközi otthon, tanulószoba
- a diákétkeztetés

- a felzárkóztató foglalkozások
- az első évfolyamon a hétfői 1. órában tanítási óra helyett lehetőséget adunk a beszélgetésre, felkészülésre, a heti feladatokra
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése (egyéni beszélgetés az osztályfőnökkel, fogadó óra, családlátogatás, szülők akadémiaja, szülői értekezlet)
- a családlátogatások; ifjúságvédelmi felelős segítségével
- a továbbtanulás irányítása, segítése; (szülői értekezlet, osztályfőnöki óra, FIT Pályaválasztási Tanácsadó, üzemlátogatás)
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége; előadás, szülői értekezlet
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek (SZMSZ alapján)
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek

2.9. Az intézményi döntési folyamatban való tanuló részvételi rendje

1. A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.)
 - a 6 tanítás nélküli munkanapok egyikét a DÖK határozza meg, hogy milyen jellegű tevékenységet szeretne végezni.
 - tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
 - sportélet;
 - túrák, kirándulások szervezése;
 - kulturális, szabadidős programok szervezése;

- a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).
5. Ezekben a kérdésekben
- az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
 - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
6. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
 - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
 - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
 - a házirend elfogadása előtt.
8. A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.

2.10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1. Az iskola közösségeinek együttműködése

Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.

Az együttműködés fórumai:

- az igazgatóság ülései,
- az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülései,
- a különböző értekezletek,
- megbeszélések,
- stb.

Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.

Az igazgatóság az aktuális feladatokról a ... helyiségben elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.

Az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) tagjai kötelesek:

- az iskolavezetőség (igazgatói tanács) ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) felé.

A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetésével (az igazgatói tanáccsal), az intézményi tanáccsal, illetve az iskolaszékkal.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.

A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
- iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
- iskolán kívüli továbbképzések,
- a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.

A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

Az intézményi tanács és az iskola közösségeinek együttműködése

Az intézményi tanács az iskola közösségeivel az intézményi tanács teljes jogú tagjain és a meghívottakon keresztül tartja egymással a kapcsolatot.

Az intézményi tanács tagjai rendszeres időközönként – évente legalább egy alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltek az intézményi tanács

tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait az intézményi tanács felé továbbítani.

Az intézményi tanács ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:

- az iskola igazgatója, (Ha nem tagja az iskolaszéknek.)- stb.

Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább egy alkalommal – köteles tájékoztatni az intézményi tanácsot.

Az Szülői Munkaközösség és az iskola közösségeinek együttműködése

Az SZMK az iskola közösségeivel az SZMK teljes jogú tagjain és a meghívottakon keresztül tartja egymással a kapcsolatot.

A SZMK tagjai rendszeres időközönként – évente legalább 2-3... alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltek a SZMK tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait az SZMK felé továbbítani.

Az SZM ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:

- az iskola igazgatója, (Ha nem tagja a SZMK-nek)- stb.

Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább ...két alkalommal – köteles tájékoztatni aszülői munkaközösséget.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az

iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz, illetve az iskolaszékhez fordulhatnak.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az intézményi tanáccsal, illetve az iskolaszékkal

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

2. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Családlátogatás

Feladata, a gyermekek családi háttérének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

c) Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,

- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

d) Fogadó óra.

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb. (minden év elején az osztályfőnökök a tanulók ellenőrzőjében jelzik, vagy jeleztetik a tanulókkal a tanárok, tanítók fogadó napjait és az időpontokat)

e) Nyílt tanítási nap.

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről (minden évben ősszel és tavasszal egy-egy nap).

f) Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz, illetve az iskolaszékhez fordulhatnak.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy intézményi tanáccsal, illetve az iskolaszékkal.

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőtől az iskolai

munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;
- az iskola igazgatóhelyetteseinél;
- a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél

1.9. Az iskola partnerkapcsolatai

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola vezetésének állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Az intézmény *fenntartójával*: **Magyarországi Románok Országos Önkormányzata** 5700 Gyula, Líceum tér 2.
- A megyei, fővárosi pedagógiai intézettel: *Békés Megyei Tudásház és Könyvtár* 5600 Békéscsaba, Kiss Ernő utca 3.
- A román nemzetiségi iskolákkal:
 - *Kétnyelvű Általános Iskola*, 5726 Méhkerék, Kossuth u.
 - *Román Általános Iskola*, 5742 Elek, Lökösházi út 3.
 - *Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda*, Kétegyháza, Úttörő u. 89.
 - *Román Általános Iskola*, Battonya, Fő u. 121.

- *Körösszakál - Bedő Román Nemzetiségi Kétnyelvű Általános Iskola, 4128 Bedő, Rákóczi u. 15.*
- *Román Nemzetiségi Nyelvet Oktató Általános Iskola Körösszegapáti;*
- *Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 4125 Pocsaj, Nagy u. 41.*
- *Erkel Ferenc Gimnázium és Informatikai Szakképző Iskola, Kollégium*
- *Gyulai Alapfokú Közoktatási Intézmény*

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató a felelős.

Közvetett partnereink:

- Magyarországi Ortodox Püspökség, Gyula
- Magyarországi Románok Országos Önkormányzata, Gyula
- Magyarországi Románok Dokumentációs és Információs Központja, Gyula
- Magyarországi Románok Helyi Önkormányzata, Gyula
- *Foaia Românească* Szerkesztősége, Gyula
- *Cronica* Szerkesztősége, Gyula
- Magyarországi Románok Kulturális Szövetsége, Gyula
- Magyarországi Románok Kutató Intézete, Gyula
- Magyarországi Román Ortodox Püspökség, Gyula
- Románvárosi Nemzetiségi Óvoda, Gyula
- Nemzeti Erőforrás Minisztériuma, Nemzetiségi Főosztálya, Budapest
- Oktatáskutató és Fejlesztő Központ, Budapest
- Román Kultúra Háza, Budapest
- Budapesti Román Nagykövetség

- ELTE, BTK, Román Filológiai Tanszék, Budapest
- Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó Rt., Budapest
- *Croatica* Kiadó, Budapest
- Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, Román Nyelv és Irodalom Tanszéke, Szeged
- Román Főkonzulátus, Szeged
- Magyar Televízió - Szegedi Körzeti Stúdió, *Ecranul nostru* Szerkesztősége, Szeged
- Magyar Rádió - Nemzetiségi Rádió, Szeged
- Szent István Egyetem, Szarvas
- Nevelési Tanácsadó, Gyula
- Magyarországi Románok Kultúrájáért Alapítvány, Gyula
- Iskolai alapítványok
- Sportegyesületek

Kapcsolattartás más ágazatokkal

Egészségügy: Egészségügyi Alapellátási Intézmény

ÁNTSZ Városi Intézete

Drogambulancia

Gyermek- és ifjúságvédelem: Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

Gyámhivatal

Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottság (BKB) Rendőrség

Városi Diákiroda és Klub

Közművelődés: Mogyoróssy János Városi Könyvtár

Erkel Ferenc ÁMK Művelődési Ház

Sport: Gyulasport Kht.

Munkaerő gazdálkodás: Városi Munkaügyi Központ

Külföldi kapcsolataink:

Románia: Kolozsvár – Babeş-Bolyai Tudományegyetem Népismereti és Idegen Nyelvi
Tanszéke

Arad – „Vasile Goldiş” Tudományegyetem

Aurel Vlaicu Tudományegyetem

Temesvár – 21. Sz. Vincenţiu Babeş Általános Iskola

Sinaia – bukaresti Nyári Egyetem

Chişineu-Criş – Clubul copiilor și elevilor

2.11. A tanulmányok alatti vizsga szabályzata

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel

- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
- javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor)

közölni kell.

7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:

- 2020-2021. tanév júniusban: Az első és az ötödik évfolyamon.
- 2021-2022. tanév júniusban: A második és a hatodik évfolyamon.
- 2022-2023. tanév júniusban: A harmadik és a hetedik évfolyamon.
- 2023-2024. tanév júniusban: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.

A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

8. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Román nyelv és irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Román népismeret		SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hit-és Erkölcstan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
Digitális kultúra		SZÓBELI	GYAKORLATI

FELSŐ TAGOZAT

Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Román nyelv és irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Román népis		SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hit-és Erkölcstan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI

2.12. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- a gyermek lakcímkártyáját;
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
- a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola igazgatója dönt.

6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

8. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza.

9. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

**BIHAR ROMÁN NEMZETISÉGI KÉTTANNYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ÓVODA
GRĂDINIȚA ȘI SCOALA GENERALĂ BILINGVĂ DE NAȚIONALITATE
ROMÂNĂ DIN BIHOR**

**ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA
PROGRAMUL EDUCȚIONAL A GRĂDINIȚEI**

Óvodai Nevelési Programunk mottója:

„A szeretet terhet nem érez, fájdalmat számba nem vesz, többet mer, mint bír, a lehetetlent nem panaszojja, mert mindent lehetségesnek és szabadnak tart.

3.1. Óvodánk nevelésfilozófiája

Az óvodában folyó nevelőmunka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai:

- ❖ A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § szerint: az óvodai nevelés a köznevelési intézmény alapító okirata alapján is köznevelési feladat.
- ❖ Alapító Okirat száma:83/3/2018.
- ❖ Az óvodai nevelés a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi. A nevelési intézményben a nevelő munka a helyi óvodai program szerint folyik.
 - 20/1999. évi (VIII. 10.) MKM. Rendelet a kéttanítási nyelvű általános iskolák és óvodák részére
 - 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

A nevelési idő felosztásának általános szabályai:

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitvatartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik.

Az óvoda, felelős a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében:

- a gyermek személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködik a szülővel.
- a gyermekközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő munkáját.

Az óvoda világnézeti elkötelezettsége

- 1 Az óvoda nem elkötelezett egyetlen vallás, világnézet mellett sem. Biztosítja az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését.
- 2 Az óvoda lehetővé teszi az egyházi jogi személy által szervezett fakultatív hit- és vallásoktatását, a gyermekek és a szülők igénye szerint délutáni foglalkozások keretében. Biztosítja a hit- és vallásoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket.
- 3 A közoktatásban tilos a hátrányos megkülönböztetés, de nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek a nevelőmunka jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő különbségtétel, ha az a törvényes célok érdekében, a szükséges eszközök alkalmazásával történik.
- 4 Az óvodai nevelés szervezésében, irányításában, működtetésében, feladataink végrehajtásában, döntéseink, intézkedéseink meghozatalakor a gyermek mindenkifelett álló érdekeit vesszük figyelembe. *Az óvodai nevelés nyelve intézményünkben kéttannyelvű magyar és román.*
- 5 Egyenlő bánásmód elve: Óvodai nevelésünk során érvényesítjük az egyenlő bánásmód elvét, a szegregáció mentességet, az intézmény szolgáltatásaihoz hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl az esélyteremtést, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók, gyermekek hátrányainak kompenzálását az intézmény minden egyes tevékenysége során.

3.2. Nevelő-oktató intézményünk alapelvei, céljai

1. Alapelveink:

- Óvodánkban a gyermeki személyiséget elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nyugodt, családias, szeretetteljes, biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeki játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.

- Az óvónő, dajka, azonosulási minta óvodába járó gyermekeinknek. Nevelői magatartása, pozitív legyen, nyújtson modellt a családi nevelés számára is. Modell értékű továbbá az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése. Az óvodapedagógus –gyermek kapcsolata mellett jelentős szerepe van a gyermek-dajka kapcsolatnak is a gyermek személyiségének harmonikus fejlődése szempontjából.
- Az óvónő egész nevelőmunkáját hasssa át a gyerekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, a bizalmon, megbecsülésen, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás a nagyfokú tolerancia.
- Munkánkban figyelembe vesszük a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó különbségeket.
- Az egyéni sajátosságokat figyelembe vesszük, a fejlesztést egyéni fejlettséghez igazítva valósítjuk meg. Figyelünk a felzárkóztatást igénylő, a sajátos nevelési igényű gyerekek és a tehetség ígéreték fejlesztésére is. Minden pedagógiai intézkedésnek a gyermek személyiségéhez kell igazodnia.
- Fontos, hogy minden óvónő jól ismerje a tevékenységi formák általános fejlettségi mutatóit, mely az óvodáskor végére várhatóan jellemzi a gyermekeket. Saját feladatait képes ezek és a csoportjába tartozó gyermekek ismeretében pontosan és következetesen meghatározni.
- Fenntartjuk gyermekeink kíváncsiságát. Biztosítjuk az élményt, a tapasztalatszerzést, sokszínű tevékenységet, szabad játékot.
- A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartjuk szem előtt.
- A különbözőségben rejlő értékek megismertetésével, azok megbecsülésére és kölcsönös tiszteletben tartására neveljük óvodásainkat és magunk is példát mutatunk az óvodás gyermekek számára. Hisszük, hogy a **sajátos nevelési igényű** gyermek is

teljes értékű ember, joga van ahhoz, hogy az óvodánkban megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen és fejlődjön.

- A pedagógiai programunkban a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazzuk meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.
- Amennyiben óvodánkba valamely oknál fogva hazáját elhagyni kényszerülő család gyermeke iratkozik be, biztosítjuk számára az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció keretén belül.

2. Célunk:

Óvodai nevelésünk legfőbb célja, hogy a családi nevelést kiegészítve a Körösnagyharsányban élő, különböző szociális háttérrel rendelkező óvodáskorú gyermekek, sokoldalú, harmonikus fejlődését, gyermeki személyiségük kibontakoztatását elősegítsük az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

További célunk, hogy óvodánkban biztosítsuk a *nemzetiségi román és a magyar* nyelvnek és kultúrának a megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését az életkori sajátosságok figyelembevételével.

A román nemzetiségi kétnyelvű nevelés következtében ügyelünk

- a beszédképesség gondozására, fejlesztésére
- a román nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes használatára, a biztonságos önkifejezés megalapozására.
- az iskolai tanulmányok kétnyelvű megkezdésére

Helyes mintaadással, a román nyelv használatával, fejlesztésével, a kommunikáció formáinak alakításával a teljes óvodáztatási folyamatban a nevelői testület szándéka érvényesüljön.

Az Óvoda az első intézmény, ahol megkezdődik a gyerekek szocializációja, személyiségük sokoldalú fejlesztése, de mindezek mellett fontosnak tartjuk a családi nevelés elsődlegességét. A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére és autonómiájuk kibontakoztatására törekszünk.

- Célunk, hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot és alkotó, családi légkörben segítsük önkibontakozásukat, úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön és testi, szociális, értelmi érettség terén is alkalmassá váljanak az iskolai életre.
- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.
- Fokozott figyelemmel kísérjük a családok életkörülményeiben történő változásokat.
- A hátrányos helyzetű gyermekek családi körülményeit igen jól ismerő óvónők szóbeli vagy írásbeli tájékoztatásával segítik a fenntartót.
- Kiemelten kezeljük a gyerekek egészséges életmódjának kialakítását. E célnak érvényt szerzünk a nap minden időszakában. Kiemelten kezeljük a gyermekek érzelmi nevelését, a közösségi érzés elmélyítését.
- A gyermekek értelmi neveléséhez biztosítjuk azokat a feltételeket, melyeket az általunk választott program megkíván.
- A szervezett szakmai továbbképzések során mind több információt, ismeretet szerezzenek óvodapedagógusaink.
- Célul tűztük ki a különböző szakmai tájékoztató anyagok, a megjelenő kiadványok folyamatos figyelemmel kísérését, illetve tanulmányozását.
- Intézményünk lehetőséget biztosít az innovációkra és a kreatív gondolkodású kollégák ötleteinek megvalósítására.
- Az intézmény pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramjával, és annak célrendszerével.

(A célok megvalósulása érdekében az intézményvezető rendszeresen meghatározza az intézmény erősségeit és gyengeségeit (a fejlesztési területeket), ehhez felhasználja a belső és a külső intézményértékelés eredményét.)

3. Pedagógiai programunk feladatai:

- Tág teret biztosítani a színes, sokoldalú, óvodai életnek, a játéknak, együttműködésnek.
- Fejleszteni a gyermekek önismeretét, együttműködési készségét, erősíteni akaratukat.
- Segíteni életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakítását.
- Egyéni sajátosságok figyelembevételével, a fejlesztést az egyéni fejlettséghez igazítva valósítjuk meg,
- A motiváció elvének érvényesítésével, az érdeklődés felkeltése és kíváncsiság fenntartása a feladatunk.
- Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a tanulástanítás eredményessége.
- Az intézmény pedagógusai az intézmény pedagógiai programjával összhangban alkalmaznak korszerű nevelési-oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat.
- Fontos feladatunk az önismeret, a gyermekek saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó kíváncsiság fenntartása, az önkifejezés lehetőségének biztosítása. Az akarat, a kitartás, a feladattudat, szabálytudat fejlesztése, a szokás-és normarendszer megalapozása.
- A visszajelzés elvének érvényesítésével a teljesítmények változását folyamatosan nyomon követjük, és egyénenként értékeljük.
- A nevelés szervezésében biztosítjuk a szegregációmentességet, a működés meghatározó alapelvének tekintjük a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- A hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása érdekében támogató lépéseket, szolgáltatásokat valósítunk meg az intézmény minden tevékenysége során. Kiemelt figyelmet szentelünk a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek megszervezésére és a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatokra.
- A különbözőségben rejlő értékek megismertetésével azok megbecsülésére, egymás

elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására és kölcsönös tiszteletére neveljük a gyermekeket.

- Az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítését valósítjuk meg.
- Reálisan és szakszerűen elemezzük és értékeljük az egyéni bánásmód megvalósulását.

3.3. Óvodapedagógusaink feladata

- tudatosan törekedjen a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- tudatosan tervezze a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat
- kreativitás előtérbe helyezése, kialakítása, fenntartása,
- az ismertek tapasztalati úton történő megszerzése, komplex tevékenységek által,
- megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény alakítása (életvitel, napirend, mozgásigény kielégítése),
- anyanyelvi nevelés az egész óvodai életet áthatóan,
- környezettudatos viselkedés megalapozása.
- Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét, a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építse fel.
- Kihhasználjuk a különböző tevékenységi formákban megvalósuló tanulási folyamatban a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségeket.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremtsen, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítsa a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezzen, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.

3.4. Az óvónő és a dajka együttműködése

A dajka jelenléte és a szerepe az óvodai nevelésben igen nagy. A programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékozott legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

Szintén kiemelt figyelmet szentelünk az esélyegyenlőség megteremtésére, előítélet mentes nevelésre. Egyik fontos feladataink közé tartozik a Kiemelt figyelmet érdemlő Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése: Kiemelt figyelmet érdemlő Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése:

- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
- Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségét biztosítjuk.

A hátrányos helyzet kompenzálását a szükséges tárgyi feltételek biztosításával, korszerű, inkluzív pedagógia, differenciált módszertan és a kulcskompetenciákat fejlesztő, képességeket fejlesztő (megalapozó) programok alkalmazásával segítjük:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat biztosítunk ott, ahol erre szükség van;
- szükség esetén sajátos, a fogyatéknak megfelelő tartalmakat, követelményeket építünk be a programokba,
- segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segítjük a gyermekeket,

elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékeljük. A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagához viszonyított fejlődésében szemléljük.

3.5. Küldetésünk

- Óvodai nevelőmunkánk középpontjában a gyermeki személyiség kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlesztése áll. Törelszünk arra, hogy jól érezzék magukat a különböző szociális háttérrel rendelkező 3-8 éves korú gyermekek óvodánkban és harmonikusan fejlődjön személyiségük.
- Hiszünk abban, hogy az ember egyedi megismételhetetlen, így központi törekvésünk a személyiség szabadságának megőrzésével és tiszteletben tartásával az individuum egészséges fejlődésének segítése.
- Törelszünk arra, hogy a gyerekek óvodai élete önmegvalósító, élményt adó tevékenységekben teljesejék ki, a lehetőségek széles tárházával. Törelszünk arra, hogy a velünk kapcsolatban állók elégedettségét kivívjuk a nyugodt, szeretetteljes légkörrel, gyerekszeretettel, pedagógiai munkánkkal.
- Törelszünk a család-óvoda nevelőpartneri kapcsolatának összehangolására, az intervencióra, azaz építünk a családok értékeire, óvodai nevelésünket, a családi nevelést kiegészítve valósítjuk meg.
- Óvodai nevelésünk során segítjük, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére, támaszkodunk az egyéni fejlettségükre, eltérő fejlődési ütemüket figyelembe véve.
- Hiszük, hogy nevelőmunkánk legfontosabb és leghatékonyabb eszköze a szabad játék.
- Hiszük, hogy megnyerjük a hátrányos helyzetű és a HHH –s gyermekek szüleinek bizalmát a jó együttműködés érdekében.
- Hiszük, hogy rendezvényeink szervezésével, ünnepeinken való részvételek szorgalmazásával szülői közösségek kovácsolódnak.

- Hiszük, hogy vonzóvá tehetjük a szülők számára óvodánkat gyermekszeretünkkel, és azt, hogy szívesen fogadják tanácsainkat.
- Törekszünk a gyermekek esélyegyenlőségének legoptimálisabb megvalósítására.
- Mindezek megvalósítására olyan intézményi közösségi légkör megteremtésére vállalkozunk, ahol jól érzi magát az óvodapedagógus és gyermek, ahol természetes elvárás egymás személyiségének tiszteletben tartása, a kölcsönös együttműködés a feladatok megvalósítása során.
- Óvodai tevékenységeink során felmerülő/kapott feladatainkat, problémáinkat önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeljük, intézzük.
- Óvodánk életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk.
- A gyermekek közötti, valamint a gyermekek és pedagógusok közötti, gyermekek pedagógiai munkát segítői közötti kapcsolatok jók. Az intézmény gondoskodik a pedagógusok, pedagógiai munkát segítői, valamint a gyermekek közötti folyamatos információcseréről és együttműködésről.
- A nevelés során figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, szükségleteit.
- Teret adunk a színes, sokoldalú óvodai életnek, a játéknak, a munkának; fejlesztjük a gyermekek, önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárulunk életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához. Ez olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a gyermekek képességeinek, személyiségének a fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy a nevelés színtere nemcsak az óvoda, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

3.6. Gyermekképünk

- Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében. Testben, lélekben és szellemben egészségesek, boldogok, kiegyensúlyozottak, harmóniában élnek környezetükkel és önmagukkal. Önálló individuumok, egyénenként változó testi, lelki, szellemi szükségletekkel.
- Fontosnak tartjuk, hogy sikerorientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak,

problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek.

- Gyermekünk között egyaránt található ingerszegény, csonka családból származó, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve kiváló képességű, jó családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is.
- Családlátogatások alkalmával pedagógusainknak lehetősége nyílik arra, hogy leendő óvodásainkat saját környezetükben ismerhessék meg.
- A befogadás során törekszünk a családi légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.
- Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.
- Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelmmel teli iskolásokká váljanak.

3.7. Pedagógusképünk

- Az óvodapedagógusok a nevelés kulcsszereplői. A pedagógusok és az ő munkájukat segítő alkalmazottak a gyermekek megismerésére törekсенek, a gyermekek egyéni fejlődésének figyelembevételével alkalmazzák a differenciált tanulásszervezési eljárásokat, tanulásszervezési módokat, formákat. Az egész nap során harmóniát, érzelmi biztonságot, kiegyensúlyozott elfogadó légkört teremtenek. Segítő, irányító, szervező, értékelő tevékenységük arra irányul, hogy a gyermekek kompetenciái kialakuljanak, fejlődjenek. A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli. A tapasztalatszerzésre, tevékenységre számtalan teret biztosítanak a nevelési folyamatban. Jellemzőjük a szakmai innovációs készség, a reflektivitás, az adaptivitás, az együttműködő képesség, az empátia, tolerancia, a játékoság, kreativitás, gyakorlatiasság, tevékenység központúság.
- Alapos, átfogó és korszerű szaktudományos ismeretekkel rendelkezik az óvodai

tevékenységek tartalmainak közvetítéséhez. Nevelő-fejlesztő munkáját az Óvodai nevelés országos alapprogramjára és az óvoda pedagógiai programjára alapozza.

- Felismeri a gyermekek tanulási-, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- A pedagógusok módszertani kultúrája kiterjed a személyes és szociális képességek fejlesztésére. A pedagógusok megosztják egymással ez irányú módszertani tudásukat.
- Munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.
- A pedagógusoknak tisztában kell lenniük szakmai felkészültségükkel, személyiségüknek sajátosságaival, és képesek alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz
- Saját pedagógiai gyakorlatukat folyamatosan elemzik és fejlesztik.
- Tudatosan fejlesztik pedagógiai kommunikációjukat.
- Rendszeresen tájékozódnak a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználják a továbbképzési lehetőségeket.

- Nyitottak a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználják őket szakmai fejlődésük érdekében.
- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, programok során.
- Munkájuk során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikálnak.
- Munkájuk során törekszenek új módszerek alkalmazására, figyelembe véve a tudományos eredményeket.
- Részt vesznek intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

3.8. Óvodaképünk

Óvodánkban a felnőttek figyelembe veszik a gyermekek jogait. Elfogadás, szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi őket. Pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Nálunk a kisgyermekek:

- kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint vehetnek részt a szabad játékban.
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben, zenében és festésben;
- átélhetik a mesék, a versek szárnyaló világát;
- átérezhetik a hagyományok üzenetét;
- megismerhetik a román nemzetiségi néphagyományokat
- bábozhatnak, dramatizálhatnak;

- nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhettek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről.
- az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról;
- játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől;
- a kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják;
- megélhetik, hogy a megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges.

3.9. Az óvodai nevelés helyi programjának előzménye

Az eddigi helyi program szerint önállóan dolgozó óvodák az intézményi társulás következtében, olyan kétnyelvű egységes nevelési program kidolgozása mellett döntöttek, amely mindhárom Bedő, Körösszakál, Körösnagyharsány településeken megvalósítható, és biztosítja az Óvodai nevelés Országos Alapprogramjában és a Nemzetiségi nevelés irányelveiben meghatározott feladatok megvalósítását. A javasolt programunk átfogja a teljes óvodáskor nevelő fejlesztő munkáját, mert az óvoda nem csak gondozza, ápolja, védi, neveli a gyermekeket, hanem a családi közösség nevelését kiegészítve szocializálja is őket.

Hagyományok ápolásával színesítjük a gyermekek mindennapjait, két nyelven beszélünk, énekelünk, verselünk.

3.10. Fejlesztendő kompetenciák, és a fejlődést elősegítő módszerek

A kompetenciák fejlesztésének megalapozása az óvodákban történik. Az óvoda komplex tevékenységei által, segíti mindazon kompetenciák fejlődését, megalapozását, melyek az iskolában teljeseznek ki. A figyelem középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll.

Az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, fő tevékenységi formáira elégítjük ki a gyermekek testi-lelki és szellemi szükségleteit, melyet a testi, érzelmi, szociális és értelmi nevelésen keresztül biztosítunk.

- A gyermekek életkoruknak megfelelően, fejlettségi szintjükhöz képest, fejlődési ütemüket tiszteletben tartva fejlesztjük személyiségüket, bontakoztatjuk ki képességüket.

- A nehézséggel, hátránnyal küzdő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, a különbözőség elfogadtatására nevelő környezet, élmény gazdag mindennapok megteremtésével segítjük elő.
- Egyénre szabott képességfejlesztéssel segítjük a gyermekeket abban, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre.
- Minden területen a hiányosságok kompenzálására törekszünk és az elért eredmények továbbfejlesztését megfelelő módszerekkel, sokoldalúan az óvodás gyermek legkedveltebb tevékenységén, a játékon keresztül valósítjuk meg.
- Játékos tevékenységekben, sokoldalú tapasztalás útján tudatos magatartásra, a környezetre figyelő, a környezethez pozitív érzelmi viszony kialakítására képes gyerekeket nevelünk.
- Az intézmény az IKT eszközeit rendszeresen alkalmazza a nevelő-oktató munkájában, az eszközök kihasználtsága, foglalkozásokon való alkalmazásuk a csoport naplóban is nyomon követhető. Az IKT eszközökkel elkészített, zenés filmek, bemutatók ünnepségeink színvonalának emelését is elősegítik. (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, interaktív tábla, számítógép)
- Rendszeresen tájékozódunk az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről és lehetőség szerint alkalmazzuk azokat.
- Az együttműködés, a kapcsolattartás, illetve a kommunikáció elősegítésére az együttműködés során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat, követendő mintát mutatva a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használatával.
- Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.
- a nemzetiséghez tartozó gyerekek együtt sajátítják el a román népi ismeret műveltségi anyagát,

Pedagógiai módszerek

Igyekszünk a nevelés során, a foglalkozások cél- és feladatrendszerének sikerességét figyelembe véve olyan széleskörű pedagógiai módszereket használni, amelyek egymásra épülők, visszatérő jelleggel bármikor alkalmazhatók, és a gyermek személyiségfejlődését segíti elő.

Az óvodai módszerek jellemzői

- a módszerek a nevelés céljainak és feladatainak megvalósítását szolgálják
- a módszer kiválasztásánál figyelembe vesszük a tanulók személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságokat, illetve a képességeiket;
- a módszereket rugalmasan használjuk az adott szituációhoz és személyekhez alkalmazkodva;
- a módszerek sokszor együttesen használata fejtik ki a legkedvezőbb hatást.

Gyermekek által használt módszerek

- gyermeki megfigyelés, vizsgálódás, kutakodás (a tények feltárásához)
- manipuláció, kísérletezés, próbálgatás, kipróbálás (a tények feldolgozásához)
- vita, gyermeki véleménynyilvánítás, értékelés, gyermeki magyarázat, gyermeki kérdésekre való válaszadás elősegítése, ösztönzése (a tapasztalatok tudatosításához)

Pedagógus által használt módszerek

- tanakodás, kétely ébresztése, hitetlenkedés, probléma szítása, provokálása (a problémamegoldó önálló gondolkodás fejlesztése érdekében)
- bemutatás, elmesélés, elbeszélés, leírás (a tények feltárásához)
- vitára, magyarázatra, véleménynyilvánításra készítés (a tények alkotó feldolgozásához)
- elismerés, megerősítés, ösztönzés, buzdítás, elismerésre méltó példaként kiemelés (az elemzendő tények és a megszerzett tapasztalatok elősegítésére)

Pedagógiai folyamatok a választott módszerek mindenképpen a nevelési célok teljesülését segítsék elő, lehetővé téve a gyermekek személyiségfejlődését. Fontos a folyamatos értékelés, elemzés, ellenőrzés, lehetőséget adva hibajavításra. A gyerekek képességeinek, tudásának fejlődését első sorban folyamatos megfigyeléssel, elemzéssel és időszakosan az életkorhoz igazodó feladatok alkalmazásával követi nyomon.

Projekt módszer óvodai alkalmazása

Az óvodás gyermekek tanulásának sajátosságai közé tartozik a cselekvő aktivitás jelenléte:

A gyerekeknek fontos, hogy a tevékenységek, problémahelyzetek megoldása során átéljék azokat, és megoldást találjanak a valós élet problémáira. Sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás nagyon fontos a gyerekek számára ezért bizonyos témákat (külső világ tevékeny megismerése) érdemes projekt módszerrel feldolgozni. A feldolgozás egy folyamatot ölel fel, amely tevékenységek sorozatából áll, figyelembe véve a gyerekek érdeklődési körét és igényeit. Gyerekek és pedagógus együttműködve dolgozik. Az óvodapedagógusoknak sokkal több lehetősége van a különböző képességekkel rendelkező gyermekek fejlesztésére.

A kooperatív tanulási módszer

- a tanulók 4-6 fős kis csoportokban végzett tevékenységén alapul. Az ismeretek és az intellektuális készségek fejlesztésén túl kiemelt jelentősége van a szociális készségek, együttműködési képességek kialakításában.
- a tanulók együttes munkát végeznek, ugyanúgy felelősek egymás tanulási eredményeiért, mint sajátjukért
- a csoport sikere, eredményessége minden egyes tag teljesítményétől függ→ motiválják, biztassák egymást.

A direkt és az indirekt nevelési módszerek jól egészítik ki egymást, így együttes alkalmazásuk hasznosítható, szükséges az egyén optimális fejlődéséhez, szocializációjához.

A jól megválasztott módszer motivációs eszköz is lehet egyben. Az óvodapedagógus egyik legfontosabb feladata, hogy úgy válassza meg a megfelelő módszereket, hogy eljuthasson az óvodás gyermek a szándékos megtanulni akarás vágyáig, vagy kialakítsa benne a megismerés vágyát.

A sikeresen megválasztott módszerek és motivációs eszközök esetén mindig lesz olyan gyermek, aki késztetést érez a tevékenységben való részvételre, míg másokat esetleg kíváncsiságuk vonz oda. Ha viszont a kíváncsiságtól hajtott részvétel élményszerű elfoglaltságot eredményez, és ez mindig rendszeresen ismétlődik, akkor a gyermek szívesen vesz részt a kezdeményezéseken, foglalkozásokon.

3.11. Egészséges életmód alakítása

A testi nevelés feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánjuk megvalósítani. Fontos feladatunk, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- Folyamatos odafigyeléssel, sürgetésmentes, elfogadó légkörben, sokirányú gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét.
- A gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére a gondozás során megfelelő szokásrendszert alapozunk meg.
- Figyelmet fordítunk a helyes testápolás, az étkezés, az öltözködés és betegségmegelőzés szokásainak kialakítására. Nagy hangsúlyt fektetünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Rendszeresen minden évben egészségheteket tartunk minden csoportban, melyek az éves munkatervünkben és a csoportnaplóban részletesen kidolgozásra kerülnek.
- Egészséges és biztonságos környezeti feltételeket teremtünk.
- Megszerettetjük a mozgást, elősegítjük, hogy mozgásuk összerendezetté váljék.
- A szabadban is rendszeres mozgásos tevékenységet szervezünk, amely elősegíti az egészséges életvitel kialakítását és megerősíti a mozgásról szerzett pozitív élményeket.

Az óvónők által kezdeményezett rendszeres napi-mozgással fejlesztjük a testi képességeiket, fizikai erőnlétüket.

Intézményünk Egészség terve:

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése ezért az egyed, illetve a közösség egész életén át az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi.

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét.

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába.

Az óvoda az egyik leghatékonyabb közösségi színtér:

- az egészségkultúra megalapozásához,
- az egészséges életmódra neveléshez,
- az egészséges életvitel igénye kialakításához,
- a testi fejlődés elősegítéséhez, az egészséges testápolás szokásrendszerének kialakításához,
- az egészségmegőrzés szokásainak alakításához.

Az egészségterv és egészséges életmódra nevelés céljai

- Az egészséges életvitelhez szükséges szokások kialakítása,
- Az egészség megőrzésére, óvására, az egészséges állapot megbecsülésére nevelés,
- A gyermekek felkészítése a tágabb szociális környezet káros hatásainak kivédésére.
- Egészséget segítő környezeti feltételek kialakítása
- Az egészségügyi ellátás megelőzési szerepének hangsúlyozása

Az egészségfejlesztés területei:

- Egészséges táplálkozás,
- Mindennapos testnevelés, testmozgás,
- Személyi higiéné,
- Testi és lelki egészség fejlesztése, a helyes viselkedési normák elsajátítása,
- A bántalmazás, erőszak megelőzése,
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

Az óvodai felvétel után anamnézist készítünk a gyermekekről, ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt, a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását. *Egészségügyi mérések és szűrések a védőnői szolgálat szervezésében valósul meg.*

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás.

Óvodásainkat arra neveljük, hogy minden ételt érdemes megkóstolni, de nem erőltetjük az evést, ha nem ízlik nekik. A gyermekek egyéni táplálkozási szokásait toleráljuk, de nevelési próbálkozásainkat nem adjuk fel. Évente két alkalommal egészségnapokat tartunk az óvodában. Az egészségnapok az óvodában program keretein belül a gyermekek megismerhetik, illetve feleleveníthetik a testünkkel kapcsolatos tudnivalókat, megismerkednek az egészséges életmód szokásaival, az orvos gyógyító munkájával. Ezeken a napokon nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges táplálkozásra, sok zöldséget és gyümölcsöt fogyasztunk.

Az egyedi táplálkozásra (pl. liszt érzékeny, ételallergiás) szoruló gyermekeket körültekintően és gondosan látjuk el. Folyadék fogyasztására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk.

A reggeli étkezés és az ebéd elfogyasztása közösen történik. Kellő időt biztosítunk az étkezéshez, egyéni szükségletek figyelembevételével.

Nagyon fontos a gyermekek számára a mindennapos mozgás. A mozgás a gyermek természetes belső igénye, kielégítésére egész nap lehetőséget biztosítunk. Óvodásaink mozgásigénye egyénenként eltérő, változatos tevékenységek felkínálásával segítjük szükségletük megvalósítását. Szervezett, közös élményt nyújtó sétákra is elvisszük a gyermekeket. A megtett út hossza, a séta időtartama a gyermekek életkorához igazodik. Óvodásaink edzését, mozgáskoordinációjának fejlesztését sokféle mozgásos tevékenységgel segítjük. Sok időt töltünk a szabadban. A jó levegő, a napfény erősítik a gyermekek szervezetét, segítenek a betegségmegelőzésben, hiszen fokozódik ellenálló képességük, könnyebben alkalmazkodnak az időjárás változásaihoz.

A felvázolt rendszerből kiolvasható, hogy a felgyorsult világ egyre újabb egészségvédő/egészségfejlesztő feladatok elé állítja az óvodai nevelést.

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkoról kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésében. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése a nemzeti nevelési program szerves része, így válik az egészségpedagógia az óvodapedagógia kulcsfeladatává. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja minőségfejlesztő programjába, integráló akcióiban biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja életmódbeli képességeit. Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az óvodai nevelőmunkában az egészségnevelési és környezeti nevelés a nevelői környezet és az óvodáskorú gyermek fogékonyan fejleszthető személyiségére alapoz, nevelési modell megközelítéssel és azon belül a magatartás változtatására irányuló megközelítéssel valósul meg.

Az óvodai alapfeladat ellátásában és az egészségnevelés céljainak megvalósításában kiemelt feladat:

- lelki egészség elősegítése: érzelmi biztonság nyújtását, értelmi fejlesztést
- pszicho-higiénés egészségvédelem: a szellemi és a fizikai terhelés egyensúlyának fontossága, a gyermek problémáinak értő meghallgatása, megszegyenítéstől tartózkodás, szükségletek intimitása, rendszeresség és rugalmasság egyensúlyának, harmóniájának megteremtése, nyugodt, siettetés nélküli játék és munkatevékenységek feltételeinek biztosítása
- a szociális kapcsolatok harmonikus fejlesztése: optimális környezet biztosítása, helyes viselkedési módok elsajátítása, elfogadó-befogadó attitűd a pedagógusok és nevelőmunkát segítő alkalmazottak részéről
- a napi életritmus kialakítása, önmagunkkal szembeni felelősségérzet kialakítása
- tudatos, rendszeres mozgásfejlesztés: a motoros képességek, a mozgáskészségek fejlesztése, fizikai erőnlét fokozása.
- a környezetvédő-óvó szokások kialakítása, fejlesztése
- szomatikus pedagógiai feladat a testedzés megkedveltetése: az edzés, a sport iránti igény kialakítása, a kötelességtudat fejlesztése
- gyermeki személyiség védelme: veszélyeztető környezeti, társadalmi hatások felismerésének segítése, preventív tanácsok adása azok kivédésére, elhárítására.

Az óvodai egészségfejlesztési tevékenység az alábbi elvek mentén valósul meg:

- Testi- lelki egészség elve
- Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére,
- Az egészséges élő és élettelen környezet kialakítására fenntarthatóságára.
- Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte.

- Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.
- Alakuljon ki óvodásainkban az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve

- Ismertessük meg a gyermekekkel, az alkalmazotti és szülői közösséggel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit, a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.
- Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.
- Természet és társadalom harmóniájának elve.
- Alapozzuk meg a gyermekekben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag).
- A gyermekek életkori adottságaiknak, az alkalmazottak, szülők, partnerek saját kompetenciáiknak megfelelő szinten felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.
- Rendszerszemléletre nevelés elve.
- Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal (előzetes tudásra építő, sokoldalú megtapasztaltatás és kreatív felhasználási lehetőségek biztosításával az óvodai tevékenységekben)
- Ismerjék fel a problémákat és azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra (megfigyelések, kísérletezések, valós problémahelyzetek gyermeki logika szerinti megoldására lehetőség).

- A célcsoport többi tagjának is biztosítson az óvoda problémahelyzetek feltárására, megoldására lehetőséget, előremutató, pozitív életszemlélet, közösségi érzések fejlesztése.
- Alakítsuk ki a gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Egészségtervünkben nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására:

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van.

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.

3.12. A környezettudatos magatartás megalapozásának színterei

- A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét.
- Természet közeli foglalkozások.
- Természeti ünnepek – hagyományörzés.
- Természetes és mesterséges környezetben végzett kísérletezések és megfigyelések.
- A megismerés módszerei: megfigyelések, vizsgálódások, mérések, modellezések.
- Mindennapi tevékenységek a környezettudatosságra nevelésben:
- Szelektív hulladékgyűjtés, szerves hulladék kezelése, ismerkedés a komposztálással, elemgyűjtés szabályai, (veszélyes hulladékok kezelése), újra felhasználási ismeretek,

papírgyűjtési akciók, víztisztítás, termények részeinek felhasználása, légszennyezés-tűzgyűjtés, stb.

- Séták alkalmával megfigyeltetjük a rombolás környeztkárosító hatását
- Környezetvédelmi akciókba történő bekapcsolódás.
- A szülőkkel történő közös tevékenységek által a család környezethez való viszonyulását is formáljuk.
- A Zöld ünnepek közös ünneplése
- Külső partnerek körének kiterjesztése az együttműködésre.

Környezettudatosság elve és fenntarthatóság elve az alábbi elvek mentén valósul meg:

- Magatartás megalapozása.
- A gyermek életkorának megfelelő természeti, – emberi, – és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában.
- A természet saját élményű megismerésén keresztül azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, védő emberekké válnak.
- Képesek legyenek viselkedésformájukban az értékközvetítésre.

Fenntarthatóság elve:

- Út a jövőhöz a környezettudatos neveléssel, a környezeti kultúrára neveléssel.
- Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.
- Ökológiai szemlélet fejlesztése.
- A gyermekek világhoz való viszonyát az anyagi javakhoz való viszonyulásuk is alakítja.

- Tudatosítjuk, hogy az élelmiszert meg kell becsülni, hiszen mások sok munkával állítják elő (foglalkozásokkal ismerkedés). Rámutatunk, példákat keresünk a pazarlás következményeire: vízhasználat, energia, mértéktelen fogyasztás...stb.

Biológiai és társadalmi sokféleség elve

- Emberi és állati jogok tiszteletben tartása.
- Egymás mellett éléshez szükséges toleranciák, magatartási normák alapozása, fejlesztése. Gyermekeinket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.

Harmónia a természeti- épített- szociális környezettel

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.
- Természeti- épített-szociális környezet óvása, fejlesztése.
- A tárgyak tiszteletét az előállítási munkafolyamatok megismertetésével, játékok javításával, tárgy- eszköz létrehozásával (reprodukció) segítjük elő.

3.13. Érzelmi – erkölcsi nevelés szocializáció biztosítása

A gyermekek életkorából adódó, érzelmi vezéreltségük figyelembevételével valósítjuk meg az érzelmi nevelésüket.

- Minden lehetőséget megragadunk, hogy a gyermek kielégítse társas szükségleteit. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek, mint egyén megtalálja helyét a közösségben. A közösségi életre való felkészítést segíti elő a gyermek számára biztonságot nyújtó, megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Így fejlődik a gyermek normarendszere, amely a további fejlődésnek alapja és egyben a felnőtté válás feltétele.
- Olyan óvodai légkört teremtünk, amelyben az interperszonális kapcsolatok sokféle érzelmi kifejezést és élményt biztosítanak. A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezeljük, az egyéni megértéssel reagálunk a problémákra.

- Olyan értékrendet közvetítünk, ami hozzájárul a pozitív értékek kialakulásához, az erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlődéséhez.
- Használjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, amely lehetővé teszi a - helyes viselkedési normák - mintaként szolgáló cselekvések, kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Az óvodai élet során elősegítjük a szocializáció fejlődését, az énkép reális alakulását az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség kialakulását.
- Sok tevékenységet szervezünk, amellyel növeljük a hatékonyság érzését, erősítjük az én-kontroll funkcióit, csökkentjük az agresszivitás lehetőségét.
- Az emberi és természeti környezet értékeinek, szépségeinek felismerését érzelemmel teli tapasztalásokkal, sokféle szemléletes módszerrel segítjük.
- A beszéddel, metakommunikációval, a mindennapi meséléssel erősítjük a gyermekek önkifejezését, az érzelmek, élmények kifejezésének lehetőségeit.
- A társas együttélés szabályainak, szokásainak megismertetésével, segítségével tesszük örömtelivé, értelmessé az óvodás éveket. A szabályok kiválasztásában a gyermeki funkciók fejlettségét és az együttműködés zavartalanságát vesszük figyelembe. Arra neveljük gyermekeinket, hogy egymást elfogadják.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a nemzeti identitástudat kialakítására a keresztény kulturális értékek magalapozására és a hazaszeretet kialakítására.
- Fontos számunkra, hogy a gyermekben kialakuljon egyfajta kötődés a szülőföldhöz és családjához, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A hit és vallásoktatás Intézményünkben:

- Az óvoda biztosítja a szülő kérése alapján a gyermek számára a történelmi egyházak által szervezett fakultatív hit-és vallásoktatást. A hitoktatáson való részvétel minden évben 100 %-os. Ehhez szükséges az óvoda és az egyház között létrejött együttműködési megállapodás, az egyház által biztosított hitoktató közreműködése.
- Az óvodával kötött megállapodás alapján a hitoktatás nem zavarhatja az óvodai életet,

a nevelés folyamatát. Az óvoda biztosítja a tevékenységhez szükséges feltételeket.

- Az óvodában tiszteletben kell tartani a gyermekek, szülők, alkalmazottak lelkiismereti és vallásszabadságát. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához írásban kikérjük a szülői szervezet véleményét.

3.14. Értelmi fejlesztés

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire építve a tevékenységeken keresztül közvetítjük azokat a tapasztalatokat, melyek a gyermekek értelmi fejlesztését segítik. Sokoldalú fejlesztésével az értelmi képességek megalapozását segítjük.

- Megfelelő motivációval juttatjuk el a gyermekeket az elvont gondolkodás elvárható szintjére.
- Anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése során alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédbátorságát, beszédaktivitását, segítjük az anyanyelvi kultúra megalapozását. Az anyanyelvi nevelésünk áthatja az óvodai nevelésünk minden tevékenységét. Ezt elsősorban a beszélő környezettel, a mintaadással és szabálykövetéssel tudjuk leginkább segíteni. A napi tevékenységekben, játékokban időt, lehetőséget biztosítunk a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutatva az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatjuk a gyermekekkel.
- Kihasználjuk a játék összetett képességfejlesztési lehetőségeit.
- Rendszerezünk, célirányosan bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, a kultúra-átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével. Ezáltal fejlesztjük az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, és a problémamegoldó kreatív gondolkodást. Értékközvetítő tevékenységünk tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.

Tevékenységeink

1. Játék

Minden egészséges kisgyermek, amikor csak teheti, játszik. A gyermek nem csak óvodáskorban játszik, de ebben a korban személyiségének kialakulását és fejlesztését elsősorban a játék irányítja.

Célunk:

Az óvodai életben, mint a legfontosabb tevékenységi formában, a gyermeki játék kibontakoztatása, az élmények gyakori átélésével a szabad önkifejezés, kezdeményezés, kreativitás fejlesztése.

Feladatunk:

- Nagy hangsúlyt fektetünk a szabad játék lehetőségének biztosítására a gyermekek számára.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakítunk ki.
- A játékhoz alapvetően szükséges feltételek biztosítása: - nyugodt légkör, - elegendő idő, - megfelelő hely, - játékeszközök, - élmény- és tapasztalatszerzés.
- Az óvodapedagógus legyen mintát adó, bevonható társ, aki segít, ha kell, kezdeményez, és a játékban is példa a gyermekek számára.
- A szociálisan vagy mentálisan hátrányba került gyermekek differenciált felzárkóztatása a játék segítségével, az ebben lévő lehetőségekkel.
- Az óvodapedagógus csak annyira avatkozik be és irányítja a játékot, amennyire az megkívánja.
- Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus-megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- Rendelkezésére állunk a gyermeknek, ha problémája adódik, ha konfliktushelyzetet kell megoldani. Arra törekszünk, hogy a gyermekek a játékban

is tanulják meg önállóan megoldani konfliktusaikat. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.

A játék fajtái:

Gyakorló – funkció játék közben ismeri meg a gyerek a játékeszközök használatát, funkcióját. Ehhez megfelelő rakosgató, húzogatható, tépegethető játékok, anyagok vannak az óvodában.

Építő – konstruáló játék alatt fejlődik kreativitásuk, gondolkodásuk, meg tanulnak tervezni. Különböző változatos építő és konstrukciós játékok biztosítják a fejlődést.

A szerepjáték az a játékfajta, amely a leggazdagabb nevelési lehetőségeket adja. A csoportszobákban hagyományos játéktémák helyszínei vannak kialakítva, felidézve az otthoni szűkebb és tágabb környezetet. Játéktémák szerint változtatható kisebb átrendezéssel, bővíthető új eszközökkel a gyerekek igénye szerint.

Szabályjáték két fajtája, az udvari mozgásos játékok: bújócska, fogócska, labdajáték, versenyjátékok; és az értelemfejlesztő játékok: társasjátékok, kártya, logikai játékok, dominók, kirakók, nyelvi játékok stb. Játásuk közben a gyerekek meg tanulnak alkalmazkodni a szabályokhoz, és betartani azokat.

A barkácsolás a játék bizonyos fejlettségi fokán jelenik meg. Az év közben összegyűjtött különböző anyagokat használjuk fel erre a célra. Tevékenység közben megismerkednek az eszközök használatával, az anyagok felhasználhatóságával is.

A bábozás, dramatizálás először az óvodapedagógusok előadásában jelenik meg. Segít az otthonról hozott személyes játékokkal együtt a beilleszkedésben. A kisebbek az ujj bábokkal ismerkednek, majd később a mesék, versek hatására a nagyobbak bábozó, dramatizáló kedve is megjön. Dramatizáláshoz biztosítunk kellékeket, eszközöket az éppen aktuális élményekhez.

Szabadban, **udvaron** történő mozgásos játékokhoz ideális az óvoda udvara. Esztétikus fajtékokkal van felszerelve, külön homokozókkal, sok játékeszközzel és felszerelési tárggyal, amelyek lehetővé teszik, hogy minden gyermek megtalálja a neki megfelelő mozgásformát.

A Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Különböző játéktevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük.
- Ötleteik alapján képesek bonyolultabb alkotásokat létrehozni, azokat más játéktémákba illeszteni, törekedni a pontosságra.
- Képesek olyan játékhelyzeteket teremteni, amelyekben egyéni tapasztalataikat, élményeiket tudják feldolgozni, és a szerepek, eszközök előkészítését is önállóan végzik.
- Szoros kapcsolat alakul ki a játszócsoportok között, ahol igény van az együtt játszásra, a helyes magatartási formák biztosítására.
- Bonyolultabb szabályjátékokat tudnak elsajátítani, ezek szabályait betartják.
- A játékban örömeiket lelik, egy játéktémát több napon keresztül is játszanak.

2. Mozgás

Céja:

A mozgás megszerettetése, annak megalapozása, hogy mindennap rendszeresen mozogni jó és szükséges. Az óvodáskorú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú, optimális, egyéni fejlődési különbséget figyelembe vevő arányos fejlesztése.

Feladatunk:

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, egyénre szabottan mozgástapasztalatainak bővítése. Harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése.
- A motoros képességek, kondicionális képességek / erő, gyorsaság, állóképesség /, koordinációs képességek / egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, kinesztetikus differenciáló képesség, reagálási képesség /, ízületi mozgékonyáguk fejlesztése.
- A testséma fejlesztése, testrészek megismerése.
- A nagy – és finom mozgások, az érzékelés, a formaállandóság fejlesztése.
- A tevékenységhez élmény, motiváltság, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása.

- Társas kapcsolatok erősítése a mozgás által. A személyiség akarati tulajdonságainak alakítása / önfegyelem, kitartás, bátorság /, egymás segítése, együttműködés.
- Ügyesség, döntés, és alkalmazkodóképesség fejlesztése.

A mozgásfejlesztés lehetőségei

Testnevelés foglalkozás, mindennapos testnevelés.

Intézményünk rendelkezik egy kis méretű tornaszobával, de az egyik csoportszobánk mérete nagyobb, így a nagyobb mozgásokat rossz időben inkább ebben tudjuk biztosítani. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó nagymozgásos feladatok formálásának és fejlesztésének megvalósítása az udvari mozgásban valósul meg.

Heti egy alkalommal tartunk testnevelés foglalkozást. A foglalkozásokon kondicionális és koordinációs képességüket, ízületi mozgékonyágukat, testsémájukat fejlesztjük. A mozgásanyagot úgy egészítjük ki, hogy örömet jelentsen a gyermekeknek, szívesen végezzék a gyakorlatokat. A fokozatosság elvét figyelembe vesszük.

Sokszor adunk lehetőséget a kézi szerek használatára, amivel fejlődik finommotorikájuk. Különböző függeszkedési lehetőségekkel, a tartási rendellenességek kialakulását megelőzve, a háti, deréktáji izmokat erősítjük. A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, örömteli, önálló mozgást. Gyakorlásvezetésükkel, magyarázattal, óvónői bemutatással érthetővé, szemléletesé tesszük az elvégzendő feladatokat.

A kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztését fontosnak tartjuk. Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a koordinált futás. A testtéreképüket a testrészekkel végzett gyakorlatokkal, azok megnevezésével alakítjuk ki. A testrészek megismerése, a testséma fejlesztése elengedhetetlenül szükséges az „Én-kép” majdani kialakulásához, amihez különböző kézi szereket használunk. Járást, futást különböző alakzatok végig járásával, futásával végeztetünk, a percpéciót, térpercpéciót fejlesztjük. Mászásnál, kúszásnál, csúszásnál, függés – és egyensúly gyakorlatokkal a szem – kéz – láb koordinációt fejlesztjük.

A nagyobbak a nagy mozgásokat már egyre pontosabban, koncentráltabban végzik, ami jelzi mozgásuk finomodását. A nagy-mozgások bővülnek ugrásokkal, gurulóátfordulással. Dobásuk, célba dobásuk pontosabbá válik, ami a szem – kéz – láb koordinációját tükrözi. Változatos dobásokat vízszintes, függőleges célba, állásból, futásból végeztetünk. Vonalon

történő eszközmozgatással, egyensúlyozó, tér-érzékelésüket fejlesztjük. Mozgásszabályozó, differenciált mozgásészlelésüket, ízületi mozgékonyságukat fejlesztjük. Gimnasztikai gyakorlatokhoz használt eszközkészletünket folyamatosan bővítjük.

A függésgyakorlatok és az alkalmazott eszközök a kéz fogóizmait erősítik. Életkorukhoz és egyéni fejlettségükhöz igazodó megfelelő terheléssel motoros képességük olyan szintűvé válik, hogy a tudat, az aktivitás szoros kapcsolatban áll a végrehajtással. Biztonsággal használják a tornaeszközöket, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni. Mozgásos játékok szabályainak betartásával közösségi érzésüket fejlesztjük, és segítjük az egészséges versenyszellem, önfegyelem, a figyelem kialakulását.

Mindennapos szervezett és szabad mozgás. A mindennapos testnevelés középpontjában a mozgásos játék áll. A mozgásos feladatok, tervezésénél figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. Játékos mozgásra, spontán vagy szervezett formában, a csoportszobában és szabad levegőn minden nap lehetőséget biztosítunk. Arra törekszünk, hogy a gyermeket olyan mozgásingerek érhék, amelyek az optimális fejlődésüket elősegítik.

Preventív és korrekciós mozgás.

Játékidőben történő mozgásfejlesztés.

Az óvodánkban sokféle tornaeszköz áll a gyermekek rendelkezésére, amelyek nagy része mozdítható, a csoportszobában és az udvaron egyaránt alkalmazható. A játék során megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítunk a mozgás gyakorlására, mozgásos játékok játszására. Udvarunk változatos, örömteli mozgáshoz ad lehetőséget, kreativitásuk kibontakozhat.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Megszeretik és igénylik a mozgást naponta.
- Biztonságosan mozognak, tudják a mozgásukat irányítani, képesek a gyors reagálásra.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat.
- A gyermekek nagy-mozgása, egyensúly érzékelése, összerendezett mozgása, finom-mozgása kialakul.

- Lábboltozatuk erősödik, hanyag-tartásuk mérséklődik.
- Betartják a szabályokat, kialakul a toleráns versenyszellemük, önfegyelmük, figyelmük.

3. A külső világ tevékeny megismerése

Célia:

A gyermekek szerezzenek minél több tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, mely fokozatosan teremti meg az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodást. Vegyék észre az időjárás, a természet változásait, jellemzőit, a környezet színeit, formáit, szépségét. Adott évszakban kísérjék figyelemmel a növények fejlődését, az állatok életét. Az ember tevékenységeit, melyek összefüggenek a természet változásaival.

Ismerje meg a gyermek a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezeknek az értékeknek szeretetét, védelmét.

Feladatunk:

A környezetünk adta lehetőségekre, a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira támaszkodva tesszük lehetővé a külső világ egyre táguló megismerését. Törekszünk arra, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk ismereteik változatos körülmények közötti alkalmazására, tapasztalatszerzésére. Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő tárgyi eszközök meglétére és a környezetvédelmi szempontok megvalósulására. A gyermekekkel megismertetjük a valóságos világ, összefüggéseit és a matematikai tartalmú tapasztalatszerzést: téri- mennyiségi – formai azonosságait, különbségeit. Elősegítjük a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmek kialakulását, a kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását.

A *kisebb* gyermekek mindennapi tevékenységeik közben ismerkednek óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel. Beszélgetések során alkalom nyílik a családtól hozott tapasztalatok, élmények megismerésére. Játszanak különböző szerephelyzeteket teremtve, családjátékot.

A gyermekek megismerik a felnőttek óvodai munkáját. Tapasztalatokat szereznek a megfigyelhető felnőtt foglalkozásokról. Megfigyelik a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. A külső világ tevékeny megismerése az egyik olyan kezdeményezés melyben nagyobb lehetőségünk van műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségeket kihasználni a komplexitás elvét követve. Tudatosan alkalmazhatjuk a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenységek és programok során.

Egészséges életmódra nevelés

Ismerkednek a testükkel, érzékszerveikkel, funkcióikkal. Megismerik testük védelmét, ápolását.

Séták alakalmával gyakorolják a gyalogos közlekedést. Természetes környezetben figyelik meg az óvoda körül megtalálható közlekedési eszközöket. A nagyobbaknak képről szemléltetik a nem elérhetőket / villamos, metró/. A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok folyamatos megfigyelésén keresztül kínálkozik. A növény – és állatvilág fontos része a külső világ megismerésének. A növényeket, fejlődésüket jól lehet szemléltetni a valóságban – veteményeskert folyamatos látogatása, vagy virágmag csiráztatása, palánta ültetése, virágos növények gondozása közben. Az állatok természetes környezetükben való megfigyelésére kevesebb a lehetőség, hiányát diaképek, videofilmek pótolják.

A nagyobbaknál törekszünk a gyűjtőmunkák gazdagítására. A természetsarokban helyezzük el az egyénileg vagy közösen gyűjtött „kincseket” – termések, növények magvai, érdekes faháncsok, szárított virágok, levelek, kavicsok, kagylók, csigaházak.

Beszélgetünk a gyermekekkel a környezetünk védelméről, megismertetjük és gyakoroltatjuk a szelektív hulladékgyűjtést. Megünnepeljük a környezetvédelmi világnapokat: A Víz, a Föld a Madarak és fák világnapját.

A valós világ megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jutnak a gyermekek. Kisebb korban is találkoznak matematikai ismeretekkel. Játékaik, mindennapi tevékenységeik közben gyakran hallanak tőlünk matematikai fogalmakat, amelyek fokozatosan beépülnek a beszédükbe. A természetes környezetben végzett megfigyeléseik

közben vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválaszthatók tulajdonságaik szerint, vagy egyéni szempont alapján. Végezzenek sorba rendezést, megnevezett mennyiségi tulajdonságok és felismert szabályok szerint. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. A gyermekek tapasztalatokat szereznek a geometria körében – építéssel, síkbeli alkotással. Jussanak el a geometriai formák felismeréséig. Kiemelt szerepe van a térbeli viszonyoknak, leglényegesebbek az irányok, helyzetek.

Minden alkalmat meg kell ragadni a fejlesztésre más területen is, hogy a gyermek jól tájékozódjék térben és a síkban ábrázolt világban.

A külső világ tevékeny megismerése: csoportonként heti 2 alkalom

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakásuk címét, szülei nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességeit. Ismerik a természetet, kialakul testfogalmuk.
- Igényesek testük, környezetük tisztaságára.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják életterük szerint, összehasonlítják külső jegyeik és hasznosságuk alapján.
- Ismerik az elemi közlekedési szabályokat.
- Megnevezik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a környezetükben levő néhány intézmény rendeltetését / iskola, rendőrség, orvosi rendelő, művelődési ház, könyvtár, üzlet/.
- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek, felismerik a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik és követik az irányokat, helyeket kifejező névutókat.

4. Matematikai tapasztalatszerzés a tevékenységeken keresztül

A külső világ tevékeny megismerésén belül nevelőtestületünk fontosnak tartja a matematikai tapasztalatszerzést külön is taglalni a környezeti neveléstől. Nem tartjuk elégségesnek a környezeti neveléssel komplexen történő matematikai tapasztalatszerzést és a spontán adódó helyzetek kihasználását. Ezért tartjuk fontosnak, hogy **tervezett matematikai játékot** is beillesszünk programunkba, ahol minden gyermek egyenlő mértékben hozzájut a számára az iskolakezdéshez nélkülözhetetlen tapasztalatokhoz, ismeretekhez, tudáshoz. Nagy hangsúlyt fektetünk a differenciált, egyénre szabott fejlesztésre, a játékosságra. A matematikai nevelés foglalkozásai ugyan középső csoportban kezdődnek, de már kiscsoportban is vannak ilyen jellegű feladataink spontán módon a gyermek játékaiba, mindennapi tevékenységébe ágyazva. Későbbiekben megmarad a spontán tapasztalatszerzés, de szervezett keretek között zajlik a matematikai fejlesztés. Ennek anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységet tartalmaz. Ezek a tevékenységek adnak lehetőséget a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Az óvodai matematikai nevelés tartalma három részre oszlik: halmazképzés (tárgyak, személyek összehasonlítása, rendezése), számfogalom előkészítése, tapasztalatok a geometria körében. A matematikai tartalmú fejlesztés minden korcsoport esetében a komplexitás elve mentén valósul meg, középső és nagy csoportban célirányosan heti 1 alkalommal

A Környező világ megismerése, birtokba vétele a gyermeknél igen korán jelentkező vágy.

Építenünk kell természetes kíváncsiságukra, érdeklődésükre. Az óvodába lépő gyermek már rendelkezik bizonyos tapasztalatokkal, ezek olyan élmények, amelyek viszonyokat tartalmaznak, / Apa nagy, én kicsi vagyok, sok játék, egy játék stb./ Nagyobb 5-7 éves gyermekeknél, a spontán adódó lehetőségek mellett, hetente egy alkalommal kötött vagy kötetlen formában szervezünk foglalkozásokat. A témához igyekszünk megfelelő matematikai játékot is hozzáadni. Fokozottan figyelünk az egyéni különbségekre, differenciálunk, az átlagot meghaladó képességű gyermekeknek nehezebb több kihívást jelentő feladatot adunk, míg a gyengébben teljesítőket egyénileg fejlesztjük, minden gyermek önmagához képest fejlődjön, és lehetőleg minden gyermek sikerélményhez jusson, pozitív megerősítést kapjon.

Kezdeményezések, foglalkozások anyaga. Kicsiknél kötetlen formában, a spontán lehetőségeket használjuk ki a matematikai nevelés megvalósítására, melyet elsősorban a

környező világ tevékeny megismerésének témaköreibe sorolunk. Nagy és középső csoportosoknál heti 1 alkalommal matematikai tartalmú fejlesztés valósul meg, illetve szinte minden tevékenységben megjelenik tevékenységbe ágyazva a komplexitás elvét követve.

Célunk: az alapvető matematikai összefüggések felfedeztetése, matematikai tapasztalatszerzés, melynek során a gyermek a világot objektívebben ismeri meg, fejlődik probléma-felismerő és megoldó képessége. Képességfejlesztésről van szó, ahol a tevékenység, az élmény kiemelkedő fontosságú. A gyermekek az őket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit felfedezik, játékos formában megtapasztalják. Segítik a gyermekek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejlesztik értelmi képességeiket.

A tevékenységek matematikája:

Önkiszolgálás. 1 tányér, sok tányér stb.

Szalvétahajtogatás

Játékok helyrerakása

Gyöngyfűzés: hosszabb, rövidebb

Építő játékok: Magas, alacsony, kicsi, nagy, különböző formák, testek stb.

Öltözés: hosszú, rövid sál vastag, vékony pulóver, cipő, pár fogalma stb.

Környezet matematikája:

Nagy ház, kicsi ház,

Sok falevél, egy falevél, vastag fatörzs vékonyabb fatörzs, falevelek, gyümölcsök zöldségek formája.

Nehéz, könnyű, falevél, alma.

A hó tulajdonságai, hógolyó-gömb forma hideg, stb.

A matematikai tartalmú fejlesztés a 3- 4 éves gyerekek esetében a komplexitás elve mentén valósul meg.

4-5 évesek

Bevezető játékok, tevékenységek / pl. Érzékelést fejlesztő játékok, /

Osztályozás, szétválogatás, rendezés, összehasonlítás, /halmazok/

Mennyiségek becslésszerű összehasonlítása, összemérése,

Magas, - alacsony, sok- kevés, nehéz- könnyű, hosszú, - rövid, vastag – vékony,

Széles-keskeny stb. becslés, összemérés

Űrtartalom, terület, felület, hosszúság, tömeg stb. összehasonlítás számfogalom megalapozása, becslés, számlálgatás, 6-os számkörben számlépcső építése 6-ig

Műveletek megalapozása, több, kevesebb ugyanannyi, számlálás hozzáadás, kevesebbé tétel, bontás, pár-fogalma.

Sorszámnevek, Geometria, testek és síkidomok összehasonlítás, tulajdonságok

Tájékozódás térben, viszonyok, névutók

5-6-7 évesek

Osztályozás, szétválogatás, rendezés, összehasonlítás, /halmazok/

Mennyiségek becslésszerű összehasonlítása, összemérése,

Magas, - alacsony, sok- kevés, nehéz- könnyű, hosszú, - rövid, vastag, – vékony, széles-keskeny stb. becslés, összemérés

Űrtartalom, terület, felület, hosszúság, tömeg stb. mérések számfogalom megalapozása, becslés, számlálgatás, számlépcső építése.

Műveletek megalapozása, több, kevesebb ugyanannyi, számlálás hozzáadás, kevesebbé tétel, bontás, pár-fogalma.

Sorszámnevek, sorozatok, balról jobbra és fordítva. Tájékozódás térben, viszonyok, névutók

Geometria, testek és síkidomok összehasonlítás, tulajdonságok

Vonalak, zárt, nyitott, görbe vonalak

Tükrözés, szimmetrikus alakzatok.

Szabadidőben társasjátékok szabályainak megismerése, betartása, ezáltal számfogalom, hozzáadás, matematikai gondolkodás fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó.
- Biztonságosan mozognak 10-es számkörben, tudnak összehasonlítani, szín, nagyság, mennyiség szerint tudnak csoportosítani.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint, szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi, feladatvégzése során (jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent. stb.)
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, s képes folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja (kör, négyzet, téglalap, háromszög).
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalata, a tükörképről, szimetriáról.
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni

5. Verselés, mesélés

Céja:

A gyermekirodalmi alkotások sajátos eszközeivel a gyermekek pozitív személyiségjegyeinek fejlesztése. Az irodalom értékeit, nyelvi szépségeit, a művészetek esztétikumát felfedező és befogadó gyermekek nevelése, műveltségük megalapozása. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mesélés fontos a gyermekek lelki nevelése és az egészséges fejlődése érdekében is. A mindennapok gyakorlatában jelen vannak a magyar- és román népmesék, versek, mondókák, hagyományőrző népi játékok.

Feladatunk:

A mesék, versek megszerettetésével az irodalmi érdeklődés felkeltése, a könyv iránti vonzódásuk kialakítása.

Az óvodai élet nyugodt, szeretetteljes, biztonságot nyújtó közegében a beszédkedv ösztönzése, az anyanyelvi- és kommunikációs képességek fejlesztése, szókincs bővítés és kifejezőképességük gazdagítása.

Az irodalmi művek hallgatása során az életkori sajátosságokat figyelembe vevő művek megismertetésével a gyermekek gondolkodásának, esztétikai ízlésének, erkölcsi és érzelmi képességeinek fejlesztése. Minden évben, novemberben mesehetet tartunk intézményünkben, melynek célja: a mese népszerűsítése a szülők, nagyszülők, gyermekek körében, irodalmi értékek iránti érdeklődés felkeltése. Egy napot kiemelve **Mesenapot** is tartunk, ahol 6 intézmény gyermekei játsszák el a kiválasztott meséket a színpadon. Közel 120 gyermek tölt felejthetetlen élményekkel gazdag napot Körösnagyharsányban.

A mesélés pozitív személyiségfejlesztő hatásának érzékeltetése.

A helyi irodalmi értékek megismertetése nagymamák, szülők által. A mesék szórakoztatnak és nevelnek is egyben: az életről tanítanak, és érzelmi kapaszkodót nyújtanak, ugyanakkor segítik az énkép alakulását is.

A mesehét, mesenap feladata:

Az irodalmi értékek változatos módon történő megismertetése a gyerekekkel és a szülőkkel.

Irodalmi zenei élmények nyújtásával, a művészetekkel való találkozásával a hagyomány ápolásával komplex esztétikai ízlésformálás, kulturális értékeink átadása, szociális kompetenciánk fejlesztése.

Anyanyelvi nevelés, kommunikációs képességek, fantázia. képzelet fejlesztése.

A mesehét kívánság hét is egyben, mely során teljesítjük a gyerekek kéréseit és elmeséljük kedvenc meséjüket. A nagycsoportosokkal akár közösen kitalált mesét is eldramatizálunk. A meséhez a szemléltető eszközöket a gyerekekkel együtt készítjük el.

Az irodalmi nevelés az óvodáskorú gyermek számára az egyik legfontosabb tevékenységi forma, mely szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel és más foglalkozási ágakkal. Az ehhez legmegfelelőbb műfaj a gyermek életkorához igazodó vers és mese. A 3 – 7 éves gyermek előtt a különböző művészeti területek mellett a gyermekirodalmi alkotások, az irodalmi művekhez kapcsolódó egyéb irodalmi tevékenységek tárják fel az élet szépségeit, derűjét, biztosítva számukra a vidámságot, tréfát, örömteli játékot és a mindenki által átélhető esztétikai élményt.

A feldolgozandó művek anyaga változatos, gerincét a magyar népmesék, mondókák adják, melyek mellett mai írók, költők művei is megtalálhatók. Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvileg tiszta, értékes mesét, verset halljanak a gyerekek. A mesehősök jelleme, mely világosan kirajzolódik, segíti az érzelmi nevelést, a pozitív és negatív érzelmek megítélését. A mese „hősével” együtt élő gyermekben kifejlődik a beleérző, beleélő képesség, az empátia.

A népmese tartalmi és formai eszközeivel gazdagítja a közösségi érzést, fejlesztően hat az értelmi képességekre, figyelemfejlesztő és bővíti a kommunikációs lehetőségeket. A verseknek is nagy az érzelemformáló ereje, ez itt elsősorban a ritmushoz kötődik.

A vers témája, játékossága, szerkezete, hanghatása, a belőle sugárzó érzelmek, gondolatok is jelentős érzelmi és esztétikai élményt nyújtanak a gyermekek számára.

Az éves anyaggyűjtésben található versek, mesék komplexen kapcsolódnak hangulatban, témakörben, tartalmukban más tevékenységi formákhoz / évszakok, család, közlekedés, aktualitások/. Kezdetben a gyermek a befogadó, az óvodapedagógus az előadó. – Előadásmódjának helyesnek és példamutatónak kell lennie a gyermek számára.

A 3 – 4 éveseknél az énekelt szövegből, vigasztalókból bontakoznak ki a mondókák, versek, halmozó és láncmesék. A verseknél fő szempont a ritmus és a hangzás, a gyakori ismétlés spontán helyzetben is.

A 4 – 5 éveseknél is fontosak a vidám versek, mesék, melyek még halmozó- és láncmesék, vagy már egyszerű szerkezetű népmesék. A történetek kisgyerekekről, állatokról, állatkölykökről szólnak.

5 – 7 éves korban állatmesék, tréfás mesék, és tündérmesék egyszerűbb változatai szerepelnek, ezek is a gyermek élményvilágára épülnek. Az előző években megismert versek ismételtetésén túl új versek is gazdagítják ismereteiket.

Korcsoporttól függetlenül a hét minden napján történik mese, vershallgatás. Ez történhet a nap bármely szakában, a gyerekek vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére, mely önkéntességen alapul a csoport szokásait figyelembe véve. A befogadáshoz nyugodt, szeretetteljes légkört kell kialakítani, mely elengedhetetlen feltétel az irodalmi élmény átéléséhez. A gyermekeknek fokozatosan meg kell ismerniük a mese, vershallgatás alatti viselkedési szabályokat: a csendes játékot, a zavaró zajok mellőzését.

Az irodalmi nevelés akkor éri el hatását, ha a gyermek, mint befogadó maga is előadóvá válik, s az élmény a gyakorlás hatására játékában, nyelvi – és kifejezőképességének egész területén is jelentkezni fog. A mindennapi versek, mesék hatására nő a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve. Az ehhez szükséges különböző eszközök, anyagok biztosításával az irodalmi élmények feldolgozását, az önálló szöveg és mesemondást, mese és szövegalkotást segítik elő. Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész óvodai tevékenységet. Az óvodába lépéskor egyéni, eltérő szókinccsel rendelkeznek a gyermekek. Az óvodapedagógusnak ismernie kell a gyermekek beszédállapotát, beszédfejlettségét és ennek megfelelően fejlesztenie azt. A pedagógus fogalomhasználata pontos, a 3–7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű. Jó lehetőség erre a játékba építhető, játékos formában megvalósítható nyelvi és kommunikációs

fejlesztés. Ezen belül a beszédművelés, beszédfejlesztés, a kommunikáció és az illem. Az óvodában található lapozgatók, képes és mesés könyvek, az otthonról hozott friss élmények meghallgatása is beszédkedv fokozók és szóbeli megnyilvánulásra készítetik a gyermeket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Az óvodáskor végére az egyéni eltéréseket, differenciálódásokat figyelembe véve kialakulnak és megszilárdulnak a mese hallgatásához kapcsolódó szokások, kérik és várják a mesét, verset. Figyelmesen csendesen végig hallgatják azt.
- Ismernek 10 – 12 mondókát, 6 – 8 verset.
- Hangzás, hangulat, érzelem egységében kezdik érteni a hallott vers témáját. Az ismert mesék képeit felismerik, képről röviden mesélnek.
- Bátran és szívesen nyilvánulnak meg, mondják el élményeiket.
- Nyugodtan végig hallgatják a másik fél megnyilvánulását. Kialakul a többnyire megfelelő hangzású, hanglejtésű, hangerőjű jól érthető beszéd. Fogváltásukat figyelembe véve, tisztán ejtik a hangokat.

6. Anyanyelvi nevelés

„Minden nemzetnek fő kincse az anyanyelve. Ha elhal, a nemzet megszűnik létezni, és beolvad a környező népek tengerébe.”

Célia:

- Az anyanyelv ápolása, a szép beszéd (magyar, román) elsajátítása a különböző tevékenységek során.
- A gyermek életkorának és ismereteinek megfelelő szókinccsel, tiszta ejtéssel, összefüggően, anyanyelvünkre jellemző mondatalkotással legyen képes beszélni.
- A verbális és a nonverbális jeleket használja.

Feladatunk:

- Tudatosan ösztönözni a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját magyar és román nyelven
- A gyerek beszédkedvének felkeltése, szóbeli aktivizálás,
- Az óvónő kísérfje figyelemmel a gyerek kialakulóban lévő egyéni beszédsajátosságait
- Folyamatos megfigyelésen keresztül egyéni fejlesztés
- Beszédhibák felismerése, szükség esetén szakember bevonása (szűrés, fejlesztés)
- Anyanyelvi játékok.
- A beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése.
- Hangutánzó gyakorlatok.
- Közvetlen környezet hangjainak felismerése.
- Egymás hangjának felismerése.
- Hangfelismerés, hangdifferenciálás (pl.: f-v, k-t, sz-z, sz-s, d-g, o-ó, i-í, stb.)
- Ritmus tapsolása, lekopogása.

A magyar nyelv rendkívül gazdag. Beszédpéldáinkon keresztül is megismertetjük a gyermekeket nyelvünk szépségével, árnyaltságával, a helyes mondat-szerkesztéssel. Az óvodai anyanyelvi nevelés során elsősorban a szókincset, a beszédértést, és az önálló szóbeli megnyilvánulásokat fejleszthetjük a beszédkedv felkeltésével, az élmények megbeszélésével, mesével, verssel, bábozással, változatos irodalmi élmények nyújtásával. A népi mondókák, a versek, a mesék ősi forrásai az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat közvetítenek.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A beszéd a gyerek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének gondolkodásának legfőbb eszköze. A beszédtevékenység *beszédmegértésre* és a *beszéd létrehozására* oszlik. E két folyamat egymást feltételezve és támogatva fejlődik a

nyelvelsajátítás során. A beszéd megértés és a beszéd alapfeltétele a magán – és a mássalhangzók pontos hallása és tiszta képzése.

Helyesen beszélni csak úgy tudunk, ha a nyelvi szabályokat elsajátítjuk. Óvodáskorban a szabálytudat még nem teljes és nem tudatos, de közvetítjük a gyerek felé.

A hibák javítása csak toleránsan történhet. A gyerekek szókincsének bővítése és helyes beszédének kialakítása érdekében az óvónő a gyerek mondatát szükség szerint kibővítve ismétli meg és közben a helyes nyelvtani elemeket alkalmazza.

Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család. Az óvónő ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját. A gyerek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. Az óvónőnek a differenciált, egyéni bánásmód alkalmazásával kell fejlesztenie a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és nyelvileg kiemelkedően fejlett gyereket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál.
- Minden szófajt használ.
- Érzelmait mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondat fajtákat alkot.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek.

ACTIVITATILE DE LITERATURA

In activitatile de literatura jocul in scop didactic capteaza si mentine atentia copiilor. De acest lucru este nevoie mai ales la gurpele combinate.

La modalitatile practice de realizare a joculliu trebuie sa se concentreze educatoarea o data cu colectionarea materialului didactic, mai ales cind prescolarii sint de virste diferite. Pentru activitatile facultative - deci si pentru literatura - este necesara trezirea si mentinerea interesului atit pe baza motivatiei afective, cit si pe a activitatii practice. Educatoarea trebuie

sa conceapa rezolvare pe baza de jocuri noi, atragatoare, cu mijloace adecvate vârstei copiilor. Zicatorile și numărătoarele ritmate și remate, cu melodii placute, cu jocuri de cuvinte sunt pe placul copiilor, ei le învață și le rețin cu ușurință. Pentru copilul mic ritmul și cuvintele rimate, deși fără un conținut concret, pot însemna o modalitate de constituire a simțului estetic. Cei mai mari îndrăgesc de asemenea construcțiile bazate pe ritm și rima, dar se interesează și de conținutul peziei.

Pentru atragerea prescolarului de 3-6 ani, cel mai indicat mijloc este nu obligativitatea, ci trezirea interesului în mod cât mai natural. Educatoarea trebuie să se preocupe de faptul ca prescolarii să fie atenți de bunăvoie, de exemplu, la prezentarea unei imagini, a unui tablou, desen, etc., sugestiv prin rememorarea unei acțiuni sau impresii anterioare /"cum era barza pe care am văzut-o ieri?"/ La ocupațiile de limbă menținerea interesului depinde de acțiunile, metodele, instrumentele pe care educatoarea le folosește, fiindcă copilul nu totdeauna înțelege ce i se spune, dar prin motivație vizuală și joc poate face conexiunile necesare.

Iată câteva modalități prin care educatoarea poate atrage atenția și interesul copiilor la tema pe care și-a propus-o:

- Intervenția în jocul copiilor /de exemplu: jocul de-a familia/,
- acuztoarea inițiază jocul /de exemplu: construirea din cuburi a unei curți de pasări poate lega de învățarea poeziilor despre toamnă/,
- pentru prezentarea atractivă a unei povești, educatoarea poate desena și decupa personaje pe care copiii le colorază.

Prescolarii pot participa la activitățile de literatură și își pot forma o impresie estetică pe cale mai ales auditivă. De aceea este important să înțeleagă mesajul. Educația trebuie să se îngrijească de modul acustic cât mai inteligibil al poeziei, poveștii etc., concentrându-se asupra clarității exprimării, asupra ridicării și sonorității vocii, la ritm și accent. Toate acestea presupun o muncă conștiințioasă de concepere a planului didactic și a modalităților de realizare a acestuia.

7.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Céja:

Az óvodás korú gyermekek személyiségének formálása, érzelmeinek gazdagítása, az énekes játékokkal, mondókákkal, a népi gyermekdalok, művészeti értékű gyermekdalok megismertetésével.

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, közös élmények megújító ének-zenei tevékenységekkel.

A gyermekek ösztönös mozgásigényeinek kielégítése, mozgáskultúrájának, értelmi képességeinek fejlesztése, érzelmi életének gazdagítása során. Csoportonként heti 2 alkalommal valósul meg.

Feladatunk:

A csoportokba kerülő gyermekek zenei képességének felmérése, zenei élmények, ismeretek megismerése. Az óvodapedagógus részéről a zenei feladatokat a folyamatos fejlesztő hatások megtervezése, a dallamanyag és a zenei feladatok összehangolása jelenti.

Az ének – zenei nevelésben a kötetlen forma jól megfelel a 3 – 7 éves korú gyermekek számára. Fokozza biztonságérzetüket, elősegíti közösségi érzésüket és magatartásuknak alakulását. Az ismeretnyújtás a gyermek érdeklődésére, figyelmére épül az alkalmazott módszerek, dalok, mondókák sorrendje, az időtartam változtatható, rugalmas. A gyermekek igénylik, kezdeményezik a dalos játékokat.

Bármikor használhatják kedvenc fejdíszeket, az egyszerűbb ritmushangszereket. Szükséges az óvónő zenei érzékenysége. Énekeinket, hangszeres előadásainkat szívesen hallgatják, ezek utánzásra készítetik őket. A zenei anyag kiválasztását meghatározzák az évszakok sajátosságai, az ünnepkörök, az átélt élmények.

A *kisebбекnél* a legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, ölbeli játékokkal, lovagoltatókkal, csiklandozókkal. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekek feszültségeit, gátlásait, öröm lesz számukra az éneklés. Mondókázással, éneklés közben játékos utánzó mozdulatokkal, járással, megismerik, érzékelik az egyenletes lüktetést. Megismerkednek zenei alapfogalmakkal, egyszerű ritmushangszerekkel.

A *nagyobbak* képesek bonyolultabb énekes játékok játszására, melyben különböző térformák jelennek meg. Igénylik, kezdeményezik a közös éneklést, játékokat. Ismerkednek a dallamfelismeréssel, dallambújtatással, finomabb zenei és zörejangokkal, hangszínekkel. Megismerik a dalritmust, melyet tapssal, egyszerű mozdulatokkal, egészítünk ki. Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolásánál, a kettőt egymáshoz hasonlítva, egymástól megkülönböztetve, figyelhetjük meg. Többfajta ritmushangszerrel ismerkednek meg, használják azokat, maguk is készítenek játékos ritmushangszereket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek törekszenek megfelelő hangmagasságban, szép szövegkiejtéssel a középerős, tiszta éneklésre.
- Értik és kifejezik a magas – mély, gyors – lassú, halk – hangos fogalom párokat, megkülönböztetik a zenei-, zörej, - és beszédhangokat.
- Érzékelik az egyenletes lüktetést és a dalritmus közötti különbséget.
- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat, alkalmaznak egyszerűbb tánc lépéseket.

CANT SI MUZICA

Activitatea preferata a copiului este jocul. Cea mai mare parte a canteceilor si zicatorilor sint legate de miscarea individuala, pe perechi, sau in grup (cers-sir/, cantecele fiind adesea un joc mai mic cuprins intr-o joaca mai mare.

In jocurile de copii de provenienta folclorica sint pastrate miscari si figuri traditionale, iar stilul lor educatoarea si copiii impreuna pot alcatui altele, noi.

Miscarea in jocurile muzicale este necesara, dar nu si suficienta. Se impune si prezenta mijloacelor vizuale /instrumente muzicale confectionate de educatoare, masti, decoratii capilare etc./.

Libertatea jocului face sa dispara senzatia de obligativitate si ii leaga pe copii afectiv.

Jocurile muzicale - prin antrenul lor - atrag iar prin caracterul colectiv ii uneste pe copii, lucre deosebit de important in grupele combinate in care sint copii de virste diferite si implicit, posibilitati, deprinderi, nivele diferite.

Legare miscarilor de melodii favorizeaza dezvoltarea simtului de ritm. Astfel si cei mai retrasi, mai fricosi vor participa la activitate daca nu simt obligatia sa ramina nemiscati.

Notiunile estetice ale miscarii, dansului, trebuie introduse in cadrul ocupariilor de canta si muzica. Desori miscarea este cea care pastreaza in memoria copilului atat melodia, cit si continutul canteceilor.

8.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Szoros kölcsönhatásban áll a többi nevelési területtel az egész nap folyamán fejleszthető.

Céja:

A gyermek személyiségének sokoldalú fejlesztése cselekvés útján, az egyéni tapasztalatszerzés, valamint élmények által játékos tevékenységekbe ágyazva.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, kézimunka, műalkotásokkal való ismerkedés lehetőségei az egyéni fejlettséghez igazodva segítsék a gyermek képi-plasztikai kifejezőképességének, elemi képolvadási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességének kifejlődését. Csoportonként heti 2 alkalommal valósul meg.

Feladatunk:

A gyermeki önkifejezés minél nagyobb teret kapjon. Ehhez segítséget nyújt az óvodapedagógus, megteremti a hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeket.

Alkotó légkörben a gyermekek adottságaihoz, fejlődési üteméhez igazodva alakuljon ki az esztétikai alkotóképesség.

Fejlődjön ki a gyermekekben, hogy tudjanak csendben csodálkozni, lássák meg a világban a szépet, ez ébresszen bennük vágyat az értékek iránti keresésre. A tevékenységek során ismerkedjen meg nemzeti szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel.

A gyermekek óvodába lépéskor megismerkednek az ábrázolás eszközeivel, anyagaival, színeivel. Tapasztalatokat gyűjtenek tulajdonságaikról, használatukról, felfedezik, hogy ezekkel kifejezhetnek valamit. Az óvodapedagógus segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyermekek minél több élményhez jussanak. Megmutatja a technikák, eszközök változatos alkalmazási lehetőségeit, ötleteket ad, ezzel elindítja a térbeli tájékozódás, az alkotókedv, a formaérzékenység, a képalakítás, a képi önkifejezés kialakulását. Együtt tevékenykedik a gyermekekkel, és együtt örül az eredményeknek. Az ábrázoláshoz szükséges anyagok jól elérhető helyen vannak, így firkálásra, rajzolásra, gyurmázásra az egész nap folyamán lehetőség van.

Nagyobbaknál a gyermek élményeire, tapasztalataira, érdeklődésére, érzelmeire, ötleteire építünk. A vizuális neveléshez alapot adnak a természet szépségei, az évszakok, ünnepek,

mesék, közös élmények és a többi nevelési terület. A gyermekek alkotótevékenységét fokozatosan újabb technikák megismerésével bővítjük. Az ábrázoló- alakító tapasztalatok biztosítják a látási- mozgási rendszerek koordinációját, hogy az eszközhasználathoz szükséges izomzati és csontrendszeri alkalmasság is fejlődjön. Ábrázolnak természet után, emlékezet és a fantáziát megmozgató elképzelés utáni rajzolással / kréta, zsírkréta, ceruza, filctoll / festéssel /tempera, gombfesték /, díszítéssel. Itt a képi elemek egymáshoz, egymás mellé rendelésekor köztük egyszerű összefüggések alakulnak ki. A komponálás – mint alkotó folyamat- képzeletre támaszkodik, emlékképeket, élményeket idéz fel, s közben számtalan vizuális tapasztalatot nyújt a gyermekek számára, fejleszti a figyelmet, megfigyelő-képességet, emlékezetet, képzeletet.

A gyermekek formaérzékenységét, formaismeretét, formaképzeteit fejleszti a mintázás és a kézimunka / tépés, vágás, hajtogatás, varrás, fonás, szövés, barkácsolás stb./, közben megismerkednek az anyagok tulajdonságaival, ok – okozati összefüggéseket tapasztalnak, a mozgáskoordinációjuk és kézügyességük fejlődik. A nagyobb gyermekeknél nagyon fontos a vizuális művészeti alkotásokkal, a környezet és a természet adta esztétikummal való találkozás. Óvodás korban még nem alakulnak ki előítéletek, sokkal közvetlenebbül érzékelik a látáshoz szóló üzeneteket, nyitottak a műalkotások iránt. Rájuk az épület, a szobor, a kép, a tárgy vizuális megjelenésével, térbeli, formai, színbeli értékeivel hat, érzelmeket vált ki belőlük. Az élmény erejéről gesztusaik, arckifejezéseik adnak visszajelzést.

Építés során az építőjátékok, a csoportszoba tárgyainak és gyűjtött tárgyaknak felhasználásával fejlesztjük a gyermekek térbeli tájékozódó képességét. Téralkítás közben összefüggéseket látnak meg, iránybeli, aránybeli, statikai tapasztalatokhoz jutnak.

A vizuális nevelés folyamán a gyermekek adottságaihoz, fejlődési üteméhez igazodunk, így érvényre jutnak a saját ötletek, egyéni kifejezőmód, szubjektív színhasználat. Alkotásaikban- a pozitívumokat kiemelve- elfogadón, dicsérve és buzdítva értékelünk. Az elkészült munkákat megbecsüljük, gyűjtjük, felhasználjuk a játékban, bábozáshoz, dekorációhoz és ajándékozásra, kiállítást szervezünk, így még nagyobb érték válik belőlük.

A vizuális nevelés áthatja az egész napot, spontán ábrázolási lehetőségek adóttak bármikor, szervezett formában heti egy – két alkalommal történik a folyamatos napirendhez igazítva, így lehetőség van arra, hogy az óvodapedagógus egyéni bánásmóddal tudjon fejleszteni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek az óvodáskor végére tudnak tájékozódni a térben. Tapasztalatuk sokrétű, képalkotásaikban egyéni módon tudják jelezni az egyéni térviszonyokat.
- Képeiken megjelennek élményeik, elképzeléseik, emlékeik, kedvelt színeik.
- Formaábrázolásuk tükrözi képességeikhez mérten a változatosságot, emberábrázolásnál a részletek kidolgozására törekvést, és az egyszerűbb mozgások jelzését.
- A megismert technikákat helyesen alkalmazzák, a jó szokásokat betartják, szívesen kapcsolódnak be új technikák megismerésébe, a természetben gyűjtött anyagok változatos felhasználásába.
- Szívesen dolgoznak változatos technikákkal, helyes eszközhasználattal önmaguk kedvére. Esztétikai érzékük olyan fokra fejlődik, hogy tudnak csodálkozni, keresni a szépet.
- - Színhasználatukban érvényesítik a magyar és a román nemzeti színeket.

9.Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A munka megszerettetése, annak minél jobb elvégzésére irányuló törekvés. Olyan szokások, készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek munkavégzését.

Feladatunk

6. A különböző munkajellegű tevékenységek a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, teljesítőképességéhez igazodó tervezése, feltételek biztosítása.
7. A munkatevékenység felkínált lehetőségként jelenjen meg, amely erőfeszítést, de eredményes tevékenységet, örömet, majd sikert jelent.

8. Játékos tevékenységek által fejlődjenek ki a gyermekeknek azon készségei, amelyek alkalmazásával képesek önmagukat kiszolgálni, segíteni egymásnak, óvodapedagógusnak, felnőtteknek, alkalmi megbízatásokat, közösségért végzett rendszeres tevékenységeket, környezet és növénygondozási feladatokat ellátni.
9. Minden tevékenységnél a jó hangulat, oldott légkör, kellemes közérzet megteremtésére törekszünk. Az önkiszolgáló feladatok begyakorlására minden gyermeknek biztosítunk elegendő időt. Kezdetben a felnőtt testközelsége az intim kapcsolatfelvételt szolgálja, mellette a tevékenységek megtanítása a célunk.

Önkiszolgálás

A *kisebkek* testápolási teendőibe aktívan bekapcsolódunk. A jellel ellátott törülközőjük használatát rögzítjük. A WC használatában egyénileg segítünk, a WC papír használatára, valamint a WC lehúzására felhívjuk a figyelmüket. Segítünk a zsebkendő helyes használatában, a fésülködésben.

A fogápolást öblítéssel kezdjük, de az egyéni fejlettségi szinteket tiszteletben tartjuk. Az étkezéskor használatos eszközökkel, a terítés műveletével, annak sorrendjével megismertetjük a gyermekeket. Egyéni igények alapján segítünk. Öltözködésnél az egyéni segítségadás mértékét úgy csökkentjük, hogy munkakedvük ne csökkenjen. A környezet rendjének megőrzésében kezdetben aktívan közreműködünk. A játékok, eszközök helyének rögzítése után személyes részvételünket csökkentjük. *A nagyobbaknál* alapul vesszük a kialakult készségeket, azoknak finomítására törekszünk. Az étkezési szokások kiegészülnek önálló öntéssel, tálból történő szedéssel. Öltözködésükben a cipőzsinór megkötésével, gombolással, ruhaneműjük rendezésével próbálkoznak. Környezetük rendbetartásában már az önállóságukra alapozunk. *A legnagyobbaknál* az önálló és alapos testápolásra, igényes külső kialakítására törekszünk. Étkezésnél a kulturált viselkedésre, az esztétikus terítésre, az eszközök / kanál, villa, kés / helyes használatára szoktatjuk a gyermekeket. Öltözésben, vetkőzésben figyelmet fordítunk a megfelelő sorrend betartására. A környezet rendben tartásában már az esztétikus végrehajtást kérjük.

Alkalomszerű munkák és megbízatások

Alkalmi megbízatásokban a munkák egy része időről időre, naponta ismétlődik; a másik részük pedig esetleges. A programot, feladatot közösen beszéljük meg a gyermekekkel. A feladatoknál a gyermekek fejlettségét, személyiségét figyelembe vesszük.

A kisebbeknek könnyen teljesíthető feladatot adunk /székek rendezése /. Játékok használat utáni helyretételében a fokozatosságot tartjuk szem előtt. A nagyobbaknál ez már kiegészül az asztalok rendezésével. A legnagyobbak a tornaszerek elhelyezésében, a fektetők helyretételében segítenek.

Ünnepélyes alkalmakra feldíszítjük a csoportszobát, ilyenkor részfeladatokat kapnak: a kisebbek virágot hoznak, nagyobbak és a legnagyobbak rajzokat készítenek, és az alkalomnak megfelelő képek gyűjtésébe bekapcsolódnak. A játékeszközök tisztán-tartásában már a nagyobbak segítenek.

A kisebbek a játékok hibajavításába bekapcsolódnak, ezzel hozzászoktatjuk őket azok megbecsülésére is. Maguk is készítenek játékot, természetesen életkoronként és egyéb képességek alapján változnak, milyen részfeladatokat végeznek el maguk. A babaszobában időközönként nagytakarítást a nagyok és legnagyobbak végeznek. Gyümölcs, zöldségsaláták készítésében, szemlélők, segítők, aktív együttműködők.

A nagyobbak és *a legnagyobbak* szalvétát hajtogatnak. Az udvari játékok ki – és beszállításába, a homokozó rendben tartásába a legnagyobbak bekapcsolódnak. A megbízatások teljesítésében a fokozatosságot betartjuk. A kisebbek üzeneteket továbbítanak, a nagyobbak már a kért eszközöket behozzák, kiviszik.

Ajándékkészítés: a kisebbek a szüleik részére, a legnagyobbak már egymásnak név vagy – születésnapra is készítenek. Arra törekszünk, hogy egyéni szimpátiát félretéve, vállalkozzanak kedveskedésre, és azzal a tudattal kezdjenek munkájukhoz, hogy örömet akarnak szerezni.

Ezeket a feladatokat folyamatosan bővítjük, miután megtanulnak egymáshoz alkalmazkodva, megfelelő munkaszervezéssel tevékenykedni.

Kerti munka

A kerti munka mind a négy évszakra kiterjed – a nagyobbak és legnagyobbak esetében, majdnem folyamatos munkaként jelenik meg. A rendszerességét az évszaktól, időjárástól tesszük függővé. Arra törekszünk, hogy a gyermekek szokják meg, nem akkor tevékenykednek, amikor ők akarnak, hanem amikor szükséges. A tevékenységek, valamint azok időtartama a kisebbek és nagyobbak esetében változó. Mindig figyelemmel kísérjük, mennyi az a munkamennyiség, ami a gyermekek hasznára válik.

Természetsarok

Lehetőségünk van a növények fejlődésének megfigyeltetésére, növénygondozással kapcsolatos legelemibb ismeretek nyújtására, készségek kialakítására. A magvak, termések, befőttek, a természet kincsei, képgyűjtemény, évszak, időjárásnaptár az ismeretek megerősítését szolgálja. Az üvegben elhelyezett bogarak életét, mozgását megfigyeljük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Saját személyükkel kapcsolatos teendőknek szükségességét önállóan felismerik, és igényesen végzik el.
- A rájuk bízott feladatokat, munkákat, természetesen és szívesen végzik el.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére.
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák.
- Kialakul bennük a munka tisztelete, megbecsülése, fontossága és hasznossága.
- Szívesen és örömmel szereznek meglepetéseket, tevékenykednek másokért, segítenek egymásnak.

10. Játékba integrált tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részében utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által **kezdemenyezett foglalkozásokon** és időkeretekben, játékban valósul meg. A tanulás és a játék teljes mértékben összekapcsolódik

óvodáskorban. A pedagógusok a munkájukban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezelik. Fő törekvésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságban mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. **Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntelen módon tanulnak,** ezért az óvodapedagógus a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát.

Kihasználjuk a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására. Építünk a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszünk fenntartani érdeklődésüket.

Az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele a gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése. Mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtatunk előzetes terveinken. Az egész nap során harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremtünk.

A probléma szituáció szellemi aktivitásra ösztönöz. Ha a gyermekek átélhetik a felfedezés örömét és maguk találják meg a megoldást érdeklődésük tartósan fennmarad.

A pedagógus pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal telt légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

Az önállóság is erős motiváló tényező, ezért az óvodai tanulás cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett, konkrét tapasztalatra épül. A szemléletesség érvényesítéséhez nélkülözhetetlen a tárgyak és jelenségek sokoldalú, érzékletes megjelenítése, a tárgyakkal való cselekvés. A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermekeket. Természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelő feladatokról van szó. A követelményeket az egyéni teljesítőképességekhez kell mérni.

A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. Mivel a fejlődés nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék. Az óvónő ezt segítse elő, de ne erőltesse. Ezért a gyermekeket-egyéni fejlettségüknek megfelelően-differenciált feladatadással készíteti sokoldalú tevékenységre. Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkoruknak, egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosítunk. Tapasztalatszerzésüket úgy irányítja, hogy az a gondolati feldolgozást is segíti. Az óvodai

tanulás mindvégig játékos jellegű marad. A játékoság, a játékban, tevékenységekben való tanulás, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.

Tevékenységekben megvalósuló játékos tanulás megszervezése

A szervezett tanulás kötetlen foglalkozások formájában valósul meg. Meleg, szeretetteljes légkörben a kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportban a foglalkozások alapformája. A mindennapos testnevelés a rugalmas napirendünkben minden gyermek számára kötelező. A feladat pontos megjelölése ösztönzi a problémamegoldó gondolkodást. A nyitott helyzetek többféle út keresésére indítják a gyermeket.

Az 3 – 6 éves gyermekek többsége azonosul az óvodapedagógus által meghatározott feladattal. Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása. Az óvodapedagógus elősegíti páros- és mikrocsoportos munkával a gyermekek együttműködésének fejlődését. A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán a sok cselekvés, sokoldalú érzékelés biztosításával érjük el később a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek eljutnak a pontos valósághú észleléshez, melyből ismereteik megalapozottak lesznek. Képesek lesznek a figyelemösszpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok- okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.

11. Kétnyelvű nevelés - oktatás

Sokkal nagyobb teret biztosítunk a nemzetiségi nyelv mellett a román kultúra megismertetéséhez, valamint a társalgáshoz szükséges rutin megszerzéshez.

A programunk elkészítésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- a gyerekek otthonról hozott nyelvtudását,
- motivációját a nyelvtudáshoz,
- a nemzetiségi nyelvhez és a közösséghez kötődő érzelmi magatartást.

A nemzetiségi nevelés - oktatás - a magyarországi közoktatás részeként - megvalósítja az óvodai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait és amellet biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést. A nemzetiségi nevelés segíti a gyermeket abban, hogy megtalálja, megőrizze identitását, vállalja másságát, erősítse a közösséghez való kötődést.

Minden feladatot csak igényes, jól megszervezett, a tanulók értelmi szintjéhez, érzelmi világához kapcsolódó segédeszközökkel, s a sokoldalú szemléltető eszközökkel tudjuk elérni.

Ismerjék fel és fogadják el csoporttársaik másságát. Azokra a gyermekekre, akik élményszegény környezetből érkeznek, kiemelt figyelmet fordítunk.

Az identitástudat a nyitottság és tolerancia, az értékek sokféleségének tiszteletbetartásával.

3.15. Esélyegyenlőséget elősegítő nevelési feladataink

Biharban élő családoknak sajnos nehéz a megélhetése. Különösen vonatkozik ez a képzetlen, szakmával, munkahellyel nem rendelkező családokra, akiknek életesélyei nagyobb mértékben romlottak. Vannak azonban rendezett körülmények között élő, megfelelő anyagiakkal rendelkező családok is, ahol a gyermeknevelés mégis sajátos hozzáállást igényel a szülőktől és a közoktatásban dolgozó pedagógusoktól. Elsőként az óvónőktől és dajkáktól. A fentiekből kitűnik, hogy olyan gyermekekről van szó, akik egyes területeken az átlagos elvárásoknál fejletlenebbek, elmaradottabbak a társaiktól.

Az elszegényedett családok között sajnos nem ritka a teljesen elszegényedett réteg, az utóbbi családokból kerülnek ki többségében a veszélyeztetett, hátrányos, halmozottan hátrányos, nehezen kezelhető, eltérő fejlettségű gyerekek, többségük roma.

A fent említettek indokolják, hogy a cigány gyermekekre s általuk a cigány lakosságra való odafigyelés kiemelt feladatként jelentkezik intézményünkben. Ilyen feladatnak tekintjük:

- a családok szociális körülményeinek feltérképezése (családlátogatások, egyéni elbeszélgetések alkalmával),
- az óvodai felvételnél - emennyiben "túljelentkezés" van - előnyben részesítjük a rossz szociális körülmények között élő, több gyerekes családokból jövő gyermekeket.
- fontos feladatuk a korai szűrés, prevenció,
- a negatív magatartási jegyek kialakulásának megelőzése.

„Învățătura e avere
Ce pururea o duci în gând
Și, fără raza ei, puterea
E doar un colb purtat de vânt.

Învățătura e-o comoară
Ce nimeni nu ți-o poate lua,
Își va spori podoaba rară
Cu cât împarți mai mult din ea.”

BIHAR ROMÁN NEMZETISÉGI KÉTTANNYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
GRĂDINIȚĂ ȘI SCOALĂ GENERALĂ BILINGVĂ DE NAȚIONALITATE ROMÂNĂ
DIN
BIHOR

HELYI TANTERV CURRICULUM LOCAL

4.1 Választott kerettantervek:

1-4 évfolyamon az Apáczai kiadó kerettanterveit adaptáltuk

5-8 évfolyamon a miniszter által kiadott kerettantervek „A” változatát adaptáltuk.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamomként bontása, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározása a nevelők szakmai munkaközösségeinek, illetve – amelyek tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok feladata a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:

- 2020/2021. augusztusára: Az első és az ötödik évfolyamon.
- 2021/2022. augusztusára: A második és a hatodik évfolyamon.
- 2022/2023. augusztusára: A harmadik és a hetedik évfolyamon.
- 2023/2024. augusztusára: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamomként bontásához, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározásához iskolánk pedagógusai az egyes tantárgyak tanításához alkalmazott tankönyvek tankönyvkiadói által összeállított helyi tantervi ajánlásokat használják fel. Ezek elfogadásáról, iskolánkban történő alkalmazásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület döntött.

4.2 Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások óraszámai az évfolyamokon

Alsó tagozat (1-4.évf.)

2020/2021.

	Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
	Román nyelv	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol				2
	Matematika	4	4	4	4
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Környezetismeret	1	1	1	1
	Ének-zene	1*	2*	2*	2*
	Vizuális kultúra	1*	1*	2*	1*
	Technika és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés és sport	5*	5*	5*	5*
	Digitális kultúra				1*
B	Kötelező alapóraszám	22			
	Szabadon tervezhető órakeret	2			
C	Maximális órakeret	24	24	24	25
D					
E	<i>Maximális- nemzetiségi órakeret</i>	27	28	28	30
F					
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal van jelölve.

Alsó tagozat (1-4.évf.)

2021/2022.

	Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
	Román nyelv	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol				2
	Matematika	4	4	4	4
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Környezetismeret	1	1	1	1
	Ének-zene	1*	1*	2*	2*
	Vizuális kultúra	1*	1*	2*	1*
	Technika és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés és sport	5*	5*	5*	5*
	Digitális kultúra				1*
B	Kötelező alapóraszám	22	22		
	Szabadon tervezhető órakeret	2	2		
C	Maximális órakeret	24	24	24	28
D					
E	Maximális- nemzetiségi órakeret	27	27	28	30
F					
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal van jelölve.

Alsó tagozat (1-4.évf.)

2022/2023.

	Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
	Román nyelv	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol				2
	Matematika	4	4	4	4
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Környezetismeret	1	1	1	1
	Ének-zene	1*	1*	1*	2*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés és sport	5*	5*	5*	5*
	Digitális kultúra			1*	1*
B	Kötelező alapóraszám	22	22	22	
	Szabadon tervezhető órakeret	2	2	1	
C	Maximális órakeret	24	24	24	28
D					
E	<i>Maximális- nemzetiségi órakeret</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	30
F					
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal van jelölve.

Alsó tagozat (1-4.évf.)

2023/2024.

	Tantárgy	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	5
	Román nyelv	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol				2
	Matematika	4	4	4	4
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Környezetismeret	1	1	1	1
	Ének-zene	1*	1*	1*	1*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés és sport	5*	5*	5*	5*
	Digitális kultúra			1*	1*
B	Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
	Szabadon tervezhető órakeret	2	2	1	
C	Maximális órakeret	24	24	24	25
D					
E	Maximális- nemzetiségi órakeret	27	27	27	28
F					
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal van jelölve.

Felső tagozat (5-8.évf.) 2020/2021.

	Tantárgy	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
	Román nyelv és irodalom	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol	2	2	3	3
	Matematika	4	4	3	3
	Történelem	2	2	2	2
	Állampolgári ismeretek				
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Természetismeret	2*	2*		
	Biológia			1,5	1,5
	Fizika			1,5	1,5
	Kémia			1,5*	1,5*
	Földrajz			1,5	1,5
	Ének-zene	1*	1*	1*	1*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Digitális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika, és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés	5*	5*	5*	5*
	Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1*	1*
B	<i>Kötelező alapóraszám</i>	27	26		
	Szabadon szervezhető órák száma				
C	Maximális órakeret	28	28		
D	Maximális nemzetiségi órakeret	31	31	35	35
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal jelölve

A tánc és a dráma a 6. osztályos magyar órákba integrálva.

A hon- és népismeret az 5. osztályos történelem órákba integrálva

Felső tagozat (5-8.évf.) 2021/2022.

	Tantárgy	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
	Román nyelv és irodalom	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol	2	2	3	3
	Matematika	4	4	3	3
	Történelem	2	2	2	2
	Állampolgári ismeretek				
	Hit-és erkölcsan	1	1	1	1
	Természetismeret	2*	2*		
	Biológia			1,5	1,5
	Fizika			1,5	1,5
	Kémia			1,5*	1,5*
	Földrajz			1,5	1,5
	Ének-zene	1*	1*	1*	1*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Digitális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika, és tervezés	1*	1*	1*	1*
	Testnevelés	5*	5*	5*	5*
	Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1*	1*
B	<i>Kötelező alapóraszám</i>	27	26	28	
	Szabadon szervezhető órák száma				
C	Maximális órakeret	28	28		
D	Maximális nemzetiségi órakeret	31	31	35	35
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal jelölve

A tánc és a dráma a 6. osztályos magyar órákba integrálva.

A hon- és népismeret az 5. osztályos történelem órákba integrálva

Felső tagozat (5-8.évf.) 2022/2023.

	Tantárgy	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
	Román nyelv és irodalom	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol	2	2	3	3
	Matematika	4	4	3	3
	Történelem	2	2	2	2
	Állampolgári ismeretek				
	Hit-és erkölcsan	1	1	1	1
	Természetismeret	2*	2*		
	Biológia			2	1,5
	Fizika			1	1,5
	Kémia			1*	1,5*
	Földrajz			2	1,5
	Ének-zene	1*	1*	1*	1*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Digitális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika, és tervezés	1*	1*		1*
	Testnevelés	5*	5*	5*	5*
	Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1*	1*
B	<i>Kötelező alapóraszám</i>	27	26	28	
	Szabadon szervezhető órák száma				
C	Maximális órakeret	28	28	30	
D	Maximális nemzetiségi órakeret	31	31	33	35
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal jelölve

A tánc és a dráma a 6. osztályos magyar órákba integrálva.

A hon- és népismeret az 5. osztályos történelem órákba integrálva

Felső tagozat (5-8.évf.) 2023/2024.

	Tantárgy	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
	Román nyelv és irodalom	5	5	5	5
	Román népismeret	1	1	1	1
	Angol	2	2	3	3
	Matematika	4	4	3	3
	Történelem	2	2	2	2
	Állampolgári ismeretek				
	Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
	Természetismeret	2*	2*		
	Biológia			2	1
	Fizika			1	2
	Kémia			1*	2*
	Földrajz			2	1
	Ének-zene	1*	1*	1*	1*
	Vizuális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Digitális kultúra	1*	1*	1*	1*
	Technika, és tervezés	1*	1*		
	Testnevelés	5*	5*	5*	5*
	Közösségi nevelés (Osztályfőnöki)	1	1	1*	1*
B	Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
	Szabadon szervezhető órák száma				
C	Maximális órakeret	28	28	30	30
D	Maximális nemzetiségi órakeret	31	31	33	33
G					
H					

Kétnyelvűen tanítandó tantárgyak a táblázatban csillaggal jelölve

A tánc és a dráma a 6. osztályos magyar órákba integrálva.

A hon- és népismeret az 5. osztályos történelem órákba integrálva

4.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

- Iskolánkban az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használunk a tananyag feldolgozásához, amelyeket az Oktatási Minisztérium hivatalosan tankönyvvé nyilvánított.

- Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak oktatásához szükséges tanulói eszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján a következő szempontok szerint:

a) A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.

b) Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók: tartós tankönyvek.

c) A taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

d) A hasonló minőségű taneszközök közül az olcsóbbat részesítjük előnyben.

- A törvényi előírásoknak megfelelően a jogosult tanulók részére a tankönyveket ingyenesen biztosítjuk.

- Az iskola – pénzügyi lehetőségeihez mérten – saját költségvetési keretéből, illetve egyéb forrásokat felhasználva az iskolai könyvtárt taneszközökkel bővíti.

A román kétnyelvű oktatás eszközszerrendszere

- nemzeti, etnikai nemzetiségi iskolai nevelés és oktatásban a román nemzetiség anyanyelvi, történelmi, földrajzi, kultúra- és népismereti tananyagot oktatjuk,

- nemzeti, etnikai nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő tanulók részére a magyar és román nyelv és kultúra elsajátítását biztosító nevelési rendszert működtetjük,

Az iskola hagyományai és az érintett Magyarországi Románok Országos Önkormányzata ajánlásai szerint továbbfejlesztett tankönyvekből és ismertbővítő kiadványokból oktatjuk.

4.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

Ide valami okosat kell írni 1-2 bekezdésben! Kulcskompetenciák megalapozása, együttműködési készség fejlődése, a tanulói tudás megalapozása.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott • az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;

Az etika oktatása

A nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint az általános iskola 1-8. évfolyamán az etika tantárgy oktatása kötelező tanórai keretben történik. Az etika tantárgy anyagához 1-4. osztályban a NAT Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlat, valamint Művészetek műveltségterületének azok a fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai kapcsolódnak, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelő beszélgetési témákat, magatartásmintákat, életvezetési szokásokat közvetítenek. Az 5-8. évfolyamon az erkölcsstan tantárgyra az Ember és társadalom műveltségterület Erkölcsstan, Etika közműveltségi tartalmai érvényesek, ezekre tekintettel készült helyi tantervünk is. Az etika órán az értékelés módja eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől. Az osztályozás nélküli értékelés fontos területe lehet a kívánatos magatartási értékek rendszeres megerősítése – szóban vagy bármilyen egyéb formában – egyrészt a pedagógus, másrészt a társak és a közösség részéről. Soha nem irányulhat viszont az értékelés azoknak a személyes vélekedéseknek a minősítésére, amelyek értékkezpontú kialakítása a tantárgy lényegi funkciója.

Az etika, hit- és erkölcsstan oktatása

Míg a etika, hit- és erkölcsstan oktatás etika oktatási területének tartalmát és követelményeit a Nemzeti alaptanterv szabályozza, addig a hit- és erkölcsstan oktatáson belül a tanuló által választható hitoktatás kereteiről a nemzeti köznevelésről szóló törvény másként rendelkezik: az iskolai keretek között folyó hit oktatás szervezését, tartalmának meghatározását és felügyeletének ellátását minden nevelési-oktatási intézménytípus esetén az adott egyház és az

adott egyház nevében eljáró jogi személy hatáskörébe utalja. A szülők tájékoztatásában, az oktatás megszervezésében olyan eljárásrendet alkalmazunk, amely követi a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet kapcsolódó előírásait.

4.5. A mindennapos testnevelés

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
2. Ennek alapján
 - az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
 - iskolai sportkörben való sportolással,
 - kérelem alapján sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

4.6. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Intézményünk semmilyen vonatkozásban nem folytat szegregációs gyakorlatot.

Sőt, Körösszakál község szociokulturális adottságait figyelembe véve intézményünk évek óta - a fenntartóval együttműködve – tudatosan és tervszerűen törekszik a gyerekek/tanulók esélykülönbségeinek mérséklésére.

Tudatosan törekszünk az eredményes együttnevelés feltételeinek biztosítására, a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók hatékony integrált oktatásának megvalósítására.

Támogató, szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenységek

Napközis ellátás: valamennyi jelentkező tanulónak biztosítjuk a napközis ellátást. Ez különösen az alsó tagozatosok és a hátrányos helyzetű gyerekek számára kiemelten fontos. Indokolt esetben a napközis ellátást a nevelőink is kezdeményezik, javasolják.

Gyermekétkeztetés: biztosítjuk a törvény garantálta kedvezményeket. A jogszabályban előírtaknál szélesebb körű szolgáltatást nyújtunk a gyerekeknek, hiszen az általános iskolás gyermekek mindegyike részesül étkezésben – tízórai és ebéd – az önkormányzat ezt térítésmentesen biztosítja részükre. A tanulószobás, illetve napközis gyermekek uzsonnát is kapnak

Felzárkóztató, ill. tehetséggondozó programok: a fejlesztésre szoruló diákok számára korrepetáló, felzárkóztató foglalkozások lehetőségét biztosítjuk.

A tankönyvtámogatás: a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítjuk az ingyenességet a rászoruló tanulók számára. Az iskolai könyvtár fejlesztésekor is fontos szerepet kap a tankönyvigények kielégítése.

Kapcsolattartás a szülőkkel: kiemelten fontosnak tartjuk a szülőkkel való együttműködést, kapcsolattartást, tájékoztatást. A szülőket tájékoztatjuk a szociális juttatások lehetőségeiről is szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon. A nevelők – igény szerint – segítséget nyújtanak az igénylések kivitelezésekor is.

Kapcsolattartás a szakszolgáltató intézménnyel, a szakértői bizottsággal: indokolt esetben – a gyerek érdekeit messzemenően figyelembe véve – a törvényes lehetőségeket kihasználva járunk el, ha szükséges kezdeményezünk szakértői vizsgálatot. A fejlesztések a szakvélemények szerint zajlanak.

A nevelés-oktatás eredményessége:

Esélyegyenlőségi szempontból a lemorzsolódások aránya, a kompetenciamérés eredményei és a továbbtanulási mutatók számítanak kiemelt vizsgálati területnek.

Az iskolában olyan sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása folyik, akik integráltan együtt oktathatók a többi tanulóval. Lemorzsolódási arány igen kedvező iskolánkban, jóval alacsonyabb az országos átlagnál.

Az évismétlők száma alacsony (több év átlagában 2 – 5 fő), arányuk (1,1 – 2 %) nem éri el az országos átlagot (2,1%). Magántanuló nincs jelenleg az iskolánkban.

A kompetenciamérések eredményei az országos átlagtól többnyire elmaradnak, de a szociokulturális mutatók alapján számított elvárt eredményt eléri.

A továbbtanulási mutatók kielégítőek, a továbbtanulás 100%-os. A szakképzésben való továbbtanulás aránya magasabb, az érettségit adó középiskolákba történő továbbtanulók aránya alacsonyabb az országos átlagnál.

Nem gyakorlat ugyanakkor a HH tanulók eredményeinek külön rögzítése, elemzése, nyilvántartása egyik eredményességi mutatónál sem (lemorzsolódás, kompetenciamérés, továbbtanulás). Feladatunk a szociokulturális helyzet szerinti nyilvántartás kialakítása.

Hogyan érvényesül az esélyegyenlőség az intézményben? Intézményünk nem folytat szegregáló gyakorlatot.

A hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók aránya meghaladja a 80%-t, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók aránya az egyes évfolyamokon nem haladja meg %-ot. Az intézmény gyermek/tanulói összetétele hasonlatos a község szociokulturális összetételéhez, a gyermek/tanuló-mobilitás nem jelentős. A sajátos nevelési igényű tanulóink aránya (2%). A nevelés/oktatás alapvető tárgyi és személyi feltételei az intézményekben adottak. Az intézmények infrastruktúrájához való egyenlő hozzáférés biztosított.

Az iskola lemorzsolódási adatai (évismétlők, magántanulók, hiányzók) kedvezőek, alacsonyabbak az országos átlagnál. A kompetenciamérések eredményei az országos átlagtól általában elmaradnak, de az szociokulturális mutatók alapján számított elvárt eredményt eléri. A továbbtanulási mutatók kielégítőek, a továbbtanulás 100%-os. A szakképzésben való továbbtanulás aránya magasabb, az érettségit adó középiskolákba történő továbbtanulók aránya alacsonyabb az országos átlagnál.

E területeken eddig a HH és HHH tanulók eredményeinek megkülönböztető nyilvántartása nem történt meg. A jövőben ezen változtatni kell annak érdekében, hogy irányukba célzott támogató tevékenységeket szervezzünk.

4.7. Az iskolai számonkéréseknek követelményei, formái

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók munkájának értékelése, ösztönzése,
- visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról,
- az önértékelés képességének kialakítása,
- személyiség fejlesztése.

Az ellenőrzés és az azt követő értékelés legyen:

- pedagógiaileg kifogástalan, nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze,
- folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális,
- kiszámítható, nem kampányszerű,
- érthető, követhető,

- sokoldalú, vegye figyelembe a tanuló valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét, életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését,
- módszertanilag változatos,
- konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos,
- lehetőség szerint kollektív: vegye figyelembe az osztályközösség véleményét.

Az ellenőrzés, értékelés formái:

Az értékelés konkrét formáját, anyagát a pedagógus választja ki, törekednie kell azonban – az érettségi követelmények szem előtt tartásával – a helyes arányok kialakítására. Fontos alapelvünk, hogy a pedagógusnak a tanév elején ismertetnie kell valamennyi értékelési formával kapcsolatos elvárásait, szempontjait. Célszerű kezdetben közösen gyakorolni az értékelést, ezzel is ösztönözni a tanulók helyes önértékelését.

Írásbeli értékelés:

- felmérő dolgozat tanév elején (bekarikázott kék jegy)
 - röpdolgozat (kék jegy)
 - dolgozat (kék jegy)
 - ismétlő dolgozat (piros vagy kék – súlyától függően)
- témazáró dolgozat, nagy dolgozat (pl. fogalmazás, fordítás) (piros jegy)
- füzetmunka (zöld jegy)

Az, ismétlő, témazáró-, nagy dolgozatokat megírásuk előtt egy héttel be kell jelenteni a tanulóknak. A témazáró dolgozatok átlagát, jegymegoszlását – az eredményességet, esetleges tendenciákat elemezve – a félévi és év végi beszámolóknak részletesen be kell mutatni.

A javítást a tanár mindig tanórán kívül, a házirendben megszabott időhatáron belül végzi el. Az írásbeli munkák értékelésénél a tanár ismerteti szempontjait (informatika esetében a gépi értékelését) a ponthatárokat, a típushibákat. Az értékelés módjára – nem a számbeli eredményre – vonatkozóan a tanulók kérdést tehetnek fel. A piros jegyes dolgozatokat hiányzás esetén azonnal pótolni kell, tartósabb hiányzásnál a tanárral egyeztetett időpontban. Javító dolgozat megírásának lehetőségéről a tanár dönt, de minden osztályzat bekerül a naplóba.

Az ismétlő, témazáró-, nagy dolgozatokat megírásuk előtt egy héttel be kell jelenteni a diákoknak. A témazáró dolgozatok átlagát, jegymegoszlását – az eredményességet, esetleges

tendenciákat elemezve – a félévi és év végi beszámolóokban részletesen be kell mutatni. A javítást a tanár mindig tanórán kívül, a házirendben megszabott időhatáron belül végzi el. Az írásbeli munkák értékelésénél a tanár ismerteti szempontjait (informatika esetében a gépi értékelését) a ponthatárokat, a típushibákat. Az értékelés módjára – nem a számbeli eredményre – vonatkozóan a diákok kérdést tehetnek fel. A piros jegyes dolgozatokat hiányzás esetén azonnal pótolni kell, tartósabb hiányzásnál a tanárral egyeztetett időpontban. Javító dolgozat megírásának lehetőségéről a tanár dönt, de minden osztályzat bekerül a naplóba.

Gyakorlati értékelésnél:

Pl. testnevelés, rajz, informatika, tánc és dráma, mozgókép és média, kommunikáció esetében.

A tantervi követelményeken túl, figyelembe kell venni a tanuló adottságait, képességeihez mért aktivitását, kezdeményező képességét, érdeklődését. Lehetséges a tanulók munkájának csoportos értékelése is.

Az értékelés módja:

Az értékelés alapja az iskola helyi tantervének követelményrendszere.

Az értékelés osztályzatokkal történik, 5 fokozatú számskálával. Az osztályzat (érdemjegy)

- **jeles (5):** ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes,
- **jó (4):** ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását,
- **közepes (3):** ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását,
- **elégséges (2):** ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a tovább haladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre,
- **elégtelen (1):** ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbtanuláshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre,

Fontos szempont, hogy egy értékelési tevékenységért egy osztályzat jár (kivéve bizonyos tantárgyakat, pl. magyar, idegen nyelv).

Amennyiben a tanuló teljesítménye nem egyértelmű, lehetséges alá, fölé osztályzatok adása. A heti maximum kétórás tantárgyakból félévenként minimum három, három vagy annál több órás tantárgy esetén minimum négy jegy alapján osztályozható a tanuló.

Alkalmazható eszköz még a kisjegy (vagyis más, pl. ceruzás jegy, felülírt jegy, indexelt jegy stb. nem), melynek alkalmazási szempontjait a szaktanár dönti el, azzal a megkötéssel, hogy maximum 3 kisjegy ér egy nagy, kék szín osztályzatot. A megszerzett jegyekről a szülőt az ellenőrző segítségével folyamatosan tájékoztatni kell. A jegyek beírását az osztályfőnök rendszeresen (maximum két havonta) ellenőrzi. Kisnaplóba írt jegyeket havonta át kell írni az osztálynaplóba. Bukásra álló tanulók szüleit az osztályfőnök a félév ill. az év vége előtt időben értesíti. Félévkor, tanév végén a tanuló összteljesítményét értékeljük, a bevezetőben leírtakon túl, a következők figyelembevételével:

- piros jegyek nagyobb súllyal számítandók,
- félévkor nem megengedett, év végén pedig lehetőleg kerülendő a végső osztályzatért való „nagy” feleltetés, mivel nem folyamatos munkára ösztönöz,
- az egyes osztályzatokat gondos pedagógiai mérlegelés, nem gépies műveletek útján kell megállapítani,
- kétes jegy esetén a szaktanár a tanuló képességei és teljesítményének összevetésével, eredményeinek tendenciája, a részosztályzatok súlya, az osztály többi tagjához való viszonyítás.

4.8. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok

A tananyag feldolgozásának, az ismeretek gyarapításának, a készségek alakításának és a gyakorlásának a tanóra mellett másik fősziintere az otthoni munka, a házi feladat. A két terület egy napon és egy héten belüli arányaira többek között e munka eredményessége miatt is ügyelni kell, nem beszélve a tanulók esetleges túlterheléséről.

Mindezek miatt a következő alapelveket rögzítjük le a **házi feladatok** adásával kapcsolatban:

- tervezett, rendszeres ugyanakkor nem kampányszerű, a tantárgy helyi tantervében meghatározott követelmények teljesítését szolgálja,
- sokoldalú, a tantárgy jellegének megfelelően lehet szóbeli, írásbeli, gyakorlati jelleg,
- adásával kapcsolatos a tantárgyra jellemző követelményeket minden tanárnak a tanév elején ismertetnie kell a tanulókkal,

- adásánál a szaktanárnak konkrét szempontok nyújtásával el kell érnie, hogy a tanulók tudják, hogy mit kell megtanulniuk, mit kell gyakorolniuk, vagyis értsék a feladatot, erről a tanárnak meg kell győződnie, miként világosnak kell lennie annak is, hogy mi a tanulás elvárt alapja: a tanórai vázlat, a tankönyv vagy esetleg más könyv, segédanyag stb.,
- ellenőrzése rendszeres, mely történhet: egyéneként, frontálisan, szúrópróbaszerűen, a füzetek beszédésével, anyagából történő feleléssel, tábla előtti gyakorlással stb., az ellenőrzés kiterjed az elkészítés tényére és tartalmára is,
- értékelhető feleletként, (el nem készítése értelemszerűen (kis vagy nagy egyes)
- el kell kerülni a tanulók túlterhelését, ezért mindig az átlagos képességű tanulóhoz kell mérni annak nehézségi fokát, mennyiségét stb.,
- elkészítése lehetőleg ne vegyen igénybe tantárgyanként maximum 20-30 percnél több

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek: - a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás /készség- és képességfejlesztés/, valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;

- az első - negyedik évfolyamon tanulóink az egyik tanítási napról a következő tanítási napra csak annyi írásbeli és szóbeli feladatot kaphatnak, amelyet a napközis tanuló idő alatt el tudnak végezni;

- az első - negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére, valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli sem írásbeli házi feladatot;

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók hétvégére, valamint a tanítási szünetek idejére szokásos /egyik óráról a másikra esedékes/ feladatokon túl nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

4.9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát, célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

4.10. A tanulók fizikai állapotának mérése

20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (5), 81§ (1)

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal május hónapban. (A felmérés az új fizikai fittségmérési rendszer a NETFIT teszt, (vagyis a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) alapján került összeállításra.
2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

A NETFIT 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

A NETFIT szoftveres alkalmazása olyan személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már

minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

4.11. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel

- a táplálkozás,
- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
- a családi és kortárskapcsolatok,
- a környezet védelme,
- az aktív életmód, a sport,
- a személyes higiénia,
- az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
- a szexuális fejlődés területén.

2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- testnevelés órák;
- játékos,
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- tömegsport foglalkozások;
- úszásoktatás;

- b) a helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Testnevelés tantárgyak tananyagai
- c) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- d) évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- e) az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt; csecsemőápolási, táplálkozási, túra);
 - minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
 - minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- f) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybevétele
 - félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulónak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

1. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,

□ lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Kémia, Földrajz tantárgyak tananyagai

b) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;

c) a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére;

- évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a „Föld napja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;

- minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen;

- a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában.

4.12.A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

3. A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonytságot tesznek.

4. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

5. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

6. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

7. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyamon a második félévben, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
- JÓL TELJESÍTETT
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
- FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL

- A második évfolyamon év végén, (nevelőtestület és igazgató döntése alapján) jeggyel minősítjük a tanulók előmenetelét, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

8. A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanuló osztályzatát az adott félév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

9. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

10. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

11. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

12. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %:	elégtelen (1)
34-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

13. A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk.

14. A tanulók magatartását az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

15. Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;

- nincs írásbeli intője vagy megrovása.
- c) Változó (3) az a tanuló, aki:
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
 - a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
 - feladatait nem minden esetben teljesíti;
 - előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
 - a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
 - igazolatlanul mulasztott;
 - osztályfőnöki intője van.
- d) Rossz (2) az a tanuló, aki:
- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
 - feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
 - magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
 - társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
 - viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
 - több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
 - több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

16. A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk.

17. A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzzi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalom osztályzatát az első félév és a tanév végén az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

18. Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
 - tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
 - a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
 - munkavégzése pontos, megbízható;
 - a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz
- b) Jó (4) az a tanuló, aki:
- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
 - rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
 - a tanórákon többnyire aktív;
 - többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
 - taneszközei tiszták, rendezettek.
- c) Változó (3) az a tanuló, akinek:
- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
 - tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
 - felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
 - érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
 - önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.
- d) Hanyag (2) az a tanuló, aki:
- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
 - az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
 - tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
 - feladatait többnyire nem végzi el;
 - felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
 - a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
 - félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

19. Azt a tanulót, aki képességihez mérten
- példamutató magatartást tanúsít,
 - vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
 - vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
 - vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
 - vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.
20. Az iskolai jutalmazás formái.
- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:
- szaktanári dicséret,
 - napközis nevelői dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói dicséret,
 - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
- szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

21. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
22. Azt a tanulót, aki
- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
 - vagy a házirend előírásait megszegi,
 - vagy igazolatlanul mulaszt,
 - vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.
23. Az iskolai büntetések formái:
- szaktanári figyelmeztetés;
 - napközis nevelői figyelmeztetés;
 - osztályfőnöki figyelmeztetés;
 - osztályfőnöki intés;
 - osztályfőnöki megrovás;
 - igazgatói figyelmeztetés;
 - igazgatói intés;
 - igazgatói megrovás;
 - tantestületi figyelmeztetés;
 - tantestületi intés;
 - tantestületi megrovás.
24. Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.
25. A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos köteleességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:
- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;
 - az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
 - a szándékos károkozás;
 - az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
 - ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

26. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

27. Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

